

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

ЕВРОПА 2020 НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ

Актуализация 2020 г.

април 2020 г.
София, България

Съдържание

Въведение	3
1 Макроикономически контекст и сценарий	6
1.1 Макроикономически перспективи за периода, обхванат от програмата.....	6
2 Отговор на политиката на основни икономически предизвикателства	7
2.1 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2019 г., адресиращи макроикономическите дисбаланси	7
2.2 Политики за подобряване на бизнес средата и реформа в публичната администрация	46
3 Напредък по отношение на националните цели по стратегията „Европа 2020“ и целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР)	49
3.1 Национална цел за заетост.....	55
3.2 Национална цел за НИРД.....	61
3.3 Национални цели по пакет „Климат-енергетика“	68
3.4 Национална цел за образование	73
3.5 Национална цел за бедност и социално включване	82
4 Използване на фондове на ЕС.....	91

Списък на използваните съкращения

АМ – Агенция Митници;
БАН – Българска академия на науките;
БВП – брутен вътрешен продукт;
БНБ – Българска народна банка;
БФП – безвъзмездна финансова помощ;
ВиК – водоснабдяване и канализация;
ВОД – Вътреобщностни доставки на стоки;
ВОП – Вътреобщностни придобивания;
ГДБОП – Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“;
ГДГП – Главна дирекция „Гранична полиция“;
ГДНП – Главна дирекция „Национална полиция“;
ГИС – Географска информационна система;
ГКПП – Гранично контролно-пропускателни пунктове;
ДАЕУ – Държавна агенция „Електронно управление“;
ДАНС – Държавна агенция „Национална сигурност“;
ДБ – държавен бюджет;
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“;
ДБФП – договор за безвъзмездна финансова помощ;
ДВ – Държавен вестник;
ДДС – данък върху добавената стойност;
ДОПК – Данъчно-осигурителен процесуален кодекс;
ДПБТЦПО – Държавно предприятие Българо-Германски център за професионално обучение;
ДС – данъчни складове;
ДЧ – държави членки;
ЕЕ – енергийна ефективност;
ЕИП – европейско икономическо пространство;
ЕИТ – Единна информационна точка;
ЕИСС – Единна информационна система на съдилищата;
ЕК – Европейска комисия;
ЕНО – Европейски надзорен съвет;
ЕОЗППО (ЕЮРА) – Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване;
ЕП – Европейски парламент;
ЕПДЕАУ – Единен портал за достъп до електронни административни услуги;
ЕС – Европейски съюз;
ЕСИФ – Европейски структурни и инвестиционни фондове;
ЕССП – Европейски стълб на социалните права;
ЕСФ – Европейски социален фонд;

ЕСТЕ – Европейска схема за търговия с емисии;
ЕФРБ – Европейски фонд за регионално развитие;
ЕЦБ – Европейска централна банка;
ЗАДС – Закон за акцизите и данъчните складове;
ЗДДС – Закон за данък добавена стойност;
ЗДДФЛ – Закон за данъците върху доходите на физическите лица;
ЗЗО – Закон за здравното осигуряване;
ЗИД – Закон за изменение и допълнение;
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане;
ЗЛПХМ – Закон за лекарствените продукти в хуманната медицина;
ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси;
ЗМИЛ – Закон за мерките срещу изпирането на пари;
ЗНИ – Закон за насърчаване на инвестициите;
ЗНЗ – Закон за насърчаване на заетостта;
ЗОП – Закон за обществените поръчки;
ЗПУО – Закон за предучилищното и училищното образование;
ЗСПД – Закон за семейни помощи за деца;
ИААА – Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“;
ИАЛ – Изпълнителна агенция по лекарствата;
ИАМН – Изпълнителна агенция „Медицински надзор“;
ИКТ – Информационни и комуникационни технологии;
ИМЗ – Инициатива за младежка заетост;
ИПК – Инвестиционна програма за климата;
ИСИС – Иновационна стратегия за интелигентна специализация;
ИСКТ – Информационна система „Контрол на горивата“;
ИСПН – Информационна система по несъстоятелност;
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС;
ИП – изпиране на пари;
КАВ – качество на атмосферния въздух;
КП – клинични пътеки;
КСО – Кодекс за социално осигуряване;
КФН – Комисия за финансов надзор;
МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие;
МЗ – Министерство на здравеопазването;
МОН – Министерство на образованието и науката;

МОТ – Международна организация на труда;
МС – Министерски съвет;
МСП – малки и средни предприятия;
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
МТСП – Министерство на труда и социалната политика;
МС – Министерски съвет;
НАП – Национална агенция по приходите;
НББАЗ – Националното бюро на българските автомобилни застрахователи;
НДЕФ – Национален доверителен екофонд;
НЗИС – Национална здравна информационна система;
НЗОК – Национална здравноосигурителна каса;
НИРД – научноизследователска и развойна дейност;
НИФ – Национален иновационен фонд;
ННП – Национални научни програми;
НОР – Националната оценка на риска от изпирване на пари и финансиране на тероризма;
НПДЗ – Национален план за действие по заетостта;
НПР – Национална програма за реформи;
НРД – Национален рамков договор;
НСУЦН – Национална стратегия за учене през целия живот;
НЦ – национална цел;
ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие;
ООН – Организация на обединените нации;
ОП – Оперативна програма;
ОПИК – Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“;
ОПДУ – Оперативна програма „Добро управление“;
ОПНОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020;
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“;
ОПРР – Оперативна програма „Региони в растеж“;
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
ОПТТИ – Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020;
ПАМЗО – Предварителна административна мярка „запечатване на обект“;
ПЛС – позитивен лекарствен списък;
ПМС – Постановление на Министерския съвет;

ПНУ – Преждевременно напускане на училище;
ПО – Приоритетна ос;
ПОО – професионално образование и обучение;
ППСР – Програмата за подкрепа на структурни реформи;
ПСОВ – пречиствателна станция за отпадни води;
ПСР – политики за стратегическо развитие;
ПУРН – Планове за управление на речните басейни;
РЗИ – Регионална здравна инспекция;
РЗП – разгъната застроена площ;
РМЖ – рак на млечната жлеза;
РМС – Решение на Министерския съвет;
РМШ – рак на маточната шийка;
РЦПППО – Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
СВФР – Стоки с висок фискален риск;
СП – специфична препоръка;
СПСР – Служба за подкрепа на структурни реформи;
ТСК – технически средства за контрол;
ТЗ – Търговски закон;
УС – Управителен съвет;
ФДПО – Фонд за допълнително пенсионно осигуряване;
ФКП – фискални контролни пунктове;
ФНИ – Фонд „Научни изследвания“;
ФТ – финансиране на тероризъм;
ЦАИС – централизираната административна информационна система;
ЦВП – Център за върхови постижения;
ЦК – Центрове за компетенции;
ЦКОДУХЗ – Центъра за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания;
ЦП – Цел на политиката;
ЦРЧРПИ – Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи;
ЦУР – Цели за устойчиво развитие;
ЕРАLE – Електронна платформа за учене;
ESFS – Европейска система за финансов надзор;
JRC – Съвместен изследователски център;
NEETS – млади хора, които се намират извън системата на заетост, образование или обучение;
RDF – Refuse-derived fuel;
TEN-T – трансевропейска транспортна мрежа;

Въведение

Актуализацията на НПП за 2020 г. се изготвя в рамките на засиленото наблюдение на икономическите политики в ЕС. Документът отчита констатациите в Националният доклад за България за 2020 г., Годишната стратегия за устойчив растеж за 2019 г. и Доклада по механизма за ранно предупреждение, с които се поставя началото на Европейски семестър за 2020 г. и се засилва фокуса върху новата инициатива на ЕС – „Зелената сделка“ за превръщане на ЕС в устойчива и неутрална по отношение на климата икономика до 2030 г. България се фокусира върху изпълнението на мерките, адресиращи СП на Съвета относно идентифицираните от ЕК макроикономически дисбаланси, като през 2020 г. страната за първи път от въвеждането на процедурата по наблюдение на макроикономически дисбаланси през 2012 г. е поставена в категория „без дисбаланси“. Акцентът в НПП е поставен върху областите от Националния доклад, в които се констатира ограничен или известен напредък, както и там, където напредъкът е съществен, но все още няма пълно изпълнение на препоръките. Актуализацията на НПП за 2020 г. е разработена в съответствие с приоритетите за управление на правителството (2017–2021 г.) и с Конвергентната програма на Република България (2020–2023 г.), която от своя страна е съобразена със заложените в Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. и неговата актуализация фискални параметри. Следва да се отбележи също, че в изпълнение на § 8, ал. 2 от заключителните разпоредби към ЗИД на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. (ДВ, бр. 34 от 2020 г., в сила от 9.04.2020 г.) с одобряването на Конвергентната програма се считат за одобрени и макроикономическата прогноза и средносрочната бюджетна прогноза съгласно изискванията на § 34 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., съответно във всички свързани документи са отразени последните развития около избухването на пандемията COVID-19 и отговорът на институциите – предприети мерки и ревизирани оценки за макроикономическата среда и за фискалната рамка. Заложените в програмата ангажменти и мерки са съобразени и с изпълнението на принципите и правата от ЕССП. При планирането на дългосрочното нисковъглеродно развитие в контекста на новата инициатива на ЕК, България ще следва политики за запазване на конкурентоспособността и растежа на икономиката, разходо-ефективността, технологичната неутралност и социалното благополучие.

В отговор на разразилата се ситуация през март 2020 г. с избухването на пандемията COVID-19 правителството въведе известни административни ограничения и предприе цялостен пакет от мерки в три основни направления – неотложни мерки за преодоляване разпространението и лечение на COVID-19, мерки за подкрепа на бизнеса и заетостта, както и социални мерки за закрила на най-уязвимите групи.

Реализирането на цялостната стратегия и основните политически инициативи в отговор на пандемията COVID-19 изискват мобилизиране на значителни ресурси, в т.ч. финансови, като правителството се ангажира с осигуряването на средства от националния бюджет под формата преки разходи и други операции в частта на финансирането, както и подкрепа от формиран към момента финансов пакет от европейски средства, вкл. и национално съфинансиране, в размер около 870 млн. лв., с който да се финансират мерки от социално-икономически характер за подкрепа на непосредствено засегнатите от кризата лица и предприятия, чрез оперативни програми. Освен това са мобилизирани и други публични ресурси, в т.ч. и под формата на финансови инструменти, чийто ефект за подкрепа и възстановяване на икономическата активност се оценява на около 4.5 млрд. лева.

Очакваното влошаване на параметрите по бюджетните приходи, както и необходимостта от осигуряване на допълнителни разходи в изпълнение на Закона за мерките и действията по време на действието на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., наложи изготвянето от правителството и внасянето в Народното събрание на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. Актуализацията на Закона за бюджета бе одобрена от Народното събрание и влезе в сила след нейното обнародване в Държавен вестник (ДВ, бр. 34 от 09.04.2020 г.). С предложените промени по приходите и разходите се предвижда касов дефицит по консолидираната фискална програма в размер на 3,5 млрд. лв. (3,0 % от прогнозния БВП). Също така бяха променени и дълговите ограничения – увеличаване на лимита за поемане на нов държавен дълг до 10 млрд. лв. за годината спрямо първоначално определените 2,2 млрд. лв., с което се цели финансиране на дефицита, както и обезпечаване на буфер в случай на по-негативен сценарий от заложения, както и допълнителна възможност за издаване на нови държавни гаранции за подпомагане на икономиката.

Административните ограничения бяха въведени на 13 март с обявяването на извънредното положение, като със заповед на министъра на здравеопазването бяха забранени посещенията в увеселителни и игрални зали, дискотеки, барове, ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе сладкарници и големи търговски центрове тип МОЛ с изключение на банковите и застрахователните офиси, хранителните магазини и аптеките в тях. Преустановиха се учебните занятия в училищата, университетите и другите обучителни институции и организации, както и посещението на децата в детските ясли и детските градини. Беше преустановено провеждането на всякакъв вид масови мероприятия. Плановите консултации и операции и профилактичните прегледи и имунизации бяха забранени за периода до 20 април т.г.

Неотложните мерки са насочени най-вече към обезпечаването на необходимия финансов ресурс за изпълнението на вменените функции и отговорности на органите на държавното управление в различните системи, които участват най-активно в мероприятията по овладяването на разпространението на COVID-19 – здравеопазване, социална сфера, вътрешен ред и сигурност. Тези неотложни мерки са свързани с необходимостта от увеличение на разходите за персонал (извънреден труд и други допълнителни възнаграждения), командировъчни и издръжка на работници и служители, които извършват или подпомагат дейности за борбата с разпространението на вируса.

Осигурени са средства за закупуване на термални камери и санитарно оборудване на ГКПП и за общините за закупуването на медицинско оборудване и услуги.

Мобилизирани са ресурси от оперативните програми, финансирани от фондовете на ЕС, с които се финансират различни мерки за подкрепа, в т.ч. се осигуряват допълнителни възнаграждения на медицинския и немедицинския персонал, ангажиран с пациенти, заболели с коронавирус и рискови пациенти. Подпомагат се и екипите за специализирана подкрепа и кризисна интервенция за пълноценно преодоляване на предизвикателства от COVID-19.

Със средства по ОП са осигурени средства за закупуване и доставка на специализирана апаратура като инхалатори, респиратори и други за спешните центрове, инфекциозните отделения на специализираните болници, както и предпазно облекло, маски, медицински консумативи и тестове за COVID-19, което цели подобряване на условията за оказване на спешна помощ на рискови пациенти в условията на епидемична ситуация.

Създадена е организация за провеждането на обучение в електронна среда и за ползването на безплатни електронни ресурси в училищното образование.

Информирани са ректорите на висшите училища за възможността да провеждат учебни занятия чрез дистанционно обучение. Осъществена е комуникация с тях за промяна на сроковете, в които ще се провеждат кандидатстудентските кампании през 2020 г.

За научната общност са осигурени отдалечен достъп до научни издания и безплатно ползване на научни списания по темата COVID-19. Разработени са профили на научни организации във връзка с изпълнение на научни проекти за профилактика, диагностика и лечение на COVID-19. Създадени са условия за бърз обмен на информация между Институти на БАН и Медицинските университети в страната за отворени конкурси по темата COVID-19.

По отношение на подпомагането на бизнеса и заетостта най-съществените мерки са в две направления. Едната е свързана с поемането от страна на държавата на изплащането на 60 на сто от осигурителния доход за м. януари 2020 г. и дължимите осигурителни вноски за сметка на осигурителя в предприятия, чийто бизнес е пострадал в най-голяма степен от въведените извънредни мерки за овладяване разпространението на заразата от коронавирус. Това се осъществява при условие, че работните места в предприятието бъдат запазени.

Другата мярка е свързана с увеличаване на капитала на Българската банка за развитие със 700 млн. лв., като част от средствата (до 200 млн. лв.) ще служат като гаранции за отпускането от търговски банки на безлихвени потребителски кредити до 4 500 лв. на лица, лишени от възможността да полагат труд поради COVID-19, както и на самоосигуряващи се лица, които са прекъснали дейност и имат поне 20% спад в доходите.

За смекчаване на последиците от кризата и подобряване на ликвидността на МСП са планирани мерки за осигуряване на оборотен капитал чрез използване на финансов инструмент и грантова схема (предоставяне на безвъзмездна финансова помощ). Индикативният размер на средствата за тези мер-

ки е близо 500 млн. лв. и е осигурен по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.

Също така са удължени сроковете за деклариране и плащане на основните видове данъци - на корпоративен данък и данък върху разходите, на данъка върху доходите на физическите лица, които извършват стопанска дейност по смисъла на Търговския закон, на алтернативните данъци по ЗКПО – до 30 юни 2020 г. Сроковете за ранно внасяне срещу ползване 5% отстъпка на данъците върху недвижимите имоти и върху превозните средства също така са удължени до 30 юни 2020 г. Предвидена е защита за длъжниците от предприемане на нови изпълнителни действия по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс за публични задължения по време на обявеното извънредно положение. Улеснение за бизнеса е и предложението до отмяната на извънредното положение министрите, областните управители и ръководителите на други ведомства, предоставили под наем или за ползване държавни и общински имоти, да имат възможността да приемат решения за намаляване размера на вноските за наем и за ползване или за освобождаване от заплащането им изцяло или частично от физически и юридически лица – наематели или ползватели, които са ограничили или преустановили дейността си вследствие на мерките и ограниченията.

В резултат на пандемията ясно се очерта цифровизацията като хоризонтален приоритет както в публичния сектор, така и в бизнес средата. Тя даде тласък на електронните услуги и на цифровизацията на редица ключови сектори, с цел защита и опазване живота и здравето на гражданите и помощ за бизнеса. Създаде се възможност по електронен път да бъдат заявявани и получавани административни услуги, които са широко използвани във връзка със ситуацията. С цел да подпомогне потребителите при използването на електронни административни услуги, се създаде единен телефонен номер за цялата страна за връзка с Помощния контактен център на ДАЕУ. С предоставената възможност в периода на кризата за получаване на безплатен облачен или мобилен електронен подпис се насърчава използването на електронни услуги през Единния портал за електронни административни услуги и Системата за сигурно електронно връчване, поддържана от ДАЕУ.

По отношение на банковия сектор, БНБ предприе действия по укрепване на капиталовата позиция на банките и защита от концентрация на пласменти към чуждестранни юрисдикции и институции с потенциал за влошаване на кредитното качество, измерено посредством кредитния им рейтинг. Ограничаването на експозициите се осъществява посредством налагането на индивидуални и съвкупни лимити по експозиции към контрагенти – централни правителства и кредитни институции спрямо общите активи на кредитните институции. Укрепването на капиталовата позиция на кредитните институции се постига и с решението за капитализиране на пълния обем на печалбата в банковата система. БНБ извършва динамично наблюдение на ликвидната позиция на банките посредством почасова ликвидна справка, с цел навременното установяване на неблагоприятно развитие или резки промени в разполагаемите свободни ликвидни средства. БНБ ще спазва Насоките на Европейския банков орган относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19. В следствие на това е инициран диалог с банковата индустрия за изготвяне на ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения на физически и юридически лица към банки и дъщерните им дружества. Комисията за финансов надзор осъществява проактивен мониторинг върху дейността на поднадзорните лица, както от гледна точка на финансовото им състояние, така и на оперативното им функциониране. Изискана е информацията относно управлението на риска, плановите за действие в извънредни ситуации и предприетите и планирани мерки във връзка с пандемията. КФН в качеството ѝ на участник в Европейската система за финансов надзор (ESFS), е активно ангажирана в дейността на Европейските регулаторни органи и участва в приемането на редица мерки, които целят да създадат единна европейска практика по отношение на пазарните участници и еднаква защита за потребителите на финансови услуги.

Социалните мерки са насочени към подкрепа на най-уязвимите групи лица и са свързани с улесняване на достъпа до помощи за деца, подкрепа на хората в неравностойно положение и други нуждаещи се. Със средства от ОП се финансират мерки за подпомагане на достъпа до здравни и социални услуги на уязвими лица, включително хора с увреждания или в невъзможност от самообслужване, включително и доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост на засегнатите лица.

В областта на сектор „Транспорт“ се разработи План за действие на Република България за прилагането на Зелените коридори от Насоките за мерките за управлението на границите за защита на здравето и осигуряване на наличността на стоки и основни услуги. В него са определени вътрешните гра-

нични пунктове на българска територия по Трансевропейската транспортна мрежа, през които ще се осигурява безпрепятствено преминаване на стоки.

Националната програма за реформи включва четири раздела. Първият съдържа кратък преглед на макроикономическите очаквания. Вторият раздел е разделен на две части и включва мерки в отговор на препоръките и на констатираните пропуски в Националния доклад за България за 2020 г., както и политики за повишаване на конкурентоспособността на икономиката. В третия раздел се прави преглед на напредъка в изпълнението на Целите за устойчиво развитие на ООН. За всяка СП, област на политика и ЦЦ, в табличен вид е представена конкретна информация за мерките, чрез които ще се реализират ангажиментите и целите на политиките в рамките на настоящия семестър. Връзката между приоритетите във финансирането на ЕСИФ за периода 2014–2020 г. с идентифицираните предизвикателства в Националния доклад за България за 2020 г., СП за 2019 г. и изпълнението на ЦЦ по Стратегия „Европа 2020“ е представена накратко в последния раздел.

1 Макроикономически контекст и сценарий

1.1 Макроикономически перспективи за периода, обхванат от програмата

През последните пет години, българската икономика се развиваше със сравнително високи темпове на растеж, без натрупване на макроикономически дисбаланси. Фискалните и външните баланси на страната бяха стабилни. Правителството разполагаше с фискални възможности за реакция на по-слабото външно търсене и други възможни негативни шокове. Постигнат бе значителен прогрес в институционалната конвергенция с оглед на подобрената рамка по несъстоятелността, управлението на държавните предприятия, надзора в небанковия финансов сектор и рамката за борба с изпирането на пари.

При настоящата безпрецедентна ситуация, при която много от държавите в света се борят с всички налични ресурси за ограничаване на разпространението на заразата с COVID-19, измеренията на кризата за световната и в частност за европейската икономика на този ранен етап трудно могат да бъдат оценени и прогнозирани.

България, като малка и отворена икономика, не може да остане изолирана от протичащите процеси в големите икономики на еврозоната, които формират значителна част от стокообмена на страната. Поради неяснотата за продължителността на пандемията в света и отражението на предприетите мерки, в ситуация на извънредно положение в страната, която допълнително ограничава икономическото развитие на този етап е невъзможно да се направи реалистична оценка за пълния размер на всички потенциални преки и косвени ефекти върху икономиката.

Настоящият макроикономически сценарий е разработен при хипотеза за овладяване на пандемията в България в синхрон с процесите в международен план и паралелно икономическо възстановяване. Същевременно, предвид изключително динамичната ситуация и в този контекст отчитайки последната налична информация и наблюдаваните ефекти от разпространението на COVID-19, допусканията за външната икономическа среда са значително влошени, което неминуемо се отразява и на националната икономика. Очаква се, че извънредните мерки ще имат по-дълъг период на действие и ще окажат съществено влияние върху икономическата активност през второто и от части третото тримесечие на 2020 г. Това ще окаже значително отрицателно въздействие върху икономическата активност в глобален план, като световният БВП ще остане малко под нивото от 2019 г. Икономиката на ЕС ще бъде по-сериозно засегната и ще се свие с около 4 % през 2020 г.

За България се очаква спад на БВП от 3 % в реално изражение през текущата година, който ще е видим в почти всички компоненти на БВП, изчислен по метода на крайното търсене, а именно – потребление на домакинствата, частни инвестиции и износ на стоки и услуги. От страна на правителствените разходи се очаква положителен принос към икономическия растеж. Няколко фактора ще допринесат за намаление на частното потребление. На първо място поради ограничителните мерки се очаква спад на потреблението на някои услуги от страна на домакинствата. Спадът на заетостта и по-ниският разполагаем доход също ще допринесат за по-слабо потребление както на услуги, така и на стоки за дълготрайна употреба. Повишената несигурност ще доведе до ограничение на някои потре-

бителски разходи и формиране на предпазни спестявания от страна на домакинствата даже след приключване на извънредното положение.

През 2020 г. перспективите пред инвестиционната активност са още по-неблагоприятни, в сравнение с предходните две години, когато растежът на частните инвестиции беше потиснат под влияние на външни фактори. Поради глобалното разпространение на пандемията с COVID-19, външната среда ще се влоши в още по-голяма степен. Това ще отложи инвестиционните решения до момента, в който дейността, поръчките и износа на компаниите се нормализират, за да гарантират процеса на възвръщаемост и паричните потоци, и се възстанови доверието. Понижението на частните инвестиции ще доведе до спад и на общите инвестиции в икономиката.

Очакваният спад на световната и най-вече на европейската икономика, в съчетание със силно ограничителните мерки за международни пътувания ще доведат и до понижение на износа на стоки и услуги. Безпрецедентните мерки за ограничаване на движението, приети от всички страни, ще се отразят съществено на износа на транспортни и туристически услуги. Общо износът на стоки и услуги ще намалее с 16,3 % през 2020 г. По-слабите износ и вътрешно търсене ще ограничат и размера на вноса на стоки и услуги с 12,9 %, като ефектът върху услугите ще е по-осезаем.

След положителното развитие на пазара на труда през 2019 г. и достигнатите исторически най-високи нива на заетост и най-ниски нива на безработица, очакванията за 2020 г. са тенденциите да се обърнат. Прогнозата за развитието на основните показатели на пазара на труда е изготвена при отчитане прилагането на мярката за запазване на заетостта чрез подкрепа на доходите. Средният за годината спад на заетите се оценява на 2,1 %, а нивото на безработица се очаква да се покачи с около 2 пр.п. спрямо 2019 г. до 6,2 %. Нарастването на компенсациите на наетите през 2020 г. се очаква съществено да се забави до 2,5 %, като основният фактор за това ще бъде намалението на наетия трудов ресурс, но влияние ще окаже и по-бавното нарастване на заплащането на един нает, в резултат от оптимизирането на разходите при задържане на заетостта.

През 2020 г. се очертава външните и вътрешните фактори на инфлация да бъдат силно ограничени. Спадът в международните цени на нефта, който в настоящия сценарий е над 40 %, както и значително по-ниските цени на внос на природен газ, ще предизвикат поевтиняване на енергийните стоки, което по веригата на междуетрасловите връзки ще ограничи допълнително нарастването на производствените и потребителските цени в страната. Вътрешните фактори на инфлация, които до края на м. февруари бяха факт, а именно платежоспособно търсене на домакинствата, благоприятна динамика на пазара на труда, съпроводена от сравнително високо нарастване на заплатите и ниска безработица, няма да оказват натиск за нарастването на цените предвид прогнозирания спад в крайното търсене. За 2020 г. се очаква общото равнище на потребителските цени да остане почти без промяна, т.е. инфлацията да бъде близо до нула процента.

2 Отговор на политиката на основни икономически предизвикателства

2.1 Изпълнение на специфичните препоръки на Съвета от 2019 г., адресиращи макроикономическите дисбаланси

Специфична препоръка 1

Да подобри събирането на данъците чрез целенасочени мерки в области като данъците върху горивата и труда. Да модернизира корпоративното управление на държавните предприятия чрез приемането и привеждането в действие на бъдещото законодателство.

Резюме на политиката

Политиката в областта на данъците в България се характеризира с предвидимост, широка данъчна основа и малко на брой данъчни преференции. Предвижда се запазване на ниските данъчни ставки на

корпоративните данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица, което допринася за повишаване на икономическия растеж и има положително влияние върху търсенето и предлагането на труд.

Основните цели на данъчната политика са повишаване на бюджетните приходи от данъци и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите.

Постигането на целта за нарастване на бюджетните постъпления, при запазване на тежестта на данъчното облагане, е свързана с реализиране на мерки за ограничаване на данъчните измами, за предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане, за ограничаване на предпоставките за проявление на сенчестата икономика, както и за оптимизиране на контролната дейност на приходните администрации.

Приоритетът за намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите се реализира чрез законодателни изменения и административни мерки, насочени към повишаване качеството на обслужване, включително чрез разработване и внедряване на нови електронни услуги, стимулиране на доброволното изпълнение, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите, както на клиентите, така и на администрацията.

Развитието на данъчната политика е съобразено с изискванията на правото на Европейския съюз и с международните договори, страна по които е Република България.

Продължава изпълнението на политиката за подобряване на рамката за управление на държавните предприятия. В резултат на съвместния проект с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие по ППСР бе приет Законът за публичните предприятия¹. С него се урежда начина за определяне и публично оповестяване на държавната политика в областта на публичните предприятия, въвеждането на стандарти за добро корпоративно управление на публичните предприятия, както и задълженията за оповестяване и прозрачност на дейността на публичните предприятия и органите им за управление. В резултат на това, считано от 6 декември 2019 г. България е държава, прилагаща Насоките на ОИСР². Реформата в тази област продължава с предстоящото изпълнение на проект по ППСР за повишаване на капацитета на Агенцията за публичните предприятия и контрол, която ще координира политиката на управление на държавните предприятия и ще упражнява контрол върху дейността им.

— Данъчна система

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.	Отговор на политиката
Данъчната система продължава да бъде благоприятна за растежа, макар и с ограничен преразпределителен ефект; Относително малките данъчни приходи ограничават възможността на правителството да финансира основни обществени услуги (здравеопазване, обществено образование, инфраструктура и др.), което би могло да спомогне за намаляване на социалното неравенство	Оптимизиране и развитие на контролната дейност на приходните администрации за повишаване събираемостта на данъците върху горивата и труда.
Подобряването на спазването на данъчното законодателство също би	Изпълнение на дейности за подобряване на условията за доброволно спазване на законодателството, за подобряване събирането

¹ Обн., ДВ, бр. 79 от 8.10.2019 г., изм., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.

² Насоките на ОИСР от 2015 г. за корпоративно управление на държавните предприятия представят набор от добри практики относно правната и регулаторна рамка за държавните предприятия, професионализирането на функцията за държавната собственост и организацията на корпоративното управление на държавните предприятия. Те осигуряват и международно съгласуван показател за сравняване, който да помогне на правителствата при оценката и подобряването на начина, по който упражняват функциите си за собственост в държавните предприятия. Повишената ефективност и подобрата прозрачност в държавния сектор ще доведат до значителни икономически ползи. Създаването на равни условия за частните и държавните предприятия ще насърчи стабилен и конкурентен бизнес сектор.

могло да увеличи публичните приходи и да подобри данъчната справедливост;

на просрочени задължения и за намаляване на административните разходи.

Подобряването на спазването на данъчното законодателство е приоритет за данъчните органи... размерът на данъчните загуби в някои категории данъци, като данъците върху доходите и социалноосигурителните вноски, е овладян. Приходите от акцизи се подобряват, но все още изостават от номиналния растеж на потреблението.

Засилена координация между компетентните институции при установяване на данъчни измами, единно противодействие на митнически и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки.

— Управление на държавните предприятия

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Резултатите на държавните предприятия в България продължават да бъдат безпокойство;

Държавните предприятия преобладават в системно губещия и силно задължнял сектор на комуналните услуги.

Отговор на политиката

Приет Закон за публичните предприятия и Правилник за неговото прилагане, с които се създава хармонизирана правна рамка за всички публични предприятия, с единен орган на координация.

България е държава прилагаща Насоките на ОИСР за корпоративно управление на държавните предприятия.

Предстои стартирането на проект съвместно с ОИСР по ППСР за повишаване на капацитета на Агенцията за публичните предприятия и контрол във връзка с възложените ѝ функции по отношение на публичните предприятия.

Табл. 2.1.1: Мерки, адресиращи СП 1, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Подобряване на събираемостта на данъците чрез целенасочени мерки в области като горивата и труда	Оптимизиране на целенасочените мерки за повишаване събираемостта на данъците върху горивата и върху труда.	Предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци, осигурителни вноски и такси чрез усъвършенстване на законодателството, включително за засилване на междуйнституционалното сътрудничество и координация и ефективен обмен на информация.	2020 г.	Изготвяне на промени в законови и подзаконови нормативни актове за въвеждане на мерки за превенция и борба с данъчните измами и отклонението от данъчно облагане.	Приемане на промени в ЗКПО, ЗДДФЛ, ЗДДС, ЗАДС, ЗМДТ, ДОПК при съобразяване с нормите на Закона за публичните финанси.	2020 г.	Повишена ефективност на данъчната система.	Изготвени проекти на промени в законови и подзаконови нормативни актове.
	Оптимизиране и развитие на контролната дейност за повишаване събираемостта на данъците върху горивата и труда.	<p>Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск. Проверка и наблюдение в търговски обекти.</p> <p>Разширяване на обхвата и усъвършенстване на механизма за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск /СВФР/ на фискални контролни пунктове /ФКП/.</p> <p>Осъществяване на контрол в търговски обекти по спазването на изискванията за отчитане на продажбите, съгласно разпоредбите на ЗДДС и Наредба №Н-18/ 2006 г.</p> <p>Анализи и периодични оценки на риска от неспазване на законодателството и за наличие на индикации за укриване на печалби и други проявление на сенчестата икономика, участие в схеми на данъчни и/или осигурителни измами или отклонение от обичайна търговска практика и последващи контролни действия.</p>	2020 г.	<p>Контролираните СВФР са 563 /в т.ч. горива/; ФКП са 306 /в т.ч. митническите бюра и данъчни складове/;</p> <p>Действащи екипи на ФКП; мобилни екипи; оперативен център в режим 24/7.</p> <p>Междуетапно координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари, осигуряващ координация между ГДБОП, ГД НП и ГД ГП на МВР, ДАНС, АМ, НАП и ИААА.</p> <p>Осъществяване на фискален контрол върху движението на горива, включени в списъка на СВФР чрез извършване на проверки на ФКП на ГКПП и на изходи/входове на данъчни складове (ДС);</p> <p>Извършване на проверки в обекти за крайно разпространение на горива;</p> <p>Координация между компетентните институции при установяване на данъчни измами и противодействие на митнически и данъчни нарушения с предмет „Търговия с течни горива“.</p> <p>Въведени системи за видеонаблюдение и контрол в данъчните складове, с което ще се повиши ефективността на анализа на риска от Агенция „Митници“, както и ще оптимизира процеса на селекция на лица за проверка. При установени рискове, свързани с отклонение от данъчното облагане, ще бъдат извършвани съвместни контролни действия от органите на НАП и Агенция „Митници“.</p>	<p>Осъществяване на фискален контрол върху движението на горива, включени в списъка на СВФР чрез извършване на проверки на ФКП на ГКПП и на изходи/входове на данъчни складове (ДС);</p> <p>Импозитиване на технически средства за контрол (ТСК);</p> <p>Налагане на обезпечителни мерки;</p> <p>Разкриване на нови фискални контролни пунктове /ситуирани до данъчни складове и петролни бази/;</p> <p>Налагане на административни санкции и прилагане на предварителна административна мярка „запечатване на обект“ /ПАМЗО/;</p> <p>Контролни действия в обекти за търговия с течни горива и съдове за съхранение.</p> <p>Продължаване на координирани съвместни действия на АМ и НАП, вкл. и чрез провеждане на взаимни работни срещи и обучения; оперативен обмен на информация, както и съвместни контролни действия с други институции и партньорски чуждестранни администрации;</p> <p>Извършване на мониторинг на лицензираните складодържатели, за които е установен риск или при спад на постъпленията от свързания с дейността им акциз и/или ДДС.</p> <p>Въвеждане на задължение за икономическите оператори предварително да декларират конкретни данни за превоза на стоки, който започва от територията на друга държава-членка на Европейския съюз и завършва на територията на страната – ВОП или започва от територията на стра-</p>	2020 г.	<p>Ограничаване риска от неспазване на данъчното законодателство и укриване на данъци;</p> <p>Предотвратяване загуби за бюджета и пресичане на схеми на измами и злоупотреби;</p> <p>Повишаване ефективността на осъществявания от НАП и АМ данъчен контрол.</p> <p>Създаване на дисциплиниращ ефект спрямо на задължените лица в областите горива и труд;</p> <p>Повишаване на бюджетните приходи;</p> <p>Ръст на доброволното погасяване на</p>	<p>Брой на извършени проверки на обекти с ЕСФП и други проверки извършени на гранични пунктове (вътрешни граници на ЕС)</p> <p>Брой планови действия и срещи свързани с обмен на оперативна информация съгласно инструкцията за взаимодействие, в т.ч. и извършване на съвместни анализи, организиране на съвместни обучения</p> <p>Брой извършени проверки и ревизии в страната във връзка с риска за извършени безотчетни продажби както рисковете свързани с горивата за собствено потребление и тяхното отчитане</p> <p>Брой автоматизирани съобщения</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
					<p>ната и завършва на територията на друга държава членка -ВОД.</p> <p>Организиране и провеждане на национални кампании по спазване на данъчното и осигурително законодателство.</p> <p>Мониторинг и контрол на лица превозвачи, идентифицирани от органите на НАП, за спазване на данъчното и осигурителното законодателство;</p> <p>Извършване на проверки на задължени лица, за които има индикации, че укриват задължения за данъци и осигурителни вноски;</p> <p>Извършване на проверки на търговски обекти или производствени места относно наличието на подадени удостоверения за сключени трудови договори с работещите в обектите лица, както и установяване правилното начисляване, деклариране и внасяне на дължимите данъци и задължителни осигурителни вноски за лицата.</p>		<p>задължения.</p> <p>Предотвратени: укриване на ДДС и акциз чрез множествена препродажба на едно и също количество гориво; случаи на некоректно деклариране/продаване на гориво; минимизиране на риска от неотчитане на продажби на горива и разпространение на горива без произход.</p>	<p>ния за риск през ИСКГ и извършените проверки в тази връзка.</p> <p>Брой ЗЛ, поставени под мониторинг, брой и вид действия, свързани с фискален контрол в резултат на мониторинга</p> <p>Установени административни нарушения и издадени наказателни постановления;</p> <p>Наложени обезпечения.</p> <p>Принудителна административна мярка запечатване на обект (ПАМЗО);</p> <p>Ръст на: декларираната данъчна основа при вътреобщинно придобиване /ВОП/ на СВФР; приходи от данъци и осигуровки при ВОП или при вътреобщинна доставка /ВОД/ и превоз.</p> <p>Данни и резултати от проведените национални кампании за спазване на данъчното и осигурителното законодателство.</p>
	Подобряване на събирането на просрочените публични задължения, в т.ч. данъците върху горивата и труда	Ранно прилагане на способи, стимулиращи доброволното плащане на просрочени задължения, чрез т.нар. „меки способи“, в зависимост от контактна информация, размера и вида на дълга, и профила на длъжника.	2020 г.	<p>Постоянен мониторинг по отношение на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично събираеми.</p> <p>Текущо наблюдение относно формиране на</p>	Насочване на изпълнителния процес към вземания на длъжници от трети лица – разпоредители с бюджет.	2020 г.	Увеличаване на приходите в бюджета.	5 %-тен ръст на събираемостта на нововъзникналия дълг.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<p>публични задължения от различни групи лица, в т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - търговци на течни горива, извършващи облагаеми доставки или вътреобщностни придобивания или получаващи освободени за потребление течни горива по чл. 20, ал. 2, т. 1 от Закона за акцизите и данъчните складове с обща стойност на доставките, придобиванията или освобождаванията над 25 000 лв.; - лица, притежаващи лицензи и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане. 				
	Нова програма за спазването на данъчно-осигурителното законодателство и намаление нивата на риск за 2020-2021 г.	Планиране и изпълнение на мерки за третиране на най-значимите данъчно – осигурителни рискове.	2020 г.	Започнала е работа по изпълнение на някои от предвидените мерки.	Прилагане на мерки, съгласно програма за спазването на данъчно-осигурителното законодателство и намаление нивата на риск за 2020-2021 г.	2020 г.	Увеличаване на приходите в бюджета.	Намален риск от неспазване на данъчно-осигурителното законодателство.
Корпоративно управление на държавните предприятия	Модернизиране на рамката за корпоративно управление на държавните предприятия	Изготвяне на подзаконовата нормативна уредба към Закона за публичните предприятия в рамките на определения със закона срок.	октомври 2019 г.	<p>Изготвен проект на Устройствен правилник на Агенцията за публичните предприятия и контрол;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведено междуведомствено съгласуване; - Проведено обществено обсъждане; <p>Изготвен проект на Правилник за прилагане Закона за публичните предприятия и съпътстващите го документи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - стартирало междуведомствено съгласуване – на 21 февруари 2020 г.; - стартирало обществено обсъждане – от 21 февруари до 23 март 2020 г. 	<p>Внасяне за разглеждане на проекта на нормативен акт и съпътстващите го материали на заседание на МС;</p> <p>Приемане проекта на нормативен акт за приемане на Устройствен правилник на Агенцията за публичните предприятия и контрол;</p> <p>Обнародване на Устройствен правилник на Агенцията за публичните предприятия и контрол.</p> <p>Внасяне за разглеждане на проекта на нормативен акт и съпътстващите го материали на заседание на МС;</p> <p>Приемане на Правилника за прилагане Закона за публичните предприятия;</p> <p>Обнародване на Правилника за прилагане Закона за публичните предприятия.</p> <p>Стартиране на нов проект по Програмата за подкрепа на структурни реформи, изпълнител ОИСР, за повишаване на капацитета на Агенцията за публичните предприятия и контрол във връзка с възложените й функции по отношение на публичните предприятия</p>	<p>април 2020 г.</p> <p>април 2020 г.</p> <p>юни 2020 г.</p>	<p>Унифициране и модернизиране на правната уредба в областта</p> <p>Подобряване на управлението на държавните и общинските дружества;</p> <p>Подобряване на финансовото състояние и ограничаване на фискалните рискове.</p>	<p>Повишаване прозрачността и публичността при управлението на държавните дружества;</p> <p>Намаляване броя на дружествата, генериращи загуба;</p> <p>Намаляване на условните задължения, произтичащи от държавните дружества</p>

Специфична препоръка 2

Да гарантира стабилността на банковия сектор чрез засилване на надзора, насърчаване на адекватната оценка на активите, включително банковите обезпечения, и насърчаване на функциониращ вторичен пазар за необслужваните заеми. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на нормативната уредба за борба с изпирането на пари. Да укрепи небанковия финансов сектор чрез ефективно прилагане на основан на риска надзор, изпълнение на приетите наскоро насоки за оценка и осъществяване на надзор на групово равнище. Да изпълни предстоящата пътна карта за справяне с установените пропуски в нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност. Да насърчава стабилността на сектора на автомобилното застраховане чрез преодоляване на пазарните предизвикателства и оставащите структурни слабости.

Резюме на политиката

Банковият сектор в България завърши 2019 г. с много добри общи показатели и положителни тенденции – висока капиталова адекватност и ликвидност, подобряващо се качество на активите и исторически най-висока секторна годишна печалба. БНБ наблюдава процесите в икономиката и развитието на финансовото посредничество, с акцент върху кредитната активност на банковата система.

В резултат на прилагането на системата от критерии за оценка на риска в небанковия финансов сектор и въз основа на преглед, базиран на риска, КФН е изготвила Годишен надзорен план за 2020 г. с конкретни надзорни действия. Работи се по преразглеждане на рамката за риск-базиран надзор, така че да се гарантира, че процесът остава подходящ и се прилага последователно.

През 2018 г. и началото на 2019 г. КФН приключи успешно изпълнението на Плана за действие, изготвен съвместно с Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО) въз основа на препоръките на Международния валутен фонд и Световната банка. Изпълнението на този план беше отчетено от ЕОЗППО и ЕК през 2019 година.

В сектора на автомобилното застраховане и във връзка с надзора по прилагане на изискванията относно оценката на някои категории активи са извършени проверки на място на застрахователи и са изискани корекции. За въвеждане на системата „Бонус-малус“ е изготвен проект на наредба, като предстои публикуването му за обществено обсъждане. Подготвен е и проект на Наредба за утвърждаване на Методика за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди, която се очаква да бъде приета през настоящата година.

В сектора на допълнителното пенсионно осигуряване ще се извърши преглед на Наръчника за прилагане на надзор основан на риска спрямо ПОД и управляваните от тях ФДПО на база неговото прилагане. Планиран е преглед и на системата от количествени и качествени критерии, както за образуване на рисковата оценка, така и за упражняване на риск базиран надзор.

България е предприела действия за гарантиране на възможността за прилагане в пълен обем на мерките за превенция използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма и за гарантиране на възможността на компетентните държавни органи да осъществяват контрол по прилагането на мерките за противодействие на изпирането на пари и финансирането на тероризма. За тази цел бе изготвен и приет проект на ПМС³ за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на ЗМИП, с който се цели постигане на завършена и хармонизирана нормативна уредба, отнасяща се до уредбата на мерките за превенция и до организацията и контрола по тяхното изпълнение.

Предприети са действия за ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм, идентифицирани в Националната оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма (НОР). Предстои стартиране на проект по ППСР, насочен към повишаване на възможностите на компетентните български институции за ефективно ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм и за актуализиране на НОР.

³ ПМС № 42 от 10.03.2020 г.

Политиката в областта на подобряване на рамката по несъстоятелността продължава да се изпълнява съгласно одобрената от Министерският съвет през юни 2019 г. Пътна карта за изпълнение на препоръките относно рамката за несъстоятелност и стабилизация. Дейностите в нея целят постигане на подобрена и по-ефективна рамка за обявяване в несъстоятелност, по-добри условия на бизнес средата, подкрепа на инвестициите и икономическия растеж. Първият етап от изпълнението ѝ предвижда до октомври 2020 г. да са изготвени и предложени конкретни законодателни промени в Търговския закон. Усилията за подобряване на рамката по несъстоятелността ще продължат с предстоящото стартиране на проект по ППСР за транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 за въвеждане на инструменти за ранно предупреждение, така че длъжниците, които започват да изпитват финансови затруднения, да бъдат стимулирани да предприемат действия на ранен етап.

— Банков сектор

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Банковият сектор продължи да укрепва своите съотношения на капитал и ликвидност, но се очакват последващи мерки.

Последващите действия във връзка с вече приетите актове ще укрепят още повече регулаторната среда.

Цялостната оценка на банковия сектор, направено от ЕЦБ, потвърждава, че са необходими допълнителни мерки, за да се осигури стабилността на отделните субекти.

Все още съществува известна несигурност по отношение на оценяването на обезпеченията.

Отговор на политиката

Банковият сектор в България завърши 2019 г. с много добри общи показатели и положителни тенденции – висока капиталова адекватност и ликвидност, подобряващо се качество на активите и исторически най-висока секторна годишна печалба. БНБ наблюдава процесите в икономиката и развитието на финансовото посредничество, с акцент върху кредитната активност на банковата система. За адресиране на рисковете, свързани с проциклично поведение се поддържат и калибрират и съответните макропруденциални буфери. И през 2020 г. анализът на тези процеси ще бъде в основата на регулаторната и макропруденциалната политика на БНБ.

През 2020 г. БНБ ще извърши преглед на изпълнението от страна на банките на приетите Насоки за управление на необслужвани и реструктурирани експозиции (EBA/GL/2018/06) и Насоки относно оповестяването на необслужваните и реструктурираните експозиции (EBA/GL/2018/10).

Успоредно с приемането на определени Насоки на Европейския банков орган, БНБ прие Наредба № 20 за издаване на одобрения за членове на управителния съвет (съвета на директорите) и надзорния съвет на кредитна институция и изисквания във връзка с изпълнение на техните функции, както и Наредба № 10 за организацията, управлението и вътрешния контрол в банките.

Приети са изменения и допълнения в Наредба № 4 от 2010 г. за изискванията към възнагражденията в банките, с които се предвижда задължението за създаване на комитет за възнагражденията да се прилага само за значимите банки, при които е налице по-голяма численост на съветите и възможност за ефективно разпределение на функциите на комитета между техните членове. Измененията и допълненията в Наредба № 7 от 2014 г. за организацията и управлението на рисковете в банките уреждат изискванията за репутация, квалификация и професионален опит към ръководителя на структурата за управление на риска.

Резултатите, оповестени от ЕЦБ през юли 2019 г. показват устойчивостта на българския банков сектор като цяло. Всяка от шестте банки изпълнява пруденциалните изисквания на чл. 92 на Регламент (ЕС) №575/2013 на Европейския парламент и на Съвета. При две банки има необходимост от повишаване на капиталовата позиция, произтичащи от приложения утежнен сценарий на стрес-теста. Банките подготвиха капиталови планове, чието изпълнение е в ход и през 2020 г. През втората половина на 2019 г., БНБ продължи своята активна комуникация и сътрудничество с Европейската централна банка относно подготовката на Република Бълга-

рия за интегрирането ѝ към Единния надзорен механизъм.

Остатъчният кредитен риск в банковата система (формиран след като брунтните необслужвани експозиции се намалят с натрупаните обезценки) е покрит изцяло с капиталови буфери и излишък на капитал, надхвърлящ минималните изисквания.

— Небанков финансов сектор

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Отговор на политиката

Надзорът бе засилен в няколко отношения, но се очакват допълнителни мерки.

Предстои преглед на Наръчника за прилагане на надзор основан на риска спрямо ПОД и управляваните от тях ФДПО и на неговото прилагане, както и преглед на системата от количествени и качествени критерии, както за образуване на рисковата оценка, така и за упражняване на риск базирания надзор.

Надзорът на групово равнище може да бъде от значение за една конкретна застрахователна група в зависимост от резултата от процеса на реструктуриране.

В сектора на застраховането предстои извършване на преглед на рамката за риск-базиран надзор, така че да се гарантира, че процесът остава подходящ и се прилага последователно. Ще бъде засилен диалога със застрахователите, презастрахователите и одиторите за обсъждане на възможностите за отстраняване на евентуални слабости.

Въвеждане на система бонус-малус.

През 2020 г. предстои въвеждане на системата „бонус-малус“.

Приемане на методология за обезщетяване на пострадалите при пътнотранспортни произшествия.

Предстои приемане на наредба за утвърждаване на методика за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане на пострадало лице и за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди на увредено лице вследствие смъртта на пострадало лице. Проектът на наредба беше разработен през 2019 г. и предстои неговото междуведомствено съгласуване, след което ще стартира обществено обсъждане.

Българското бюро „Зелена карта“ все още в режим на мониторинг, а общият презастрахователен договор все още предстои да бъде сключен.

Относно бюро „Зелена карта“ – режимът на мониторинг на НББАЗ, наложен от Съвета на бюрата не е част от правомощията на КФН или на друг орган в България. На 05.03.2020 г. НББАЗ е изпратило подписан от представителите на бюрото текст на общия презастрахователен договор до секретариата на Съвета на бюрата.

— Борба с изпирането на пари

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Отговор на политиката

Използването на финансово-разузнавателни данни продължава да бъде ограничено.

На риска от корупция все още трябва да бъде обърнато по-сериозно внимание, тъй като тя представлява предикатно престъпление за изпирането на пари.

Съществуват рискове, свързани със

С цел оптимизиране на работата по уведомленията за съмнителни сделки и операции, свързани със съмнения за изпиране на пари и финансиране на тероризъм, се предвижда преразглеждане на съществуващите механизми за приоритизиране на работата във финансово-разузнавателното звено и отразяване на резултатите от НОР в тях.

Предстои изпълнение на проект по СПСР, в резултат на който ще бъде изготвен национален план за действие за ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм. Рисковете по отношение на корупцията и схемите за получаване на граждан

схемата за получаване на гражданство срещу инвестиции.

данство срещу инвестиции ще бъдат адресирани в плана за действие с конкретни мерки.

— Рамка по несъстоятелността

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Работата по изпълнението на Пътната карта относно рамката за несъстоятелност вече е в ход.

Освен законодателни промени в Пътната карта са включени и дейности за изграждане на капацитет.

Отговор на политиката

Изпълнява се Пътната карта за изпълнение на препоръките относно рамката за несъстоятелност и стабилизация. Сред предвидените в нея дейности са създаване на законови предпоставки за въвеждане на системи за ранно предупреждение, въвеждане на процедура за опрощаване на дълг, по-лесен и по-бърз достъп до производства по несъстоятелност и процедури по стабилизация за юридически лица и предприемачи, ускорени процедури за малки предприятия, съкратени процесуални срокове в рамките на производството по несъстоятелност, повишена ефективност в процеса на осребряване на имуществото, въвеждане на рамка за продължаващо обучение и професионално развитие и др.

Предстои стартиране на проект по ППСР, с който да се въведат инструменти за ранно предупреждение в областта на несъстоятелността с цел на ранен етап да се откриват признаци на финансови затруднения в корпоративните длъжници, включително МСП, с цел задействане на механизми за контрол за защита на активите на дружеството и избягване загубата на основни активи.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
осигурителния сектор							въз основа на натрупания и споделен опит и при отчитане на развитието на законодателството и състоянието на финансовия сектор. Повишаване ефективността при прилагането на риск-базиран надзор.	на риска спрямо ПОД и управляваните от тях ФДПО.
Подобряване на нормативната уредба в областта на застраховка ГО	Въвеждане на система „Бонус-малус“.	Изменение на законодателството в областта на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за въвеждане на система „Бонус-малус“.	май 2019 г.	Със Заповед № 3-178/23.05.2019 г. е създадена работна група за изготвяне на окончателен проект на Наредба за система „Бонус-малус“. През м. ноември 2019 г. на страницата на КФН е публикуван проекта на Наредба. Получени са становища от заинтересовани граждани обществени организации и държавни институции. Проектът е изпратен за окончателно съгласуване на МВР и МТТТС и публикуването му за обществено обсъждане предстои през 2020 г.	Изменено и прието законодателството за въвеждане на система „Бонус-малус“, съобразен с резултатите от общественото обсъждане. Разработване и извършване на промени в свързани подзаконовни нормативни актове с цел осигуряване прилагането на системата „Бонус-малус“.	декември 2020 г.	По-добра оценка на риска при ценообразуването в задължителната застраховка „ГО“ на автомобилистите. Стимулиране на добросъвестните водачи на МПС.	Изготвен проект на нормативен акт.
	Нова методика за по-справедливо определяне на размера обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди	Приемане на наредба за утвърждаване на методика за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане на пострадало лице и за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди на увредено лице вследствие смъртта на пострадало лице		С писмо от 26.07.2019 г. Гаранционният фонд е представил в КФН, МЗ и МТСП заключителен доклад по проект на Методика за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане на пострадало лице и на определяне на имуществените и неимуществени вреди на увредено лице вследствие смъртта на пострадало лице. На 09.08.2019 г. Гаранционният фонд представи в КФН проект на методика. Със Заповед № 3-287/28.08.2019 г. на Председателя на Комисията за финансов надзор е сформирана работна група с Министерство на здравеопазването и Министерство на труда и социалната политика за изготвяне на проект на Наредба за утвърждаване на методиката. Проектът на наредба беше разработен през 2019 г. от работната група. След съгласуване на съвместния проект между трите компетентни институции той ще бъде	Приемане на наредба за утвърждаване на методика за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане на пострадало лице и за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди на увредено лице вследствие смъртта на пострадало лице	декември 2020 г.	По-справедливо определяне на обезщетенията за неимуществени вреди. Създаване на условия за хармонизиране на практиката по определяне на такива обезщетения. Създаване на условия за намаляване на споровете за определяне на такива обезщетения в това число за намаляване на броя на съдебните дела.	Приет нормативен акт.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				публикуван за обществено обсъждане.				
Прилагане на нормативна уредба за борба с изпирането на пари	Ефективно прилагане на риск-базиран надзор	Актуализация на модела за риск-базиран надзор съобразно резултатите от националната оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма (НОР)	април 2020 г.	Създадена е работна група със заповед на заместник-председател на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“.	Преразглеждане на прилагания модел за риск-базиран надзор и актуализиране на използваните рискови фактори във връзка с резултатите от НОР.	30 юни 2020 г.	Отразяване на резултатите от НОР в надзорната дейност на КФН по отношение на сектора на инвестиционните услуги.	Актуализиран модел за риск-базиран надзор
	Повишаване на ефективността на надзора	Повишаване на ефективността на надзора по отношение на сектора на инвестиционните услуги	февруари 2020 г. февруари 2020 г. март 2020 г.	Създадена е работна група със заповед на заместник-председател на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Изготвяне на наръчник за риск-базиран надзор и проверки на място, съобразен с добрите практики и насоките на ЕНО в областта на превенцията срещу изпирането на пари и финансиране на тероризма Изготвяне на секторна оценка на риска, съобразена с наднационалната оценка на риска и националната оценка на риска, както и със съвместно становище на ЕНО относно рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм, засягащи финансовата система на Съюза.	Изготвяне на материали за обучения, част от обученията ще се провеждат през on-line системата за обучения. Повишаване на осведомеността на поднадзорните лица	юли 2020 г. декември 2020 г.	Повишаване на ефективността на дистанционния надзор и проверките на място Постигане на по-добро разбиране на рисковете в сектора Постигане на по-високо съответствие на поднадзорния сектор с изискванията на законодателството	Наръчник за риск-базиран надзор Секторна оценка на риска Проведени обучения, срещи, изпратени циркулярни писма
	Предприемане на действия за ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм, идентифицирани в НОР	Повишаване на възможностите на компетентните български институции за ефективно ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм	март 2020 г.	Изпълнение на проект, финансиран от СПСР, насочен към повишаване на възможностите на компетентните български институции за ефективно ограничаване на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризъм.	Изготвяне на предложения за мерките, които следва да се предприемат, както и план за действие за ограничаване на идентифицираните в националната оценка на рисковете от изпирането на пари и финансирането на тероризма. Представяне на предложенията за мерки и плана за действие на разглеждане на Министерския съвет. Предприемане на действия по изпълнение на утвърдения от МС план за действие.	2021-2022	Повишаване на ефективността на действията на компетентните органи и институции за ограничаване на идентифицираните в НОР рискове от ИП и ФТ.	Разписване на конкретни предложения за мерки за ограничаване на рисковете и на предложение за план за действие с определяне на срокове за изпълнение на същите и определяне на водещи за изпълнението органи или институции.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
Правна рамка на несъстоятелността	Изпълнение на Пътната карта за прилагане на рамката за несъстоятелност и стабилизация и разработване на процес за събиране на данни	<p>Изпълнение на дейностите, заложи в пътната карта, разработена в изпълнение на проект по Програмата на Европейския съюз за подкрепа на структурни реформи.</p> <p>Компонентите, заложи в Пътната карта, е предвидено да бъдат реализирани в периода 2019 – 2022 г. и включват:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодателни промени 2. Организационни промени 3. Обучителни програми за синдици, доверени лица и съдии 4. Специализирани електронни средства за комуникация в рамките на производствата по несъстоятелност и стабилизация 5. Разработване и представяне на наръчници, кодекси, образци и насоки 6. Събиране и публикуване на данни 	септември 2019 г.	<p>Одобрена на 19.06.2019 г. от Министерски съвет Пътна карта за реформи в областта на несъстоятелността в България – юли 2019 г.</p> <p>Създадена работна група за изработване на проектоизменения в ТЗ – септември 2019 г.</p> <p>Сформиран координационен екип за изпълнение на мерките от Пътната карта</p>	<p>Изработване на проект на изменения в ТЗ за реформа на рамката на несъстоятелността</p> <p>Създаване на Експертна група за разработване и представяне на наръчници, кодекси, образци и насоки</p> <p>Стартиране на програма за продължаващо обучение на синдици и доверени лица –</p> <p>Надграждане на системата на ТР и осигуряване на възможност за взаимосвързаност с Европейския регистър по несъстоятелността.</p> <p>Пилотно стартиране на ЕИСС и система за електронно правосъдие.</p> <p>Пилотно стартиране на ИСПН.</p> <p>Създаване на специализирано звено за регулиране на професията на синдика</p> <p>Стартиране на проект по ППСР, за въвеждане на инструменти за ранно предупреждение в областта на несъстоятелността.</p>	<p>октомври 2022 г.</p> <p>ноември 2020 г.</p> <p>януари 2021 г.</p> <p>април 2021 г.</p> <p>януари 2021 г.</p> <p>февруари 2022 г.</p> <p>юни 2022 г.</p> <p>юли 2020 г.</p>	<p>Подобряване ефективността на производствата по несъстоятелност и по стабилизация;</p> <p>Създаване на надеждна статистическа система за производствата по несъстоятелност и процедурите за стабилизация;</p> <p>Повишаване на доверието в съдебната система;</p> <p>Предотвратяване на злоупотребите в производството по несъстоятелност.</p>	Изработен проект на ЗИД на ТЗ и внесен в МС

Специфична препоръка 3

Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновациите, транспорта, по-специално към неговата устойчивост, водите, отпадъците и енергийната инфраструктура и енергийната ефективност, като отчита регионалните различия и подобрява бизнес средата.

Резюме на политиката

Основният фокус на инвестиционната политика в областта на **иновациите** е трансформиране на българската икономика в основана на знанието и интелигентния растеж чрез повишаване на ролята на иновациите и науката, създаване на благоприятни условия за по-високо технологично развитие, създаване и реализиране на нови продукти и услуги в определени за страната приоритетни сектори и развитие на иновативни предприятия. Успехът на тази политика е свързан и с развитието на образованието и човешкия капитал, оптимално възползване от възможностите на дигитализацията за гражданите, предприятията и управлението. За адресиране на дефицитите в развитието са изведени следните приоритети на политиката:

- 1) повишаване на качеството, капацитета и продуктивността на научната и иновационна система и подобряване на връзките с бизнеса и обществото. Повишаване приложимостта на резултатите от научните изследвания в икономиката и за подобряване качеството на живот;
- 2) устойчив растеж на предприятията и развитие на предприемаческата екосистема и бизнес уменията;
- 3) повишаване на темповете на дигитализация за гражданите, предприятията и управлението.

През следващия програмен период инвестиционната политика ще следва приоритетите и целите на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021–2027, Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г., Националната стратегия за МСП в България 2021–2027 г. и Цифрова трансформация на България за периода 2020–2030. Специален фокус на Иновационната стратегия 2021–2027 г. и Националната стратегия за МСП в България 2021–2027 г. са инвестициите в НИРД и иновации, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната и енергийната интензивност в промишлеността. Планира се създаването на Държавна агенция за изследвания и иновации, като водеща институция в изпълнението на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021–2027 г. Нейната роля ще е да осигури координация и взаимодействие между всички заинтересовани страни с оглед повишаване на ефективността на мерките и добавена стойност и синергия с европейските програми и политики. Модернизирането на научноизследователската инфраструктура и повишаване качеството и международния престиж в ключови области на българската научна общност за интегрирането ѝ в европейските и световни мрежи остава стратегическа политика до 2030. Предварителните анализи показват необходимост от концентриране на усилията върху следните целеви групи: предприятия (основно МСП), предприемачи, кълстери, научни и генериращи знание звена (центрове за компетентност, центрове за върхови постижения, дигитални иновационни центрове, регионални иновационни звена и научни лаборатории и др.), София тех парк, индустриални зони и организации в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.

Високата ресурсоемкост на икономиката предопределя насоченост на интервенциите към трансформиране на линейната икономика на страната в кръгова и намаляване на ресурсната интензивност. Подпомагането на предприятията ще е насочено към въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно и енергоефективни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство и развитие на индустриална симбиоза. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката, насърчаване ефективното използване на ресурсите по време на целия им жизнен цикъл (включително тяхната поправка, повторна употреба и рециклиране), което ще доведе не само до намаляване на отпадъците, но и ще намали необходимостта от извличане-то на нови ресурси.

Съществува значителен потенциал за регионален подход на подкрепата за МСП в стремежа им да станат по-ефективни в изразходването на ресурси и разработването на продукти и услуги, които да намират реализация на „зелени“ пазари.

Налице е необходимост от интензифициране на усилията в посока повишаване на енергийната ефективност с оглед подобряване на конкурентоспособността на икономиката. Целенасочените мерки и

инвестиции към енергийна ефективност в предприятията могат да отключат огромен потенциал за спестяване на енергия.

През 2020 г. по ОПИК 2014–2020 предстои да бъде предоставена подкрепа по две процедури, насочени към развитието на иновационната инфраструктура и подобряването на връзката наука-бизнес, както и насърчаване на иновациите и дигитализацията в предприятията. През 2020 година, в рамките на финансирането по ОПНОИР продължава изграждането на центрове за върхови постижения (ЦВП) и центрове за компетенции (ЦК). От м. септември 2019 г. Съвместният изследователски център към Европейската комисия (JRC) стартира стратегическа оценка на изграждащите се по линия на ПО 1 на програмата ЦВП и ЦК в България, която ще даде препоръки за бъдещото им развитие, в т. ч. по отношение на технологичния трансфер и комерсиализацията на научните резултати и сътрудничеството с бизнеса.

България полага значителни усилия за осъществяване на цялостната реформа във **ВиК сектора** с цел постигане на последователност и устойчивост при определяне и прилагане на инвестиционните приоритети в консолидирани ВиК райони. Прилага се интегриран подход за финансиране на инвестициите във ВиК сектора, който обхваща, от една страна, подготовката на регионални прединвестиционни проучвания за определяне на приоритети за инвестиции във ВиК инфраструктура, и от друга страна – проектиране, изграждане, рехабилитация и реконструкция на съоръжения за пречистване на питейни води, водоснабдителни мрежи, канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) с цел приоритетно осигуряване на опазването на водните ресурси от замърсяване, изтощаване, предпазване от вредното въздействие на водите и икономически ефективно функциониране на ВиК системите в агломерации с над 10 000 екв. ж. Допълнително са предприети дейности за развитие и укрепване на институционалната среда и капацитет за ефективно управление на ВиК отрасъла и предоставяне на качествени ВиК услуги в съответствие с изискванията на европейското законодателство и международните практики. Изпълняваните в момента проекти във ВиК сектора се реализират със значителен финансов ресурс от Европейските структурни и инвестиционни фондове по Оперативна програма „Околна среда“ 2014–2020 (ОПОС) – в размер над 920 млн. евро (1,8 млрд. лв.)

Осигуряване на балансиран подход между опазването на **околната среда** и постигането на устойчиво икономическо развитие зависят, както от провеждането на адекватни и навременни политики, свързани с околната среда, така и от значителни инвестиции, насочени за насърчаване и развитие на научни изследвания в полза на решаване на обществени предизвикателства. Във връзка с това през 2018 г. МОН разработи и финансира Национални научни програми (ННП) в приоритетни области. Две от програмите: „*Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита – ЕПЛЮС*“ и „*Опазване на околната среда и намаляване на риска от неблагоприятни явления и природни бедствия*“ са насочени към съхранение и преобразуване на възобновяема енергия, водородно базирани технологии и еко-мобилност като преходът към нисковъглеродна конкурентоспособна икономика. Програмите се изпълняват за период от три и пет години, а финансирането им е в индикативен размер от 13 300 000 лв.

С цел насърчаването на ресурсната ефективност и кръговата икономика чрез устойчиво управление на отпадъците, инвестиции със средства от ОПОС в размер на над 255 млн. евро (500 млн. лв.) са насочени към: проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци, прилагане на децентрализиран модел за управление на био-отпадъците в един от регионите за управление на отпадъци в България, проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF – трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община. Обявена е процедура и за демонстрационни проекти за дейности за предотвратяване на образуването, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци. Продължава работата по закриване и рекултивация на старите сметища, неотговарящи на нормативните изисквания, като тук с основна роля, на този етап, е финансирането с национални средства, но е обявена и процедура по ОПОС за рекултивация на депа, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело C-145/14.

Чрез инвестиции по ОПДУ, насочени както към подобряване на бизнес средата, така и към реформи в правосъдна система, ще се постигне намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса чрез отпадане на необходимостта от представяне на множество документи на хартия; подобряване на административното обслужване чрез пълни и актуални бази данни; улеснен достъп до административни услуги и информация чрез високо ниво на автоматизация на процеса по заявяването, заплащането и предоставянето им. По отношение на съдебната система се подкрепят мерки, които са насо-

чени към осигуряване на бърз и централизиран достъп до информация относно развитието на съдебните производства, подобряване прозрачността на работа на съдилищата, минимизиране на корупционни практики и неизменно повишаване на доверието към съдебната власт.

По отношение на планираните инвестиции с фондове на ЕС през следващия програмен период, за България продължава да бъде приоритет интегрираното управление на водите, насочено към опазване и подобряване състоянието на водите и постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела в България и на околната среда в морските води. Предвижда се мерките в сферата на управлението на речните басейни да са фокусирани върху: изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура въз основа на регионални прединвестиционни проучвания в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж.; изпълнение на мерки от плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, вкл. установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане. Ще продължи подкрепата на мерки от Плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН). Ще се адресират и други видове риск от природни бедствия – свличане на земни маси (свлачища, срутища и др.), горски пожари, поройни дъждове, наводнения и други, свързани с изменението на климата.

Постигането на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве, също ще е основен приоритет на интервенциите. Основен фокус ще бъде насърчаване на прехода от линейна към кръгова икономика.

Ще продължат инвестициите, насочени към подобряване чистотата на атмосферния въздух и адресиращи двата основни източника на замърсяване – битовото отопление и транспорта. Ще се подкрепят мерки, адресиращи битовото отопление като основен източник на емисии на фини прахови частици, както и преминаване към по-екологичен транспорт, не само по отношение на обществения превоз, но и за подмяна на автомобилния парк.

В областта на транспортната инфраструктура продължават инвестициите в следните ключови направления:

- Развитие на железопътната инфраструктура по направленията София–Септември и Пловдив–Бургас. По този начин се модернизира най-натовареното направление в мрежата, което е с ключово значение за превоза на товари и пътници.
- Развитие на пътната инфраструктура по направление София–Кулата (АМ Струма). По този начин се модернизира направление, което осигурява връзката с пристанище Солун и Атина.
- Развитие на метрото в гр. София. По този начин се модернизира градския транспорт на най-големия град на страната като се стимулира преминаването към екологосъобразен транспорт.

Табл. 2.1.3: Описание на приоритети, адресиращи СП 3, част от Приложение 1

Приоритетна ос	Основни стратегически цели и връзка със СП/ Цели за устойчиво развитие на ЕС	Стойност на цялостната инвестиция за 2019 г.	Източници на финансиране
Технологично развитие и иновации <i>Забележка: Основната част от процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ по тази приоритетна ос са включени като мерки в изпълнение на НЦ за НИРД с източник на финансиране ОПИК (мярка „Развитие на иновационна инфраструктура“ и мярка „Насърчаване на иновациите в предприятията“)</i>	Принос към следните цели: <ul style="list-style-type: none"> - Национална цел: Инвестиции в НИРД в размер на 1,5 % от БВП - Цел 8 „Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички“ и - Цел 9 „Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на устойчива индустриализация иновации и укрепване на иновациите“ от ЦУР 	24 млн. евро	ОПИК 2014–2020, съфинансирана от ЕФРР
Предприемачество и капацитет за растеж на МСП <i>Забележка: Основната част от процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ по тази приоритетна ос са включени като мерки в изпълнение на НЦ за НИРД с източник на финансиране ОПИК (мярка „Развитие на иновационна инфраструктура“ и мярка „Насърчаване на иновациите в предприятията“)</i>	Принос към следните цели: <ul style="list-style-type: none"> - Национална цел: Инвестиции в НИРД в размер на 1,5 % от БВП - Цел 8 „Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички“ и - Цел 9 „Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на устойчива индустриализация иновации и укрепване на иновациите“ от ЦУР 	16,35 млн. евро	ОПИК 2014–2020, съфинансирана от ЕФРР
Енергийна и ресурсна ефективност <i>Забележка: Основната част от процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ по тази приоритетна ос са включени като мярка в изпълнение на НЦ по пакета „Климат-енергетика“ с източник на финансиране ОПИК (мярка „Повишаване на енергийната ефективност в предприятията чрез ЕСИФ“.)</i>	Принос към следните цели: <ul style="list-style-type: none"> - Национална цел: Повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г. - Цел 12 „Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство“ от ЦУР 	97,06 млн. евро	ОПИК 2014–2020, съфинансирана от ЕФРР
Отпадъци	<ul style="list-style-type: none"> - Национална стратегическа цел: Постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве. - Цел на политиката/Специфична цел на ЕС: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска/Насърчаване на прехода към кръгова икономика. 	17,1 млн. евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) – 85 % Държавен бюджет (национален фонд) – 15 %.
Води	<ul style="list-style-type: none"> - Национална стратегическа цел: Предотвратяване или намаляване на въздействието от човешка дейност върху повърхностните и подземните води чрез прилагане на принципите за интегрирано управление. Интегрирано управление на водните ресурси и постигане на устойчиво потребление на 	63,8 млн. евро	Кохезионен фонд – 85 %. Държавен бюджет (национален фонд) – 15 %.

Приоритетна ос	Основни стратегически цели и връзка със СП/ Цели за устойчиво развитие на ЕС	Стойност на цялостната инвестиция за 2019 г.	Източници на финансиране
	<p>ресурса за нуждите на населението и икономиката на страната. Опазване и подобряване състоянието на околната среда на морските води в Черно море.</p> <p>- Цел на политиката/Специфична цел на ЕС: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска/Насърчаване на устойчивото управление на водите.</p>		
Подобряване качеството на атмосферния въздух	<p>Национална стратегическа цел:</p> <p>- Подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места. Разширяване на комплекса от мерки за опазване чистотата на атмосферния въздух. Разработване на национална програма за качеството на атмосферния въздух (КАВ).</p> <p>- Цел на политиката/Специфична цел на ЕС: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска/Засилване на биоразнообразието, “зелената” инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването.</p>	96,9 млн. евро	<p>Кохезионен фонд – 85 %.</p> <p>Държавен бюджет (национален фонд) – 15 %.</p>
Натура 2000 и биоразнообразие	<p>- Национална стратегическа цел: Опазване, поддържане и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на регионите, в т.ч. чрез включване на научните среди в изпълнение на държавните природозащитни политики.</p> <p>- Цел на политиката/Специфична цел: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска/Засилване на биоразнообразието, “зелената” инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването.</p>	6,22 млн. евро	<p>Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) – 85 %</p> <p>Държавен бюджет (национален фонд) – 15 %.</p>
Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	<p>- Национална стратегическа цел: Предотвратяване или намаляване на въздействието от човешка дейност върху повърхностните и подземните води чрез прилагане на принципите за интегрирано управление. Интегрирано управление на водните ресурси и постигане на устойчиво потребление на ресурса за нуждите на населението и икономиката на страната. Опазване и подобряване състоянието на околната среда на морските води в Черно море.</p> <p>- Цел на политиката/Специфична цел: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска/Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на</p>	6,05 млн. евро	<p>Кохезионен фонд – 85 %.</p> <p>Държавен бюджет (национален фонд) – 15 %.</p>

Приоритетна ос	Основни стратегически цели и връзка със СП/ Цели за устойчиво развитие на ЕС	Стойност на цялостната инвестиция за 2019 г.	Източници на финансиране
	риска.		
Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“	<ul style="list-style-type: none"> - Цел на политиката (ЦП) 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии/и; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Сигурна работа и икономически растеж и Устойчиви градове и общности - Цел на политиката (ЦП) 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Възобновяема енергия - Цел на политиката (ЦП) 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ - Цел на политиката (ЦП) 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Изкореняване на бедността, Качествено образование, Намаляване на неравенствата. 	106 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферни райони“	Цел на политиката (ЦП) 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Възобновяема енергия, Устойчиви градове и общности	20,5 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“	Цел на политиката (ЦП) 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Качествено образование	16,5 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“	Цел на политиката (ЦП) 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Добро здраве	2,4 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“	Цел на политиката (ЦП) 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Изкореняване на бедността, Намаляване на неравенствата	10,5 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“	<ul style="list-style-type: none"> - Цел на политиката (ЦП) 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Сигурна работа и икономически растеж, Устойчиви градове и общности 	0	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%

Приоритетна ос	Основни стратегически цели и връзка със СП/ Цели за устойчиво развитие на ЕС	Стойност на цялостната инвестиция за 2019 г.	Източници на финансиране
Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“	- Цел на политиката (ЦП) 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ; Цел за устойчиво развитие (ЦУР): Добро здраве, Иновации и инфраструктура, Устойчиви градове и общности	49,8 млн. евро	ЕФРР – 85% и държавен бюджет – 15%
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ и разширената“ Транс-европейска транспортна мрежа“	- Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури. - Предоставяне на подкрепа за мултиmodalно Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) - Привличане на пътнически и товарен трафик чрез по-добряване на качеството на железопътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа	31,04 млн. евро	ОПТТИ 2014–2020
Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Транс-европейска транспортна мрежа“	- Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури - Предоставяне на подкрепа за мултиmodalно Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) - Отстраняване на "тесните места" по пътната Трансевропейска транспортна мрежа	70,8 млн. евро	ОПТТИ 2014–2020
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата "Увеличение на използването на метро" Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури - Предоставяне на подкрепа за мултиmodalно Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) "Увеличение на потенциала за използването на интермодален транспорт по коридор Ориент/Източно средиземноморски, участък София-Пловдив-Бургас"	85,8 млн. евро	ОПТТИ 2014–2020
Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите – внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“	-Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури – Разработване и подобряване на екологосъобразни, включително с ниски емисии на шум, и нисковъглеродни транспортни системи, включително вътрешни водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултиmodalни връзки и летищна инфраструктура с цел насърчаване на устойчиво развита регионална и местна мобилност	2,4 млн. евро	ОПТТИ 2014–2020

Приоритетна ос	Основни стратегически цели и връзка със СП/ Цели за устойчиво развитие на ЕС	Стойност на цялостната инвестиция за 2019 г.	Източници на финансиране
	<p>"Подобряване на управлението на транспорта чрез внедряване на иновативни системи"</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработване и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване - Подобряване на управлението на железопътната мрежа 		
Механизъм за свързване на Европа, сектор „Транспорт“	Насърчаване на растежа, създаването на работни места и насърчаване на конкурентоспособността, чрез целенасочени инвестиции в транспортна инфраструктура на европейско ниво	143,9 млн. евро	МСЕ 2014–2020

Специфична препоръка 4

Да подобри пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения. Да повиши качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение. Да предприеме мерки за социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до интегрирани социални услуги и услуги по заетостта и по-ефективно подпомагане на минималните доходи. Да подобри достъпа до здравни услуги, включително чрез намаляване на преките плащания от страна на пациентите и справяне с недостига на медицински специалисти.

Резюме на политиката

Активните политики на пазара на труда през 2020 г. ще се съсредоточат върху повишаване на уменията на работната сила и придобиване на професионална квалификация, с цел подобряване на пригодността за заетост и бърза адаптация при настъпване на промени в търсенето на работна сила. Допълнителен приоритет ще бъде поставен върху подобряване на цифровите умения на работната сила, предвид че цифровите технологии ще бъдат ключов фактор за повишаване на производителността и за преминаване към устойчив икономически модел. Тези действия на политиката ще спомогнат за преодоляване на структурни слабости на пазара на труда в България като недостиг на квалифицирана работна ръка, разминаване между търсене и предлагане на пазара на труда, ниско ниво на цифровите умения, активиране на икономически неактивните лица, в т.ч. на младежи, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEETs). Дейностите за повишаване на уменията и придобиване на квалификация от работната сила ще бъдат подкрепени от мерки за субсидирана заетост, в т.ч. за групите в неравностойно положение и за NEETs.

Активните политики на пазара на труда, които следва да допринесат и за подобряването на показатели с критична стойност за страната по Европейския стълб за социалните права, като ниско ниво на цифрови умения и висок дял на NEETs, са подкрепени от инвестиции по линия на ОПРЧР и ЕСФ. През 2020 г. ОПРЧР ще финансира дейности за обучение на безработни лица от най-уязвимите групи на пазара на труда – безработни младежи (стажуване, обучение по време на работа с наставник или обучения за придобиване на професионална квалификация и/или ключови компетентности срещу ваучери), лица с ниско образование и без квалификация, продължително безработни лица, безработни лица над 54 г., както и за повишаване на цифровите умения на заетите чрез разработване на професионални профили на приоритетни за българската икономика професии съвместно със социалните партньори.

Политиките по заетостта ще бъдат насочени и към заетите лица и подобряване на техните умения и адаптирането им към промените.

В контекста на новата Европейска програма за умения, приета от ЕК, през 2020 г. ще се финансират и обучения за подобряване на дигиталните умения на безработните.

За социална интеграция вкл. в заетост на най-уязвимите групи ще продължи и успешното прилагане на модела на административно обслужване на гражданите на принципа „едно гише”, посредством предоставяне на интегрирани услуги по проект „Услуги „лице в лице” в Центрове за заетост и социално подпомагане”.

През 2020 г. продължава устойчиво прилагането на политики за обхващане и успешно включване на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за намаляване дела на преждевременно напусналите училище. Посочените политики се прилагат заедно с мерки за подобряване на образователните резултати, с фокус върху внедряването на компетентностния подход и в тази връзка – за повишаване престижа, привлекателността и нивото на професионалните компетентности на учителите.

Осигуряват се условия за приобщаващо образование с особено внимание към най-уязвимите групи – деца и ученици със специални образователни потребности, деца и ученици от етническите малцинства, от семейства на мигранти и на търсещи или получили международна закрила.

Политиките на МОН ще бъдат насочени и към стимулиране на интереса към професионалното образование и повишаване броя на включените по специалности от професии в областта на СТЕМ.

През 2020 г. ще продължи реформата, насочена към развитие на висшето образование.

За подобряване на достъпа до здравни грижи продължава процесът на разширяване на обхвата на здравните дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК. С цел гарантиране качеството на медицинските дейности се подготвя проект на наредба, с която ще бъдат актуализирани всички медицински стандарти.

За подобряване на достъпа до специализирана медицинска помощ на пациенти в спешни състояния, се изпълнява голям инвестиционен проект, финансиран по ОП „Региони в растеж“ 2014–2020 г., чрез който се модернизират и обновят спешните отделения, центровете за спешна медицинска помощ и техните филиали. С изпълнението на проекта за 98 % от населението ще бъде осигурен до 30 минутен достъп до спешна медицинска помощ за 24 часово лечение и наблюдение.

Допълнително, чрез проекти, финансирани по ОПРЧР 2014–2020, се осигурява повишаване на квалификацията, знанията и уменията на служителите в системата на спешната медицинска помощ, както и подкрепа на специализантите.

За повишаване на ефективността на системата на здравеопазване и на здравните резултати през 2020 г. ще продължи изпълнението на целите и мерките от Националната здравна стратегия 2020 и на Плана за действие към нея. Една от ключовите мерки в нея за осигуряване на ефективно функционираща здравна система е цифровизацията и интеграцията на системите в сектора чрез създаване на Национална здравна информационна система (НЗИС). С финализирането на първия етап от изграждането ѝ, ще се поставят основите за развитието на електронно здравеопазване в България, което ще даде възможност за съкращаване на времето за обслужване на пациенти, улесняване достъпа до съвременни и с високо качество здравни услуги и оптимизиране на стратегическото управление на здравния сектор.

Принос за намаляване на преките плащания от страна на пациентите има постигнатото увеличаване на цените за медицински дейности, заплащани от НЗОК. Допълнително бяха предприети действия за изменение на Закона за здравното осигуряване, като целта е да бъдат гарантирани правата на пациента за получаване на медицинската помощ, включена в пакета, гарантиран от бюджета на НЗОК, без да заплаща допълнително.

За справяне с недостига на специалисти и преодоляване на регионалните диспропорции МЗ провежда целенасочена политика, свързана със създаване на благоприятна среда, предоставяща възможности и стимули за професионалното развитие на медицинските специалисти. Мерките ще се реализират чрез предстоящи през 2020 г. промени в нормативната уредба, регламентираща условията за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Промените предвиждат да бъдат облекчени условията за специализация и да се създаде възможност за осигуряване на държавно финансиране за обучението на необходимите медицински специалисти и в лечебните заведения, които не са бази за обучение, което съответно ще доведе до подобряване достъпа на обслужваното от тези лечебни заведения население до медицинска помощ.

Основните компоненти на лекарствената политика обхващат разработване, внедряване, наблюдение и укрепване на законодателство, насочено към осигуряване разпространението само на качествени, ефикасни и безопасни лекарствени продукти; осигуряване на финансирането на лекарствените продукти с публични средства; организацията на системата за доставка на лекарствени продукти до населението.

— Пазар на труда

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Отговор на политиката

Пазарът на труда продължава да се развива в положителна посока, макар че недостигът на работна ръка и постоянното свиване на населението в трудоспособна възраст представляват предизвикателства.

Изпълнението на Националния план за действие по заетостта през 2020 г. с цел повишаване на квалификацията и уменията на безработните и на заетите лица, увеличаване на заетостта на неравнопоставените групи на пазара на труда, приоритетно от най-слабо развитите райони.

Регионалните различия на пазара на

Подкрепа за икономиката на местно ниво и намаляване на безработицата чрез изпълнението на 28 Регионални програми за заетост,

труда продължават да са значителни.	финансирани със средства от държавния бюджет, осигуряващи заетост на безработни лица от уязвими групи.
Мерките за повишаване на квалификацията могат да бъдат от основно значение, за да се подготви работната сила за промените в нуждите на пазара на труда.	Развитие и институционализация на устойчиви партньорски взаимоотношения между организации на работниците и служителите и организации на работодателите на национално или секторно ниво във връзка с цифровизацията на работните процеси и изготвянето, апробирането и подготвянето за масово приложение на пилотни инструменти.
Интеграцията на пазара на труда на уязвимите групи продължава да е слаба.	През 2020 г. със средства от държавния бюджет над 11 824 безработни лица ще бъдат включени в обучения за придобиване/повишаване на професионалната квалификация (с 3 % повече от 2019 г.) в съответствие с потребностите на работодателите от определени знания, умения и компетентности в т. ч. по проекти на социалните партньори. Над половината от безработните лица (6 300) ще бъдат включени в обучение за придобиване на ключови компетентности, необходими за упражняване на професиите. Обучение по ключови компетентности ще преминат и 1 200 заети лица от средни, малки и микро предприятия вкл. и по дигитални компетентности.
Броят на младите хора, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение, продължава да е голям, но намалява.	<p>Агенцията по заетостта предоставя посреднически услуги, целящи усвояване на умения от безработни от най-неравнопоставените групи, по-бързо устройване на работа и постигане на устойчива заетост. Ще продължава прилагането във всички бюра по труда на нови посреднически услуги, насочени към уязвими групи на пазара на труда – „Консултация и менторство след започване на работа“, „Мобилно бюро по труда“ и „Семеен трудов консултант“. Ще продължи сключването на Споразумения за интеграция в заетост с продължително безработните лица.</p> <p>Увеличаване на участието на пазара на труда и намаляване на броя на неактивните лица, вкл. младежи чрез прилаганите от Агенцията по заетостта мерки за активиране, включване в обучение и заетост</p>

— Образование

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Качеството и приобщаващият характер на образованието продължават да бъдат големи предизвикателства въпреки текущите реформи.

Отговор на политиката

За подобряване на образователните резултати на учениците базисна политика през 2020 г. е въвеждането на компетентностния подход, което изисква смяната на фокуса в обучението от преподаване на знания към овладяване на ключови компетентности и развитието на критично мислене и способности да се решават проблеми.

Предприета е инициатива за извършване на промени в Закона за предучилищното и училищното образование – въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст, включително чрез премахване на социално-икономическите бариери и подпомагане за преодоляване на неравенствата.

Устойчивото прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите продължава и през 2020 година, като фокусът е поставен върху успешното включване и предотвратяване на отпадането от училище.

Предвижда се през 2020 г. да се изпълнят конкретни мерки и дейности в областта на политиките за увеличаване на обхвата и повишаване на качеството в предучилищното и училищното образование и по национални програми за развитие на образованието.

През 2020 г. с влизане на последните промени в Закона за висшето образование ще продължи устойчивото прилагане на политики за

<p>Въпреки че през годините бюджетът за образование бе увеличен, в него няма заложен конкретни цели, нито ориентираност към постигането на резултати.</p>	<p>За измерване и проследяване на постигнатите резултати от изпълнението на секторните политики правителството с Бюджет 2019 стартира инициатива за определянето на ключови индикатори за изпълнението. Посочените индикатори регулярно се поместват в средносрочната бюджетна прогноза и нейната актуализация, за да се проследява съответствието между осигурените публични ресурси и очакваните резултати, както и между последващо извършените разходи и степента на изпълнение на поставените цели и изискваните резултати.</p>
<p>Цифровите умения на младото население са слаби.</p>	<p>За повишаване нивото на дигиталните умения на децата и учениците през 2020 г. се осъществяват дейности за подобряване на достъпа по информационни и комуникационни технологии. Политиката се надгражда чрез изпълнението на национална програма за развитие на образованието и на един от най-мощните проекти „Образование за утрешния ден“ по ОП НОИР.</p>
<p>Равнището на участието в програмите за учене за възрастни е сред най-ниските в ЕС.</p>	<p>През 2020 г. продължава последователното прилагане на политиката за ограмотяване на възрастни чрез проект по ОП НОИР, насочен към повишаване участието в различни форми на учене през целия живот за по-добра реализация на пазара на труда. Предприети са и конкретни мерки за осъществяване на националните приоритети в изпълнение на Европейската програма за учене на възрастни и за продължаващата национална подкрепа на Електронната платформа за учене на възрастни в Европа – EPALe.</p>

— Здравеопазване

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Отговор на политиката

<p>Средно 10 % от хората в България нямат здравно осигуряване и следователно достъпът им до системата за обществено здравеопазване е ограничен.</p>	<p>Съгласно законодателството, здравното осигуряване в България е задължително и гарантира достъпа на осигурените лица до медицинска помощ чрез определен по вид, обхват и обем пакет от здравни дейности. Определени групи от население се осигуряват за сметка на държавния бюджет, като по този начин се гарантира достъпът им до здравни услуги в рамките на задължителното здравно осигуряване. От бюджета на МЗ, независимо от здравноосигурителния статус на лицата, се финансират здравни дейности извън обхвата на здравното осигуряване – спешна медицинска помощ; психично здраве, продължително лечение на недоносени деца и деца с увреждания; програма за рехабилитация на жени с рак на млечната жлеза; профилактични дейности по време на бременността, както и раждане при здравно неосигурените жени; скринингови програми за новородени деца и бременни с цел профилактика ранно откриване и навременно лечение на вродени заболявания. Извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на българските граждани е осигурена и възможност за финансово подпомагане за лечение в чужбина, когато съответният вид лечение не може да бъде осъществен своевременно в България.</p>
<p>Преките плащания от пациентите в България са най-големите в ЕС.</p>	<p>За намаляване на преките плащания от страна пациентите сериозно влияние ще окажат сключените НРД за медицински и за дентални дейности, за периода 2020–2022 г., в които се постига по-адекватно остойностяване на медицинските дейности. В НРД за медицински дейности средно с 14 % са увеличени цените на 251 клинични пътеки и 7 клинични процедури, средно с 18 % са увеличени цените на медико – диагностичните дейности, а със 7 % – цените в специализираната извънболнична помощ за първичен преглед, първичен профилактичен преглед по програма „Майчино здравеопазване“, вторичен преглед, медицинска експертиза и др. За първи път НРД се сключва за период от три години, което гарантира устойчивост</p>

За най-бедните е особено трудно да си позволят необходимото им здравно обслужване.

Освен групите от населението, които се осигуряват за сметка на държавата, на лицата, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес, от държавния бюджет се осигуряват средства за диагностика и лечение в лечебни заведения за болнична помощ. Следва да се отбележи, че размерът на задължителната здравноосигурителна вноска е 8% от дохода и е по-нисък в сравнение с повечето държави-членки. Потребителската такса за здравноосигурените също е с минимален размер (1,5 €, т.е. single fixed fee for a service; flat rate) и не зависи от стойността на ползваните услуги. Таксата за болнично лечение се заплаща независимо от продължителността на болничния престой за не повече от 10 дни годишно.

Налице е недостиг на медицински сестри и общопрактикуващи лекари. Броят на лекарите е над средното за ЕС, но на местно ниво тяхното разпределение варира в широки граници.

През последните 13 г. е налице устойчива тенденция за увеличаване осигуреността с лекари в страната, като към 31.12.2018 г. е 42,4 на 10 000 души (ЕС средно – 35,1 на 10 000). Налице е обаче неравномерно териториално разпределение – регионалните различия са в рамките на 2,4 пъти. С цел стимулиране интереса към придобиване на специалност „Обща медицина“, с изменението на Наредба № 1 от 2019 г. е осъществена промяна в условията за специализация по обща медицина в контекста на създадената възможност за субсидиране на базите за обучение.

Специфичен проблем е малкият брой медицински сестри: съотношението медицински сестри/лекари е едва 1,03:1 (30 589 медицински сестри и 29 667 лекари). С оглед това МЗ предприе действия за създаване на правила за регламентиране и възможност за повишаване на заплащането на труда на медицинските специалисти – лекари и медицински сестри, вкл. и чрез увеличаване на цените на над 100 клинични пътеки от 01.07.2019 г., както и на стойностите, които МЗ заплаща за дейности извън обхвата на здравното осигуряване.

Ефективността на системата за здравеопазване в България продължава да е ниска в сравнение с другите държави-членки.

Сред ключовите мерки за осигуряване на ефективно функционираща здравна система е цифровизацията и интеграцията на системите в сектора чрез създаване на Национална здравна информационна система (НЗИС) и развитие на електронното здравеопазване. Към момента се изпълнява проект за реализиране на НЗИС, като с финализирането на първия етап от изграждането ѝ ще се поставят основите за развитие на електронното здравеопазване в България, което ще даде възможност за съкращаване на времето за обслужване на пациенти, улесняване достъпа до съвременни и с високо качество здравни услуги и оптимизиране на стратегическото управление на здравния сектор.

Табл. 2.1.4: Мерки, адресиращи СП 4, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Активни мерки на пазара на труда	Осигуряване на заетост на уязвимите групи на пазара на труда, вкл. и в по-слабо развитите региони.	Операция „Работа“ – осигуряване на заетост към общините за безработни и неактивни лица от районите с високо равнище на безработица	2015 г.	Към края на 2019 г. операцията се изпълнява в над 188 общини с високо равнище на безработица В процес на изпълнение на проектните дейности. Осигурена заетост на 10 829 лица, от които 1 091 са преходни от Национална програма „Работа“.	В процес на изпълнение на проектните дейности.	2023 г.	90 млн. лв. по ОП РЧР	Безработни и неактивни лица – 11 000 бр.
		Операция „Обучения и заетост за младите хора“	2015 г.	От началото на изпълнение на схемата е осигурена заетост на 23 289 лица, от които 575 лица с трайни увреждания, по Компонент II, на проекта. От тях в директна заетост са включени 21 552 лица, в заетост след преминато обучение са включени 1 737 лица.	В процес на изпълнение на проектните дейности.	2023 г.	123 854 936 лв.	Безработни участници от 15 до 29 г. – 24 700. Безработни лица с трайни увреждания от 15 до 29 г. – 200
		Операция „Обучения и заетост“	2015 г.	От началото на изпълнение на схемата е осигурена заетост на 19 324 лица, от които 8 989 лица с трайни увреждания по Компонент II по проекта. От тях в директна заетост са включени 17 879 лица, в заетост след преминато обучение са включени 1 445 лица.	В процес на изпълнение на проектните дейности.	2023 г.	201 млн. лв. Компонент 1 81 млн. лв. Компонент 2 120 млн. лв.	Неактивни и безработни лица над 29 г. – 7 400. Неактивни и безработни лица с трайни увреждания над 29 г. – 8 510
		Регионални програми за заетост насочени към групите в неравностойно положение на пазара на труда.	2020 г.	Предстои стартиране на процедура за разработване на Регионалните програми за заетост.	Разработване, утвърждаване и изпълнение на 28 регионални програми.	Декември 2020 г.	4.7 млн. лева	1 000 безработни лица да се включат в субсидирана заетост.
	Повишаване пригодността за заетост и адаптивността на работната сила	Обучение на безработни лица за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности чрез изпълнение на проекти на социалните партньори, ДП БГЦПО, ЦРЧРРИ, както и обучения на възрастни по реда на чл.63 от ЗНЗ, финансирани със средства от ДБ	Февруари 2020 г.	Организирана и проведена процедура съвместно от дирекции „Бюро по труда“ и социалните партньори по подбора на безработни лица за включване в обучение и заетост; формиране на групи от обучаеми и преподавателски екипи; стартирали обучения по ключови компетентности и/или обучения за придобиване на професионална квалификация на безработни лица.	Реализация на 7 проекта на социалните партньори Обучение на безработни лица в ЦРЧРРИ; Обучение на безработни лица в ДП БГЦПО; Обучение на безработни лица по реда на чл. 63 от ЗНЗ	Декември 2020 г.	14,1 млн. лв.	Обучение на 6 857 безработни лица по проектите на социалните партньори Обучение на 435 безработни лица в ЦРЧРРИ - Обучение на 2 822 безработни лица в ДП БГЦПО. Обучение по реда

1	2	3	4	5	6	7	9	10
								на чл. 63 от ЗНЗ на 300 безработни лица
	Повишаване пригодността за заетост и адаптивността на работната сила	Обучение по ключови компетентности на 1 200 заети лица в средни, малки и микро предприятия по реда на чл.63, ал.1, т.3 от ЗНЗ, финансирани със средства от ДБ	Февруари 2020 г.	Организирана и проведена процедура за организиране на обучение по ключови компетентности на заети лица по реда на чл. 63 от ППЗНЗ; формиране на групи от обучаеми и преподавателски екипи; стартиране на обучение по ключови компетентности на заети лица в средни, малки и микро предприятия	Организиране и провеждане на обучение по ключови компетентности на заети лица в средни, малки и микро предприятия	Декември 2020 г.	103,8 хил. лв.	Обучение на 1200 заети лица
		Операция „Умения“ програмирана в унисон с приоритетите за учене през целия живот, предоставяйки възможности на работодатели да обучат чрез професионална квалификация или специфични за даденото работно място/раб. процес, както заети лица, така и новоназначени безработни в техните предприятия.	2019 г.	Към настоящия момент се сключват договори с одобрени за финансиране кандидати.	В процес на изпълнение на сключените договори.	2023 г.	33,8 млн. лв.	Обучение по професионална квалификация, ключови компетентности и специфични обучения на най-малко 5 500 заети, безработни и неактивни.
	Активиране на икономически неактивни лица в т.ч. NEETs	С цел насърчаване на активното поведение на пазара на труда на неактивните и обезкуражените лица, през 2019 г. по НП „Активиране на неактивни лица“ са работили 78 ромски медиатори, назначени в ДБТ в страната. В общините с висок брой млади хора, които не са в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEETs) са назначени 93 младежки медиатори. Тяхната дейност се допълва и от работата на „кейс-мениджъри“ и психолози в ДБТ.	2015 г.	Осигурява се дейност на ромски, младежки медиатори, психолози и кейс-мениджъри, насочена към активиране на неактивните лица Провеждат се трудови борси.	В процес на оценка на подадените проектни предложения.	Декември 2020 г.	3 921 638 лв.	11 814 икономически неактивни лица, от които 1 117 младежи, са регистрирани като безработни лица в ДБТ . 2 715 са устроени на работа, а 149 са включени в обучение. Осигуряване на заетост на 419 лица през 2020 г.
		Проект „Готови за работа“ по ОП РЧР 2014 – 2020 цели стимулиране на активността и подобряване на възможностите за намиране на работа и трудова реализация на младежи до 29 годишна възраст вкл., които не са нито в образование или обучение, нито в заетост и не са регистрирани като безработни лица в ДБТ към АЗ.	2016 г.	Идентифицирани са 20 801 неактивни лица, от които са активирани 18 626 лица.	В процес на изпълнение на проектните дейности. Заложените по проекта дейности са свързани с идентифициране, информирание и мотивиране за активно поведение на пазара на труда на икономически неактивни младежи до 29 г. възраст включително, които не са в образование или обучение, провеждане на „ателиета за търсене на работа“, насочване към подходящи мерки и организиране на трудови борси.	2023 г.	Общ бюджет на операцията – 15 млн. лв. Финансиране от ИМЗ – 8 млн. лв. Финансиране от ЕСФ – 7 млн. лв.	Неактивни лица от 15 до 24 г. извън обучение или образование – 10 500; Неактивни лица от 25 до 29 г. извън обучение или образование – 7 000.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	Гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението.	Осигуряване на социална защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението чрез предоставяне на социални помощи.	2016 г.	<p>С ПМС № 305 от 19.12.2017 г. се увеличи размерът на гарантирания минимален доход на 75 лв., в сила от 01.01.2018 г.</p> <p>През 2019 г. считано от 16.08.2019 влязоха в сила направените изменения и допълнения в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП). Измененията и допълненията в чл.9, ал. 3 от ППЗСП се отнасят до въвеждането на нови целеви групи родители, отглеждащи деца в задължителна предучилищна и училищна възраст, като при определяне на степента на уязвимост и достъп до месечната помощ се отчита изпълнението на техния родителски ангажимент по отношение включването на децата в образователната система и редовното им посещение на училищата и детските градини. Въведени бяха облекчения за получаването на месечни помощи за безработни лица, полагащи грижи за хора с психични заболявания, удостоверение с документ от компетентните органи, когато е в невъзможност да се обслужи по отношение изискването за задължителна регистрация в дирекциите „Бюра по труда“. Въведени бяха и облекчения за децата от 16 до 18 годишна възраст, които не учат и са регистрирани като безработни в дирекциите „Бюро по труда“, свързани с освобождаването им от полагане на обществено полезен труд</p> <p>За отоплителен сезон 2019/2020 г. за основа при определянето на диференцирания доход за отопление се въведе нов „Базов доход за отопление“, който е равен на двойния размер на определения месечен гарантиран минимален доход (150,00 лв.). Разшири се обхватът на подпомаганите лица и семейства чрез увеличаване на индивидуалните коефициенти за достъп до целевата помощ. Най-голямо е увеличението за рисковите групи – възрастни хора и особено тези от тях, които живеят сами, хората с увреждания и родителите, отглеждащи сами децата си, които са включени в образователния процес. Увеличен е и размерът на целевата помощ за отопление, който е 93,18 лв. и компенсира изцяло увеличението на цената на електроенергията. През зимния сезон се предвижда увеличение на общия размер на увеличението на програмата с 40 400 000 лв., като в прогнозния период тя ще се реализира в рамките на 121.2 млн. лв.</p>	През 2020 г. ще продължи гарантирането на социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението чрез предоставяне на социални помощи.	постоянен	<p>1/ Размер на социалните помощи (месечни, еднократни, целеви помощи за наем, целеви средства за диагностика и лечение ПМС 17, целеви помощи за отопление) за 2019 г. – 163 752,0 млн. л в.;</p> <p>2/ Стимулиране на трудовата мобилност и миграцията.</p>	Осигуряване на социална защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението чрез подобряване ефективността на предоставяне на социални помощи.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, включени в общообразователна среда в системата на предучилищното и училищното образование.	Осигуряване на условия и ресурси за допълнителна подкрепа за личностно развитие: -от педагогически специалисти от РЦПППО. -от педагогически специалисти в детските градини и училищата. Целта е да се осъществи постепен плавен преход на преминаване на педагогическите специалисти, осигуряващи допълнителна подкрепа от РЦПППО към детските градини и училищата.	Януари 2020 г.	За изминалата 2019 година е осигурена подкрепяща среда в самите детски градини и училища или от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование на общо 20 010 деца и ученици в системата на предучилищното и училищното образование и обучение, от които 15 689 в училища и 4 321 в детските градини.	Осигуряване на условия и ресурси за допълнителна подкрепа за личностно развитие за децата и учениците през 2020 г.	Декември 2020 г.	Осигурена подкрепяща среда от специалистите, назначени към РЦПППО и в детски градини и училища за деца и ученици със СОП, включени в общообразователна среда в системата на предучилищното и училищното образование.	Деца и ученици със СОП, които се обучават интегрирано в системата на предучилищното и училищното образование се подпомагат от 4122 педагогически специалисти, назначени в детските градини и училищата. На 8022 деца и ученици със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано в училищата и детските градини, е предоставена допълнителна подкрепа от 926 педагогически специалисти от регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.
Предоставяне на качествено приобщаващо образование на групите в неравностойно положение	Подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности и деца и ученици с поведенчески проблеми и такива с изяви дарби, чрез насърчаване и разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация.	Изпълнение на процедура „Подкрепа за приобщаващо образование“ по ОПНОИР	2020 г.	Предстои одобрение на процедурата от Комитета за наблюдение.	Ще се изпълняват дейности, свързани с: Функционална оценка на индивидуалните потребностите на децата и учениците; Специализирани обучения; Осигуряване на материали и учебно-технически средства; Работа със семейства с деца и ученици със специални образователни потребности и такива с поведенчески проблеми. Дейности за подкрепа за личностно развитие за деца и ученици със СОП, изяви дарби и поведенчески проблеми; Превенция за намаляването на вербалната агресия, физическото насилие и автоагресията в детските градини и училищата.	2023 г.	31 млн. лв.	

1	2	3	4	5	6	7	9	10
Предоставяне на качествено приобщаващо образование на групите в неравностойно положение	Повишаване качеството на живот, социалното включване и намаляване на бедността, както и за трайната интеграция на най-маргинализираните общности, вкл. ромите, чрез реализацията на комплексни мерки и прилагането на интегриран подход	Изпълнение на процедура BG05M90P001-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи за подобряване достъпа до образование. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ по ОПНОИР и ОПРЧР Компонент 1	2019 г.	Дейностите, които се изпълняват са свързани с допълнително обучение по български език за децата и учениците (вкл. за децата и учениците, търсещи или получили международна закрила), за които българският език не е майчин. Предоставяне на психологическа подкрепа за децата от етническите малцинства. Подкрепа на ученици от ромски произход за продължаване на образованието в гимназиалния етап и за успешно завършване на средно образование.	Процедурата е в процес на изпълнение По процедурата се изпълняват дейности свързани с: -Допълнително обучение по български език за децата и учениците (вкл. за децата и учениците, търсещи или получили международна закрила), за които българският език не е майчин; -Реинтегриране в образователната система на младежи до 18г., отпаднали от училище; -Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на учениците от ромски произход от обособените по етнически признак училища чрез поэтапен прием в училища извън ромските квартали (вкл. транспортирането им при необходимост от ромските квартали/махали в градовете до училище); -Кариерно консултиране и професионално ориентиране на учениците от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила; международна закрила; – Подкрепа на ученици от етническите малцинства за продължаване на образованието в гимназиалния етап и за успешно завършване на средно образование; – Работа с родителите от етническите малцинства и/или с родители, търсещи или получили международна закрила, които възпрепятстват децата си от редовно посещаване на детска градина или учебни занятия;	2020 г.	По Компонент 1 общ бюджет- 50 млн. лв., от които по ОПНОИР – 20 млн. лв.; по ОПРЧР- 30 млн. лв.	Целева стойност: Брой деца, ученици и младежи от етническите малцинства (включително роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция- 6 000 Брой деца, ученици и младежи от етническите малцинства (включително роми) интегрирани в образователната система – 4 800 Текуща стойност към декември 2019 г.: -Децата, ученици и младежи от маргинализираните общности (включително роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция – 4 271; Децата, ученици, младежи от етнически малцинства (включително роми), интегрирани в образователната система – 480
	Подобряване на достъпа до образование и качеството на образованието на децата и учениците от етническите малцинства	Изпълняват се мерки за постигане целите на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020).	Януари 2020 г.	Изпълнение на Плана за действие по изпълнение на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020).	Осъществяване на мерките от Плана за действие по изпълнение на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020), за 2020 година, включително прилагане на подходящи комуникационни стратегии за създаване на позитивно отношение към образованието сред деца и родители от уязвими етнически общности. Провеждане на национална конференция за разпространение на добри практики в областта на образователната	Декември 2020 г.	За осъществяване на мерките от Стратегията се използват средства от държавния бюджет, по Национални програми и по европейски проекти.	Подобрен достъп до образование и качеството на образованието на децата и учениците от етническите малцинства.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
					интеграция.			
	Оказване подкрепа на ученици от уязвими групи от втори гимназиален етап да кандидатстват във висши училища и да се подкрепи обучението на студенти, докторанти, пост-докторанти и специализанти от уязвими групи.	Изпълнение на процедура „Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование“ по ОПНОИР.	2020 г.	Предстои одобрение на процедурата от Комитета за наблюдение.	Дейностите са в процес на обсъждане със заинтересованите страни.	2023 г.	10 млн. лв..	Ученици от уязвими групи от втори гимназиален етап, на които е оказана подкрепа да кандидатстват във висши училища; студенти, докторанти, пост-докторанти и специализанти от уязвими групи, на които е оказана подкрепа в обучението.
	Повишаване участието в различни форми на учене през целия живот за по-добра реализация на пазара на труда	Процедура „ОГРАМОТЯВАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ – 2“ по ОПНОИР.	2020 г.	Предстои одобрение на процедурата от Комитета за наблюдение.	Ще се изпълняват дейности, свързани с популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността; Дейности за мотивиране на неграмотни възрастни да участват в обучение, включително провеждане на информационни събития; Актуализиране на учебни средства, предназначени за обучение на възрастни; Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни степени.	2023 г.	15 млн. лв.	Повишено участие в различни форми на учене през целия живот.
	Повишаване на професионалните компетентности на учителите, директорите, и другите педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда и за преподаване на знания и формиране на умения у децата и учениците за възприемане на етнокултурните	Изпълнение на процедура BG05M2OP001- 3.017 „Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда“ по ОПНОИР.	2020 г.	Процедурата е обявена в ИСУН за кандидатстване.	Дейностите, които ще се изпълняват са: -Разработване и актуализиране на стратегии, планове, програми, анализи, препоръки, компетентностни профили и др. на образователната институция за работа в мултикултурна среда, според идентифицираните нужди; -Провеждане на краткосрочни обучения на учители, педагогически специалисти и директори от училища и детски градини за работа в мултикултурна образователна среда;	2023 г.	7 млн. лв.	Целева стойност: Педагогически специалисти, включени в обучения за работа в мултикултурна среда – 3 600.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	различия.							
Подобряване на достъпа до здравни услуги	Изпълнение на Национална здравна стратегия 2020.	Изпълнение на Концепция „Цели за здраве 2020“ и на Плана за действие към Националната здравна стратегия 2020.	2017 г.	<p>Разширен обхват на здравните дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК чрез утвърждаване на Наредба № 9/2019 г. за определяне на пакета здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК (обн. ДВ, бр. 98 от 13 декември 2019 г.) Сключен Националният рамков договор за периода 2020-2022 г.</p> <p>В процес на подготовка е проект на наредба за утвърждаване на медицинските стандарти.</p> <p>Осигуряване приложението на Националната здравна карта и на дейността на ИАМН.</p>	<p>Актуализиране на пакета здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК и условията по НРД 2020-2022, при необходимост.</p> <p>Обнародвана наредба за утвърждаване на медицинските стандарти.</p> <p>Приемане на Национална здравна карта през 2021 г.</p>	<p>2022 г.</p> <p>2020 г.</p> <p>2021 г.</p>	<p>Подобряване и укрепване на здравния статус, намаляване на здравното неравенство и осигуряване на здравна система с високо качество на медицинските услуги.</p>	<p>Постигане на петте основни цели от Стратегическата рамка (виж Национална здравна стратегия 2020).</p> <p>2. Население, обхванато от подобрените услуги по спешна медицинска помощ - 7 245 677;</p> <p>3. Модернизирани обекти на спешна медицинска помощ – 237;</p> <p>4. Закупени съвременни санитарни превозни средства (линейки) – целева стойност 400, постигната до момента 142;</p> <p>5. Деца обхванати от новосъздадените здравни и интегрирани здравно социални услуги – 328.</p>
		Осигуряване на интегрирани здравно-социални услуги за деца с увреждания	2019 г.	Създадени 3 Центъра за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания (ЦКОДУХЗ).	Създаване на още 5 ЦКОДУХЗ	2020 г.	Подобряване и укрепване на здравния статус, намаляване на здравното неравенство и осигуряване на здравна система с високо качество на медицинските услуги.	
		Подобряване на достъпа и качеството на здравните грижи за гражданите в изпълнение на Концепция за развитие на спешната медицинска помощ в Република България.	2018 г.	Изпълнение на голям инвестиционен проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“ – закупуване на специализирани превозни средства и оборудване, изпълнение на СМР.	Реализиране на планираните дейности по проекта: изпълнение на сключени договори за доставка на медицински превозни средства, изпълнение на договори за доставка на оборудване, обзавеждане и изпълнение на СМР. Възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР.	2021 г.	Подобрено качество и улеснен достъп до съвременни медицински услуги в спешната помощ. ОПРР 2014–2020 – 163.5 млн. лв.	
		Осигуряване на патронажна грижа за възрастни – изпълнение на ангажиментите на МЗ по Плана за действие за периода 2018-2021 за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа	2019 г.	Изпълнение на част от дейностите по проект по ОПРЧР „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – компонент 1“;	Реализиране на планираните дейности по проекта.	2021 г.	ОПРЧР 2014–2020 – 200 000 лв.	1. 3 бр. разработени програми/методики за предоставяне на патронажна грижа – постигнато до момента 3.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<p>циалисти и специалистите в областта на социалните услуги, които ще предоставят патронажните грижи;</p> <p>Проведено въстпително обучение на експерти от РЗИ, които ще извършват мониторинг на процеса на обучение на персонала и супервизия на предоставянето на патронажните грижи;</p> <p>Стартирал е мониторингът и супервизията на предоставянето на патронажните грижи.</p>				<p>2. Мониторинг и супервизия на предоставянето на услугата – целева стойност 252 извършени проверки на обучения и супервизии на услугата; постигнато до момента – 80.</p>
		<p>Реализиране на проект „Изграждане на инфраструктура за предоставяне на специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания-1 и 2“ в изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация“</p>	2018 г.	<p>Изпълнение на проектните дейности.</p> <p>Сключени 11 договора за изпълнение на СМР за изграждане на центровете за специализирана здравно-социална грижа.</p>	<p>Предстои обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнител за доставка и монтаж на съвременно и безопасно обзавеждане и оборудване в центровете за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи и за деца с високо-рисково поведение и потребност от специални здравни грижи.</p>	2020 г.	<p>Подобри грижи, медицинско наблюдение и социална работа в подкрепа на децата с увреждания и високо-рисково поведение и техните семейства.</p> <p>ОПРР 2014 – 2020 – 13 млн. лв.</p>	<p>1. Изградени 20 центъра за специализирана здравно-социална грижа за деца с потребност от постоянни медицински грижи;</p> <p>2. Изградени 6 центъра за специализирана здравно-социална грижа за деца с високо-рисково поведение и потребност от специални здравни грижи;</p> <p>3. Осигурени 328 места с подобрена инфраструктура, предназначена за грижите за децата</p>
	<p>Национална програма за превенция на хронични незаразни болести 2014–2020 г.</p>	<p>Подобряване реализирането на ефективни скринингови програми за ранно откриване и ранна интервенция на социално значими онкологични заболявания.</p>	2015 г.	<p>За извършването на профилактичните прегледи през 2019 г. за рак на млечната жлеза, рак на маточната шийка и рак на дебелото и правото черво са извършени следните дейности:</p> <p>На профилактични прегледи за онкологични заболявания са преминали 3900 лица, от които с изследвания – 3878 лица (съотв. 3559 жени за РМШ, РМЖ, РДПЧ и 341 мъже за РДПЧ).</p> <p>Възрастта на участниците в скрининга варира от 18 до 86 години, в зависимост от преценката на специалистите от необходимостта за провеждането им при всеки отделен случай.</p> <p>За фамилна обремененост за РМШ съобщават – 355 лица (27,3%), за РМЖ – 657</p>	<p>Реализиране на планираните дейности по Национална програма за профилактика на хронични незаразни болести 2014–2020 г.</p> <p>Разширяване обхвата на скрининговите дейности и създаване на устойчивост по отношение на превенцията на онкологичните заболявания до края на 2020 г.</p>	декември 2020 г.	<p>Подобряване на ефективността от планираните и прилагани профилактични мерки за ранно откриване на онкологичните заболявания</p>	<p>Извършване на скринингови прегледи за ранно откриване и ранна интервенция на социално значими онкологични заболявания при лицата в икономически активните групи от 20-65-годишна възраст:</p> <p>-500 бр. прегледа за рак на млечната жлеза;</p> <p>-500 бр. прегледа</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<p>лица (50,5%) и за РДПЧ – 288 лица (22,2%).</p> <p>От извършените 1281 прегледи с мамографии, 549 показват промени в структурата на млечните жлези. Тези лица са насочени за различен тип допълнителни изследвания, консултации и лечение.</p> <p>От извършените 1297 прегледи с цитонамазка, 1288 са с отрицателни резултати и 9 (0,7%) с изменения, включително възпалителни, дегенеративни изменения и дисплазии и др. Насочени за допълнителни прегледи, изследвания и лечение са 44 лица.</p> <p>От извършените 1300 бр. прегледи с тестове за окултни кръвоизливи са позитивирали 51 (4%) теста. Насочени за допълнителни изследвания са 51 лица.</p> <p>От извършените 3900 профилактични прегледа за онкологични заболявания – за допълнителни изследвания и консултации са насочени общо 344 лица (8,8%).</p> <p>Изпълнението на дейностите по скрининга на онкологични заболявания през 2019 г. включваше и обучителни дейности и информационни кампании, проведени от изпълнителите, насочени както към обществеността, така и към медицинските специалисти.</p>				<p>за рак на маточната шийка;</p> <p>- 500 бр. прегледа за рак на дебелото и правото черво.</p>
	<p>Подобряване на механизма на ценообразуване на лекарствените продукти и рационализиране на лекарствената употреба</p>	<p>Въвеждане на механизми, гарантиращи финансова стабилност.</p> <p>Въвеждане на ясни правила за участниците на фармацевтичния пазар и на добри европейски практики.</p> <p>Въвеждане на механизъм на оценка на здравните технологии при прилагането на лекарствените продукти.</p> <p>Въвеждане на ефективно лекарствено лечение чрез създаване на възможност за генерично заместване и/или предписване на лекарствени продукти.</p>	2019 г.	<p>Изготвен Закон за изменение и допълнение на ЗЛПХМ, одобрен с Решение на МС № 7 от 09.01.2020 г., внесен за разглеждане от Народното събрание. Предвидени са следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Създаване на условия за прилагането на Директива 2011/62ЕС и Делегиран Регламент (ЕС) 2016/161 свързани с конкретни мерки за въвеждане на националната система за верификация на лекарствените продукти за хуманна употреба по отношение на недопускане на навлизането на фалшифицирани лекарствени продукти в законната верига за доставки; - Създаване на Национална аптечна карта; - Изпълнение на ангажименти, възложени с Решение № 704 на МС от 2018 г. за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване; - Създаване на нормативни предпоставки за оптимизиране на контрола върху ап- 	<p>Наблюдение и укрепване на законодателството в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия;</p> <p>Създаване на предпоставки за изготвяне на Национална аптечна карта;</p> <p>Изготвяне на методични указания към РЗИ за упражняване на контрол по спазването на утвърдените цени, пределните цени, регистрираните цени на лекарствените продукти при продажбата им на дребно от аптеките и дрогерите, разположени на територията на съответната област.</p> <p>Създаване на предпоставки за максимално използване на потенциала на електронното здравеопазване.</p>	декември 2020 г.	<p>Осигуряване на лекарствени продукти, които отговарят на стандартите за качество, безопасност и ефикасност, за задоволяване потребностите на населението;</p> <p>Контрол на разходите на НЗОК за лекарствени продукти, с оглед спазване на бюджетна дисциплина и оптимизиране на разходите на публични средства за лечение.</p>	<p>Подобрен достъп до здравни грижи;</p> <p>Подобрен достъп до лекарствени продукти на достъпни цени.</p> <p>Брой процедури за извършване на ОЗТ за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - включване в ПЛС на лекарствени продукти, принадлежащи към нови международни наименования – 29 бр. процедури; - за добавяне на нови терапевтични показания на

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<p>теките;</p> <p>- Забрана един и същ търговец да притежава едновременно разрешение за търговия на дребно и разрешение за търговия на едро с лекарствени продукти с цел осигуряване на възможности за конкуренция; Приет с решение на надзорния съвет № РД-НС-04-6/20.01.2020 г. механизъм, гарантиращ предвидимост и устойчивост на бюджета на НЗОК, приложим за 2020 г. за лекарствени продукти, заплащани напълно или частично от НЗОК.</p>				<p>лекарствени продукти, принадлежащи към международни непатентни наименования, включени в ПЛС – 13 бр. процедури;</p> <p>Намалени цени на 500 лекарствени продукта, включени в Пр. № 1 и 2 на ПЛС и заплащани от НЗОК, във връзка с установени пониски цени от Съвета.</p>
Електронно здравеопазване	Изграждане на Национална здравна информационна система	Повишаване качеството и ефективността на здравеопазването чрез въвеждане на Национална здравна информационна система и осъществяване на реален достъп на пациента до информация за собственото му здраве. Съкращаване на времето за обслужване на пациенти и граждани, повишаване на качеството на административните услуги в здравеопазването и съкращаване на финансовите разходи. Постигане на значителна промяна на качеството на здравеопазване, чрез използване на нови здравни технологии в областта на електронното здравеопазване.	март 2017 г.	Проектът се изпълнява текущо. Сключените договори за 8 от дейностите по проекта са прекратени по взаимно съгласие за двете страни през месец февруари 2020 г.. В процес на подготовка е тръжна документация по проекта.	Сключен договор/и за останалите дейности по проекта.	декември 2020 г.	12 млн. лв. БФП по ОПДУ	Изградена Национална здравна информационна система
Намаляване на преките плащания от страна на пациентите	Усъвършенстване на механизмите на заплащане на медицинските дейности и осъществяване на ефективен контрол при финансиране на здравни дейности с публичен ресурс.	<p>Оптимизиране на дейностите, заплащани от НЗОК с цел извеждане на дейности в извънболничната помощ и разширяване обхвата на здравните дейности, които се заплащат от бюджета на НЗОК.</p> <p>Усъвършенстване на механизмите за остойностяване на медицинските дейности.</p>	2017 г.	<p>Приета е Наредба № 9/2019 г. за определяне пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК (обн. ДВ, бр. 98 от 13 декември 2019 г.).</p> <p>Сключен Национален рамков договор за 2020-2022 г., с който са увеличени цените на 251 клинични пътеки и 7 клинични процедури, както и цените за медико – диагностичните дейности и за специализираната извънболнична помощ за първичен преглед, първичен профилактичен преглед по програма „Майчино здравеопазване“, вторичен преглед, медицинска експертиза и др.</p>	Актуализиране на пакета здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК и условията по НРД 2020-2022, при необходимост.	2022 г.		<p>1/ Актуализирани норм. актове;</p> <p>2/ Бр. КП с включени в заплащането от НЗОК медицински изделия /медицински дейности;</p> <p>3/ Увеличен бр. амбулаторни процедури;</p> <p>4/ Намалена финансова тежест за пациентите при заплащане на медицински дейности и меди-</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
		Усъвършенстване на механизмите за контрол при отчитане и заплащане на дейности от бюджета на НЗОК.	2019 г.	<p>С ПМС № 53/27 март 2019 г. (в сила от 01.04.2019 г.) е приет Устройствения правилник на Изпълнителна агенция „Медицински надзор“, с който се определят дейността, структурата и организацията на работа.</p> <p>Изготвен е ЗИД на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и същият е одобрен с Решение № 7 на Министерския съвет от 09.01.2020 г. и е внесен за разглеждане от Народното събрание. С него се предлагат промени и в Закона за здравното осигуряване, с които се въвежда изрично задължението на изпълнителите на медицинска помощ да осигуряват на пациентите медицинската помощ в рамките на задължителното здравно осигуряване без да изискват от тях плащане/доплащане и се уреждат изчерпателно няколко възможни изключения, в които се допуска приемане на плащане и доплащане от задължително здравноосигурените лица, в т.ч. и за допълнително поискани услуги във връзка с оказваната им медицинска помощ, като те се обвързват с изрична инициатива и изрично изразено искане от лицата</p>	Осигуряване дейността на Изпълнителната агенция за медицински надзор и усъвършенстване на механизмите за контрол върху дейността на лечебните заведения	2020 г. май 2020 г.		цински изделия извън стойността на КП; 5/ Бр. проверки с констатиран нарушения
Справяне с недостига на здравни специалисти	Създаване на благоприятни възможности за професионално развитие на здравни специалисти в страната	Създаване на благоприятни условия за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.	2017 г.	Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 58 от 27 юли 2019 г.). Публикуван на 31.01.2020г. проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването	Провеждане на обществено обсъждане на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 22.01.2015г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.	април 2020 г.		1/ Изготвен проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 с цел подобряване на условията за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.
		Изготвяне на предложение за увеличен прием на студенти по медицински професии с установен недостиг.	2017 г.	Изготвено предложение до МОН за увеличаване приема на студенти по специалност „медицинска сестра“.				2/ Увеличен брой утвърдени места за студенти по медицински професии с установен недостиг.
		Реализиране на проект „Специализация в здравеопазването“. Целта на проекта е да подпомогне финансово провеждането и завършването на обучението за придобиване на специалност от лекари, лекари по дентална медицина, медицински сестри и акушерки.	ноември 2016 г.	Реализиране на планираните дейности по проекта. Ежемесечно се изплащат такси за теоретично и практическо обучение и стипендии на участниците в проекта. Подписано е Допълнително споразумение № 2 от 21.01.2020 г. за изменение на индикаторите от 250 на 273 специализанти и бюджета на операцията от 2 500 000 на 3 500 000 лева.	Набиране на нови заявления от специализанти за участие в проекта, извършване на класиране. Сключване на договори за финансиране на обучението за придобиване на специалност с нови одобрени кандидати за участие в проекта. Изплащане на такси за обучение и	декември 2023 г.	ОП РЧР – 3,5 млн. лв.	1. Заети участници, вкл. самостоятелно заети в приоритетни сектори на икономиката – 190; 2. Специализанти в системата на здравеопазването

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				Обявена е четвърта процедура за подбор на специалисти за финансиране по проекта при новите условия.	стипендии.			– 273; текуща стойност – 112 участници, придобили квалификация (специалност)
		Реализиране на проект „Подобряване на условията за лечение на спешните състояния“. Проектът ще осигури подкрепа на работещите в системата за спешна медицинска помощ за придобиване на специфични знания, умения и ключови компетентности.	февруари 2017 г.	В изпълнение на основната по проекта дейност 6 „Провеждане на обучения: първоначални и периодични на персонала от ЦСМП и спешните отделения“ са сключени договорите за избор на преподаватели за провеждане на обучения за персонала на центровете за спешна медицинска помощ и спешните отделения и за осигуряване на логистиката по време на обучението. Стартирали са обученията на персонала на ЦСМП. Към 01.02.2020 г., 922-ма служители от всички центрове за спешна помощ на територията на страната успешно са преминали обученията.	По проекта предстои обявяване на процедури по реда на ЗОП с предмет „Закупуване на два броя високотехнологични манекена“ и „Разработване на специализиран софтуер за осигуряване на теоретично и практическо обучение на персонала от ЦСМП и спешните отделения“.	септември 2021 г.	ОП РЧР – 7 млн. лв.	1. Брой проекти, насочени към публичните администрации и публичните услуги на национално, регионално или местно равнище: 1 2. Обучени служители от системата за спешна медицинска помощ: Целева стойност: 6892 Текуща стойност: 922.

2.2 Политики за подобряване на бизнес средата и реформа в публичната администрация

Публична администрация

Резюме на политиката

България се нуждае от увеличаване на продуктивността в работата на институциите, оптимална институционална структура и по-ефективно използване на ограничените ресурси за предоставяне на качествени публични услуги. За целта ще бъдат изготвени предложения за подобряване на модела на структуриране на държавната администрация и за регламентиране на услуги от типа „епизоди от живота“ и ще бъдат внедрени по-високи стандарти за качество на административното обслужване и методи за обратна връзка с потребителите.

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Подобрения в публичната администрация и електронното управление все още не се усещат достатъчно осезаемо и до голяма степен зависят от подкрепата на ЕС.

Прозрачността на публичния сектор се подобри, но важните реформи на процеса на набиране на персонал са в застой.

Отговор на политиката

Продължават усилията за подобряване на качеството на административното обслужване и намаляване на административната тежест. Ще бъде приет окончателен отчет на изпълнението на Решение № 704 на Министерския съвет от 2018 г., с който е приет пакет от над 1400 мерки.

В началото на 2020 г. са приети измененията в нормативните актове, с които са въведени по-високи стандарти за качество на административното обслужване и са регламентирани задължителни методи за обратна връзка с потребителите.

След отмяната на задължителния централизиран етап на конкурсите за държавни служители от Народното събрание, правителството ще инициира повторното въвеждане на централизираните конкурси за служители през професионален опит, както и по-ограничен обхват на централизирания подбор в рамките на конкурсните процедури.

Табл. 2.2.1: Мерки в областта на административните реформи, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Публична администрация	Подобряване качеството на политиките и нормативните актове чрез изготвяне на предварителни и последващи оценки на въздействието	Целта е да се повиши капацитетът на администрацията за изготвяне на цялостни предварителни и последващи оценки на въздействието, да се натрупа експертиза, опит, информация и данни, които да се използват при разработване на следващи оценки. В изпълнение на мярката се реализира проект „За по-добро обществено управление: институционализиране на процеса по оценка на въздействието в държавната администрация”, финансиран по ОПДУ.	януари 2020 г.	Сключени договори с избраните изпълнители по реда на ЗОП.	Изготвяне на 10 цялостни предварителни оценки на въздействието. Изготвяне на 20 последващи оценки на въздействието.	октомври 2020 г.	Подобрено качество на политиките и нормативните актове Повишен на капацитет в публичната администрация за извършване на предварителна и последваща оценка на въздействието на законопроекти и политики.	Изготвяне на цялостни предварителни оценки на въздействието. Текуща стойност: 0 за 2020 г. Целева стойност: 10 цялостни предварителни ОВ. Изготвяне на цялостни последващи оценки на въздействието. Текуща стойност: 0 за 2020 г. Целева стойност: 20 цялостни последващи ОВ
Публична администрация	Повишаване на качеството на административното обслужване	Целта на мярката е да се повишат стандартите за качество на административното обслужване, както и да се въведе устойчива практика за проучване и измерване удовлетвореността на потребители на административни услуги. Ще се изготвят Харти на клиента, на различни видове централни и териториални администрации, с по-високи собствени стандарти за качество на услугите. Следва да се направи външна обективна оценка на нивото на предлаганите административни услуги, от гледна точка на гражданите и бизнеса, като за целта се използва методът „таен клиент“. За изпълнение на мярката се реализира проект „По-високо качество на административното обслужване, чрез въвеждане на по-високи стандарти и подобряване на системата за обратна	януари 2020 г.	Изготвяне на 5 Харти на клиента, на различни видове централни и териториални администрации, с по-високи собствени стандарти за качество на услугите. Актуализиране на Методологията за проучване и измерване удовлетвореността на потребители на административни услуги. Провеждане на обучения за прилагане на методите за обратна връзка. Провеждане на проучване по метода „таен клиент“ в 10 администрации	Актуализиране на общите стандарти за качество на услугите в НАО. Регламентиране на методите за обратна връзка от потребителите на услуги	януари 2021 г.	Повишено качество на административното обслужване. Подобрена система за обратна връзка от потребителите.	Разработване на общи стандарти за качество на административното обслужване Текуща стойност: 5 общи стандарта Целева стойност: 15 общи стандарта

1	2	3	4	5	6	7	9	10
		връзка от потребителите“.						
Публична администрация	Повишаване на качеството на административното обслужване	<p>Целта е да се реорганизируют административните услуги, въз основа на принципа „епизоди от живота“.</p> <p>Следва да се актуализира каталогът с епизодите от живота, да се извърши реинженеринг на работните процеси на 5 от избраните епизоди, както и да се подготвят необходимите нормативни промени.</p> <p>За изпълнение на мярката се реализира проект „Подкрепа за реформата на публичната администрация“, финансиран от Програмата за подкрепа на структурни реформи към ЕК.</p>	януари 2020 г.	Сключен договор с избрания изпълнител по проекта	<p>Актуализиране на каталога с епизодите от живота.</p> <p>Извършване на реинженеринг на работните процеси за 5 избрани епизода.</p> <p>Подготвяне на предложения за необходимите нормативни изменения.</p>	декември 2020 г.	Повишено качество на административното обслужване.	<p>Регламентирани услуги от типа „епизоди от живота“</p> <p>Текуща стойност: 0 епизода</p> <p>Целева стойност: 5 епизода</p>
Публична администрация	Подобряване на модела за структуриране на държавната администрация	<p>Целта е да се оптимизира моделът за структуриране на държавната администрация, заложен в Закона за администрацията.</p> <p>Ще се извърши преглед на настоящия модел, както и на отклоненията от общите принципи в ЗА, регламентиранни със специални закони.</p> <p>За изпълнение на мярката се реализира проект „Подкрепа за реформата на публичната администрация“, финансиран от Програмата за подкрепа на структурни реформи към ЕК.</p>	януари 2020 г.	Сключен договор с избрания изпълнител по проекта	<p>Извършване на анализ на настоящия модел на структуриране на държавната администрация, заложен в ЗА.</p> <p>Изготвяне на предложения за подобряване на модела.</p> <p>Изготвяне на предложения за съобразяване на отделните административни структури с общия модел в ЗА, както и на механизъм за недопускане на необоснования отклонения от модела.</p>	септември 2020 г.	Подобрена структура на държавната администрация	Актуализиран модел на структура на държавната администрация.
Бизнес среда	Повишаване на качеството на административното обслужване и намаляване на административната тежест	<p>Целта е да се намали административната и регулаторната тежест за граждани и бизнеса, чрез изпълнение на мерки за подобряване на административните услуги.</p> <p>За изпълнение на мярката е прието Решение 704 на МС от октомври 2018 г.</p>	януари 2020 г.	Прието РМС № 704 от октомври 2018 г.	Изготвяне на окончателен отчет на изпълнението на мерките.	април 2020 г.	Намалена административна тежест	<p>Намаляване на общия брой административни услуги в АР</p> <p>Текуща стойност (ТС): 2573 услуги</p> <p>Целева стойност (ЦС): 2400 услуги</p> <p>Въвеждане на служебно събиране на информация</p> <p>ЦС: 50 услуги</p> <p>Намаляване на изискваните документи от заявителите</p> <p>ЦС: 50 услуги.</p>

Резюме на политиката

В изпълнение на проект „Инструмент за подпомагане на МСП за прилагане на регулационни режими“, финансиран от Службата за подкрепа на структурните реформи (СПСР), Министерството на икономиката публикува на интернет страницата си двуезична информация в обособен раздел: „Бизнес наръчник за МСП“. Той съдържа над 120 регулационни режима, разделени според фазата в жизнения цикъл на предприятията. През 2020 г. предстои да бъде извършена актуализация и допълване на основните бизнес-процедури, описани в „Бизнес наръчник за МСП“.

На 5 септември 2019 г. започна изпълнението на проект за изготвяне на Национална стратегия за малки и средни предприятия (МСП) в България за периода 2021–2027 г., финансиран от СПСР. Към момента са изпълнени първите два етапа от етапа от проекта, включващи подготовката на предварителен анализ и консултации с предприятията и бизнес организациите. Дефинирани са шест приоритетни области за преодоляване на предизвикателствата пред МСП и насърчаване на конкурентоспособността: Предприемачество; Достъп до пазари; Достъп до финансиране; Дигитализация и умения; По-добро регулиране; Околна среда. През 2020 г. предстои да бъде разработена и одобрена Национална стратегия за малки и средни предприятия 2021–2027 г.

Политиката в областта на обществените поръчки цели повишаване на ефективността и ефикасността при разходването на средства чрез договори за обществени поръчки и установяване на законосъобразни практики, включително чрез подобряване на публичността и прозрачността, насърчаване на свободната конкуренция и професионализацията. В тази връзка, продължава осъществяването на дейностите, насочени към електронизация на обществените поръчки, както и реализирането на мерки за засилване на административния капацитет и професионализма в сектора (в т.ч. повишаване на знанията и уменията, свързани с електронните поръчки). С развитието на хоризонталните и централизираните системи на електронното управление в Р България и прилагането на единен модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги се цели подобряване на бизнес средата, като се осигури възможност за централизирано предлагане на висококачествени и леснодостъпни електронни административни услуги на ниво 3 и ниво 4 и реализиране на принципа за еднократно създаване и събиране на данни. Очакваните резултати от планираните дейности по надграждане на системите на електронното управление са с фокус върху потребителите – оптимизиране на процесите по регистрация и създаване на профили, осигуряване на еднократна автентикация за достъп до различни ресурси, намаляване на броя на изискваните удостоверителни документи, работно пространство за потребителите, разширяване на персонализираната информация, осигуряване на сигурна комуникация и др.

Констатации от Националния доклад за България за 2020 г.

Отговор на политиката

Подобренията на бизнес средата биха могли да увеличат темповете на технологичния напредък.

Започна изпълнението на проект за изготвяне на Национална стратегия за малки и средни предприятия (МСП) в България за периода 2021–2027 г., финансиран по Програмата за подкрепа на структурните реформи ГД „Реформи“.

Малките и средните предприятия (МСП) все още са изправени пред много трудности.

Дефинирани са шест приоритетни области за преодоляване на предизвикателствата пред МСП и насърчаване на конкурентоспособността: Предприемачество; Достъп до пазари; Достъп до финансиране; Дигитализация и умения; По-добро регулиране; Околна среда. През 2020 г. предстои да бъде разработена и одобрена Национална стратегия за малки и средни предприятия 2021–2027 г. Проектът предвижда до края на месец април да бъде изготвен анализ на МСП, който да идентифицира предизвикателствата и факторите за растеж във всяка област на политика за МСП. Анализът ще отчете регионалното и секторното изменение, въз основа на което ще бъде разработена НСМСП 2021-2027 и ще адресира мерки за икономическо възстановяване със специфична насоченост към различни групи малки и средни предприятия. Те ще бъдат обвързани с достъпа до

	финансиране и областите дигитализацията и уменията, бизнес среда.
Все още липсва стратегия за кръговата икономика.	Предстои разработване на Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
Въпреки значителните инвестиции страната все още изостава в областта на електронното управление.	<p>В процес е надграждането на системите на електронното управление и прилагане на Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги, което ще осигури възможност за предоставяне на сигурни комплексни административни услуги през единна входна точка по всяко време, от всяко място и чрез различни устройства.</p> <p>С изменението и допълнението на Закона за електронното управление от края на 2019 г. се засилиха контролните функции на Държавна агенция „Електронно управление“. Регламентираха се средствата за електронна идентификация и режима за признаването им; изпращането на електронни документи и заявяване на електронни административни услуги чрез хоризонталната система за сигурно електронно връчване; задължението за вътрешен обмен на електронни документи между административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги и др. Чрез направените промени в ЗЕУ се очаква значително подобрене на страната в областта на електронното управление и предоставянето на електронни административни услуги.</p> <p>С предстоящото реализиране на национална схема за електронна идентификация, която ще осигури унифициран и сигурен механизъм за идентифициране на физическите лица, се очаква да се увеличи използваемостта на предоставяните електронни услуги.</p>
Регулаторните промени все още не са довели до осезаеми резултати по отношение на условията за възлагане на обществени поръчки.	<p>Продължава реализирането на дейностите с текущ и периодичен характер от действащата Национална стратегия за развитие на сектора обществени поръчки за периода 2014–2020 г. Предприети са действия във връзка с разработването на проект на нова стратегия за периода 2021–2027 г. Тя ще засяга всички основни области, в т.ч. въпросите относно укрепване на административния капацитет, професионализация, стандартизация и стратегическо възлагане на обществените поръчки, по-нататъшно развитие на централизираното възлагане, електронните и съвместните поръчки (особено на местно ниво), ефективното сътрудничество между отговорните за политиките институции, както и мерки за увеличаване на проследимостта и прозрачността при възлагането и изпълнението на договорите за обществените поръчки и т.н.</p> <p>От началото на 2020 г. започна задължителното използване на ЦАИС ЕОП съгласно приетия от МС график. То се осъществява на два етапа. От 1 януари 2020 г. възлагането на поръчки чрез електронната платформа е задължително за централните органи на изпълнителната власт и техни териториални структури, кметове на големи общини и някои секторни възложители със значителен опит.</p> <p>Планирани са допълнителни обучения във връзка с използването на ЦАИС ЕОП, предназначени за различни участници във възлагателния процес като публични и секторни възложители, кандидати/участници и изпълнители на обществени поръчки. Продължават дейностите по осигуряване на техническа помощ на крайните ползватели на системата чрез Центъра за обслужване на клиенти, публикуване на указания и отговори на често задавани въпроси и др.</p>

Табл. 2.2.2: Мерки в областта на бизнес средата за повишаване конкурентоспособността на икономиката, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Бизнес среда	„Бизнес наръчник за МСП“	Актуализация и допълване на основните бизнес-процедури, описани в „Бизнес наръчник за МСП“.	март 2020 г.	Подготовка на техническа документация за обявяване на обществена поръчка	Подготовка на актуална информация по отношение на процедурите, верификация и публикуване на интернет сайта на Министерството на икономиката	2021 г.	Необходимите средства за осъществяване на дейността (70 000 лв.) са подадени в рамките на бюджета на МИ	Брой посещения на интернет страница Брой актуализирани процедури; Брой описани опростени правила.
Бизнес среда	Изготвяне на „Национална стратегия за насърчаване на МСП“ 2021-2027.	Изготвяне на анализ на МСП и разработване на стратегия в дефинираните приоритетни области: Предприемачество; Достъп до пазари; Достъп до финансиране; Дигитализация и умения; По-добро регулиране; Околна среда.	2019 г.	Изпълнени са първите два етапа от проекта, осъществена е среща на управляващия комитет за управление на проекта; проведени са шест регионални семинара.	Одобрение на анализа за секторната и регионална специализация на МСП и анализ на разрастващите се предприятия в България. Подготовка на проект на Национална стратегия за насърчаване на МСП“ 2021-2027.	октомври 2020 г.	Мярката се финансира изцяло от СПСР.	Разработване на проучване и анализ; Изготвен проект на Стратегия за периода 2021-2027.
Бизнес среда	Надграждане на хоризонталните и централни системи на електронното управление.	Надграждане на хоризонталните и централни системи на електронното управление във връзка с прилагане на Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги за граждани-те и бизнеса Дейности в обхвата на мярката: Дейност 3: Надграждане на системата за е-Автентикация (eАвт); Дейност 4: Надграждане на системата за е-Връчване; Дейност 5: Надграждане на системата за е-Плащане; Дейност 7: Надграждане на системата за междурегистров обмен (RegiX); Дейност 8: Надграждане на Единния портал за достъп до електронни административни услуги (ЕПДЕАУ, egov.bg). Дейност 9: Надграждане на прототипа на Системата за е-Форми.	2020 г.	В изпълнение са следните дейности: Дейност 3. Надграждане на системата за е-Автентикация (eАвт) – проектът е в процес на изпълнение. Договор 70/03.07.2019. Завършен е модулът за двуфакторна автентикация (2FA), разширява се e-автентикация с нови възможности – автентикация с ПИН. Дейност 4. Надграждане на системата за e-Връчване – проектът е в процес на избор на изпълнител Дейност 5. Надграждане на системата за e-Плащане – Изготвена е Техническа спецификация, в експлоатация е функционалността за плащане. Дейност 7. Надграждане на RegiX – проектът е в процес на изпълнение Договор 22/20.03.2018 Дейност 8. Надграждане на egov.bg – проектът е в процес на изпълнение. Договор 146/23.12.2019. Дейност 9. Надграждане на прототипа на Системата за e-Форми.	Предстоящо за изпълнение по дейностите: Дейност 3. Надграждане на системата за eАвтентикация (eАвт) - Реализиране на електронна идентификация на физически лица със средства за eИД, издадени от доставчици на идентификация на Държава членка (ДЧ) на ЕС - Реализиране на електронна идентификация на система при взаимодействие със система (S2S) - Реализация на Single Sign On (SSO), което ще предостави възможност на потребителите с еднократен вход да достъпва ресурси, които изискват едновременно ниво на осигуреност. - Интеграция между eАвт и Доставчик на идентификационни услуги, модул, изпълняващ двуфакторна идентификация, интеграция с ЕПДЕАУ с цел предоставяне на специфична информация от системата за всеки потребител с профил в „Моят egov.bg“ - Интеграция с АИС за Управление на човешките ресурси в държавната администрация и ГРАО с цел проверка на потребителите. Дейност 4. Надграждане на системата E-	2023 г.	Очакваният ефект за подобряване на бизнес средата е в посока на предлагане на качествени, ефективни и леснодостъпни ЕАУ от 3-то и 4-то ниво Към настоящия момент са реализирани 345 ЕАУ, от които 181 за централна администрация, 21 на областна администрация и 143 електронни административни услуги на общинска администрация. Разработени са 451 електронни	В резултат на реализация на дейностите ще бъдат надградени 6 системи на електронното управление: системите за e-Автентикация, e-Връчване, e-Плащане, междурегистров обмен (RegiX), единния портал egov.bg . Създаване на пълен набор от e-Форми към всяка една ЕАУ за различните администрации

1	2	3	4	5	6	7	9	10
					<p>връчване</p> <ul style="list-style-type: none">- Управление на достъпа до Системата за е-връчване на потребители- Интеграция на системата за е-връчване със системата за е-автентикация, Активна директория и PKI инфраструктура.- Оптимизиране на процесите по регистрация и създаване на про-фили на потребители; – регистрация на EU граждани, чрез eIDAS взела- Разширяване на функционалните възможности на Системата, свързани със създаването на шаблони на съобщения.- Използване на Системата като транспортна среда за обмен на електронни документи между администрациите.- Разширяване на съществуващите или разработване на нови функционалности, свързани със съхранението на документи с големи обеми, архивиране на документи след изтичане на определен срок от време, създаване на квоти за потребители, свързани с количество съхранявани документи, максимален единичен обем и общ обем на същите.- Повишаване на сигурността на създаваните, обменяни и съхранявани в Системата съобщения и документи. <p>Дейност 5. Надграждане на системата за е-Плащане.</p> <ul style="list-style-type: none">- Системата е разширена като предлага не само плащане през виртуален пост терминал на банката, която обслужва отделната администрация, а и с по-универсален начин чрез epay. <p>Дейност 7. Надграждане на RegiX – системата ще бъде надградена като</p> <ul style="list-style-type: none">- Добавяне на нови адаптери към регистри на държавната администрация с включени справки- Разработване на нови справки/електронни административни услуги и/или промяна редизайн на съществуващи- Добавяне на нови регистри на първични администратори на данни <p>Дейност 8. Надграждане на egov.bg</p> <ul style="list-style-type: none">- Реализиране на централизирана система за управление на профили на гражданите	<p>форми на услугите и съпътстващите документи.</p> <p>Присъединени са 72 административни структури.</p> <p>Осигурена е възможност за заявяване по електронен път на административни услуги за 54% от населението към областни администрации и 15% от населението към общински администрации.</p> <p>За да е възможно предоставянето на ЕАУ от 3-то и 4-то ниво е необходимо всички системи от Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги да бъдат интегрирани и да изпълняват бизнес процесите, за които са предназначени.</p> <p>В допълнение системата за е-връчване предоставя възможност за сигурна автоматична комуникация между бизнеса и администрациите и биз-</p>		

1	2	3	4	5	6	7	9	10
					<p>даните, бизнеса и административни органи и структури за достъп до услуги.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Преработване на Каталога на услугите за изпълнение на изискванията на европейски регламенти и директиви. - Създаване на работно пространство за потребителите и работно пространство за администрациите. - Разработване на функционалност за поддръжка в актуално състояние на съответствието между таксономията на ЕПДАЕУ (рубрики и подрубрики) и услугите, описани в Административния регистър. - Изграждане на федерирани портали на централни, териториални, областни и общински организации в инфраструктурата на ЕПДАЕУ. - Ще бъдат актуализирани или създадени нови шаблони на сайтове на администрациите – централни, второстепенни, третостепенни разпоредители, общински и областни. <p>Дейност 9. В настоящия момент има изграден прототип на Системата за електронни форми, който е интегриран с ЕПДАЕУ, системата за сигурно електронно връчване и е-плащане. Има разработени около 500 е-форми. Предстои да се изготви техническа спецификация с изисквания за надграждане на прототипа и да се проведе процедура по избор на Изпълнител.</p>		<p>неса и гражданите.</p> <p>RegiX осигурява възможност за изпълняване данни от първичните администратори на данни, което опростява процедурите и съкращава процеса за предоставяне на услуга и намалява административната тежест.</p> <p>2)</p> <p>Дейност 3 – 396 000 лв. БФП по ОП-ДУ</p> <p>Дейност 4 – 504 000 лв. БФП по ОП-ДУ</p> <p>Дейност 5 – 180 000 лв. БФП по ОП-ДУ</p> <p>Дейност 7 – 972 000 лв. БФП по ОП-ДУ</p> <p>Дейност 8 – 774 000 лв. БФП по ОП-ДУ.</p>	
Обществени поръчки	Стратегическо планиране	Изготвяне на проект на национална стратегия за развитие на обществените поръчки през периода 2021-2027 г.	м. януари 2020 г.	Организирано е събиране на информация и мнения от основни заинтересовани страни относно състоянието на обществените поръчки в България, степента на изпълнение на действащата стратегия, основните проблеми и предизвикателства, както и приоритетите, целите и мерките, които следва да бъдат включени в новата стратегия. Получените резултати са прегледани и анализирани от АОП. Изготвя се първоначален проект на стратегия за периода 2021-2027 г.	Предвижда се след изготвяне на проекта да се организира неговото съгласуване със заинтересованите страни и провеждане на обществена консултация чрез публикуване на проекта на www.strategy.bg и на интернет страницата на АОП, а след това – отразяване на получените бележки и предложения и внасяне в МС, с оглед приемане на новата стратегия до края на м.декември 2020.	м. декември 2020 г.		Изготвен проект на национална стратегия за развитие на обществените поръчки през периода 2021-2027 г.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
Обществени поръчки	Въвеждане на електронни обществени поръчки.	Разработване, внедряване и поддръжка на единна национална електронна уеб-базирана платформа: ЦАИС „Електронни обществени поръчки“; доставка и инсталирано хардуерно и комуникационно оборудване и базов системен софтуер (вкл. за Центъра за обслужване на клиенти); провеждане на обучения.	м. януари 2020 г.	Модулите от етап 1, както и някои модули от етап 2 са разработени, приети и пуснати в експлоатация, а, считано от 1 януари 2020 г., използването на ЦАИС ЕОП е задължително за определени групи възложители.	Предвижда се: - разработване, приемане и въвеждане в експлоатация на оставащите модули от етап 2; - провеждане на обучения с различни участници във възлагателния процес; - предоставяне на практическа помощ на ползвателите на ЦАИС ЕОП, вкл. чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на клиенти.	м. ноември 2018 г. (за модулите, включени в етап 1); м. декември 2020 г. (за модулите, включени в етап 2); м. декември 2020 г. (за провеждането на обученията)	6 999 982.00 лв., предоставени като БФП по ОП-ДУ	1/ Брой проведени обучения; 2/ Брой обучени лица; 3/ Въведена и функционираща електронна уеб-базирана платформа: ЦАИС „Електронни обществени поръчки“; 4/ Повишаване на прозрачността, ефективността и контрола върху разходите чрез обществени поръчки средства.
Бизнес среда	Стратегически документ с мерки за развитие на високоскоростна и свръхвисокоскоростна свързаност и изграждане на мрежи от 5-то поколение (5G)	Приемане на мерки, които да гарантират достъп на гражданите и бизнеса до мрежи с много висок капацитет. Очаква се 5G мрежите да са неколкостранно по-бързи от 4G – в размер от сегашните няколко десетки мегабита до (потенциално) 1000 мегабита в секунда или в пъти по-бързо от среднестатистическите кабелни Интернет връзки.	2018 г.	<ul style="list-style-type: none"> - Извършени дейности като подготовка за актуализиране на Националния план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение; - Разработена е платформа Единната информационна точка (ЕИТ) в рамките на проект „Изграждане на ГИС базирана електронна платформа „Единна информационна точка“; - С ПМС № 227/10.09.2019 г. е приета Наредба за форматите на данните и за условията и реда за предоставяне на достъп до информацията в ЕИТ. Наредбата е изготвена в съответствие с изискванията на Закона за електронните съобщителни мрежи и физическата инфраструктура. - Изготвена е и публикувана информацията относно предлагането на широколентов достъп до интернет на територията на страната – Списък на „белите и сиви зони“. Изготвената интерактивна карта, както и подробна информация за използваната методика са достъпни на вече функциониращата Единна информационна точка в раздел "Широколентов достъп" https://sipbg.gov.bg/SIP.Experts/public/ei/t/bbMapping_bg.htm 	Актуализация на Националния план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение При актуализацията ще се извърши мониторинг на планираните инвестиции, с цел осигуряване на достъп на гражданите от Съюза до мрежи с много висок капацитет. Визуализиране на наличната информация. Установяване на практика за широки консултации при публични инвестиции.	юни 2020 г.	В рамките на утвърдените разходни тавани	Изготвен стратегически документ

3 Напредък по отношение на националните цели по стратегията „Европа 2020“ и целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР)

Напредък в изпълнението на националните цели по Стратегия „Европа 2020“

Национална цел	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Заетост на населението на възраст 20-64 г.	63,5 %	65,1 %	67,1 %	67,7 %	71,3 %	72,4 %		76 %
Заетост за населението на възраст 55-64 г.	47,4 %	50,0 %	53,0 %	54,5 %	58,2 %	60,7 %		53 %
Намаляване на равнището на безработица сред младежите (15-29 г.)	21,8 %	17,7 %	14,4 %	12,2 %	9,9 %	8,3 %		7 %
Инвестиции в НИРД в % от БВП	0,64 %	0,79 %	0,95 %	0,77 %	0,74 %	0,76 %		1,5 %
Дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление	18,9 %	18,1 %	18,3 %	18,8 %	18,7 %	20,5 %		16 %
Повишаване на енергийната ефективност	17,48 %	13,65 %	10,17 %	11,58 %	8,33 %			25 %
Дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление на транспорта	5,8 %	5,7 %	6,4 %	7,2 %	7,2 %	8,1 %		10 %
Недопускане увеличаване нивата на парникови газове (GHG) извън обхвата на ЕСТЕ с повече от 20% до 2020 г. спрямо 2005 г.	-14,4 %	-11,8 %	-2,4 %	-1,5 %	-2,2 %	3,0 %		20 %
Дял на преждевременно напусналите образователната система	12,5 %	12,9 %	13,4 %	13,8 %	12,7 %	12,7 %		11 %
Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование	29,4 %	30,9 %*	32,1 %	33,8 %	32,8 %	33,7 %		36 %
Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 000 души до 2020 г.	1 527 534	1 578 254	1 585 808	1 638 680	1 665 255	1 550 797		-260 000

* прекъсване на динамичния ред.

Източник: НСИ, Евростат

3.1 Национална цел за заетост

Мерки на политиката

Основните приоритети в Националния план за действие по заетостта за 2020 г., са услугите за търсещите работа и за неактивните лица, както и обучението на работната сила. Продължава целенасочената работа за повишаване пригодността за заетост и успешното включване на пазара на труда на безработни лица от неравнопоставените групи. Предвижда да се осигури заетост на 12 918 безработни лица по програми и мерки по реда на Закона за насърчаване на заетостта със средства от държавния бюджет за 2020 г. в размер на 73 млн. лв. НПДЗ се финансира и със средства от ОП „Развитие на

човешките ресурси“. С оглед намаляване на безработицата сред младежите през 2020 г. ще продължат да се прилагат мерки за активиране и включване на пазара на труда, заложили и в Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014–2020 г. В контекста на изпълнението на Препоръката на Съвета на ЕС относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда и с цел намаляване на продължителната безработица през 2020 г. продължава изпълнението на Националното рамково споразумение между Министерството на труда и социалната политика, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването и Националното сдружение на общините в Р България за предоставяне на интегрирани услуги на продължително безработните лица. В Дирекции „Бюро по труда“ се подписват Споразумения за интеграция в заетост с продължително безработните лица до 18 месец от регистрацията им в бюрата по труда. Чрез изпълнението на регионални програми за заетост, финансирани със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда се подкрепя развитието на отделните райони. Средствата за регионални програми по области се разпределят според равнището на безработица и броя на безработните във всяка област. Основната цел на програмите е повишаване на заетостта и намаляване на безработицата в регионите. През 2020 г. ще продължи изпълнението и на схема „Работа“, чрез която се подпомага преодоляването на регионалните диспропорции на пазара на труда и повишаване на уменията и заетостта на безработните и неактивните лица от районите с високо равнище на безработица.

Политиките в професионалното образование и обучение са фокусирани към подобряване на достъпа, повишаване на качеството, по-тесно обвързване на професионалното образование и обучение с пазара на труда и с практическата реализация на завършилите и придобилите професия. Усилията са насочени приоритетно към развитие на дуалното обучение, както и към подготовка на специалисти, за които има търсене на пазара на труда, но няма достатъчно желаещи за обучение в тези професии и специалности и за осигуряване на кадри за области, приоритетни за развитието на икономиката на регионално ниво. В изпълнение на ПМС от 2018 г. със средствата от държавния бюджет се дофинансират паралелките, в които се осъществява обучение на ученици по специалности с недостиг от специалисти на пазара на труда и защитени от държавата специалности. С ПМС № 1 от 03.01.2020 г. са определени списъците на защитените специалности от професии и специалностите от професии, за които е налице очакван недостиг на специалисти на пазара на труда, приложими за учебната 2020/2021 година. От 2019 г. учениците, учещи в дуалната система на обучение и учениците, учещи защитени специалности от професии и специалности от професии с недостиг на специалисти на пазара на труда, получават стипендии, осигурени със средствата на държавния бюджет. С последните промени в Закона за предучилищното и училищното образование (в сила от януари 2020 г.) се покриват и пътните разходи за учещите в дуална система на обучение, учещите в специалностите с недостиг от специалисти на пазара на труда и защитените от държавата специалности. Правилата за план-прием за учебната 2020/2021 г. дават приоритет на STEM професиите и поставят цели на областно ниво за увеличаването на броя на учещите в ПОО с най-малко 2 пр.п. в сравнение с учебната 2019/2020 г.

Продължава изпълнението на насърчителната мярка за „зелени работни места“, регламентирана в Закона за насърчване на заетостта. С този инструмент на активната политика на пазара на труда се постига двоен ефект – от една страна се подкрепя разкриването на работни места, които допринасят за опазване на околната среда, а от друга – осигурява се заетост за лица, останали без работа за повече от 6 месеца. Допълнителни значителни възможности за генериране на „зелена“ заетост се осигуряват от инвестициите от Оперативна програма „Околна среда 2014–2020 г.“, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Националния доверителен екофонд в дейности, допринасящи за: подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, ефективно управление на находищата на минерални води, намаляване на количествата на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани/оползотворени биоразградими отпадъци, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища, подобряване качеството на атмосферния въздух чрез мерки, адресиращи битовото отопление и транспорта, подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания, остойностяване на екосистемните услуги, въвеждане на система за оценка, мониторинг и управление на морските води, подобро използване на ресурсите на общинско ниво (кръгова икономика), повишена способност на местните общности да намаляват емисиите и да се адаптират към климатичните промени, енергийната ефективност на обществени сгради.

Табл. 3.1: Мерки, адресиращи НЦ за заетост, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Заетост	Улесняване на професионални-те преходи на безработни и заети лица и осигуряване на активна подкрепа за заетост на безработни лица.	Предоставяне на посреднически услуги за намиране на работа. Изготвяне на индивидуален план за действие на всяко безработно лице с конкретни действия за включване в обучение и/или заетост по програми и мерки, както и в заетост на несубсидирано свободно работно място.	януари 2019 г.	Изготвяне на индивидуален план за действие на всяко безработно лице до 1 месец от регистрацията в бюро по труда с конкретни действия, подпомагащи прехода от безработица към заетост, съобразно индивидуалните потребности на лицата.	Осигуряване на активна подкрепа на безработни и заети лица при осъществяване на професионалните преходи.	декември 2019 г.	26 млн. лв.	Брой безработни лица, устроени на работа на първичен пазар – 189 хил.
	Активна политика на пазара на труда Изпълнение на НПДЗ 2020 г.	Програми и мерки за насърчаване създаването на заетост за групи в неравностойно положение на пазара на труда.	януари 2020 г.	От началото на годината до 29.02.2020 г. по мерки и програми в заетост са включени 714 лица, а в обучение 435 лица.	Изпълнение на мерките и програмите, включени в плана, финансирани със средства от ДБ.	декември 2020 г.	73 млн. лв.	12 918 безработни, включени в заетост и включени в обучение – 11 824 безработни лица
	Мерките в изпълнение на Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и мерките	Реализиране на Програма "Старт на кариерата", мерки по ЗНЗ насочени към младежи 29 г. възраст в т.ч. чл. 36, ал.1, чл.36, ал.2, чл. 36а, чл. 41, чл. 41а за осигуряване на заетост на младежи до 29-годишна възраст	януари 2019 г.	От началото на годината до 28.02.2019 г. по мерките са разкрити 57 работни места.	Изпълнение на подкрепящи мерки, насочени към устройване на пазара на труда на безработни младежи до 29 години.	декември 2019 г.	5,2 млн. лв.	Заетост на 970 младежи
	Мерки в подкрепа за изпълнение на Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и мерките	Операция „Младежка заетост“	2015 г.	От началото на изпълнението на проекта 12 886 лица са включени в обучение и 4 885 лица в стажуване, или общо 17 771. Успешно завършили обучение и останали на работа при същия работодател са 9 803 лица, а 3 875 лица са участвали в стажуване и останали на работа при същия работодател.	Операция „Младежка заетост“ – продължаване изпълнението на дейностите по операцията.	2023 г.	102 млн. лв.	Безработни лица до 29 г. вкл.– най-малко 23 205
	Мерки в подкрепа за изпълнение на Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и мерките	Операция „Обучения и заетост за младите хора“	2015 г.	От началото на изпълнение на схемата е осигурена заетост на 23 289 лица, от които 575 лица с трайни увреждания, по Компонент II, на проекта. От тях в директна заетост са включени 21 552 лица, в заетост след преминато обучение са включени 1 737 лица.	Продължаване изпълнението на проектните дейности по операцията.	2023 г.	123 854 936 лв.	Безработни участници от 15 до 29 г. – 24 700. Безработни лица с трайни увреждания от 15 до 29 г. – 200
	Интегриране на продължително безработните и икономически неактивни лица в	Операция „Обучения и заетост“	2015 г.	От началото на изпълнение на схемата е осигурена заетост на 19 324 лица, от които 8 989 лица с трайни увреждания по Компонент II по проекта. От тях в директна заетост са включени 17 879 лица, в заетост след преминато обучение са включени	В процес на изпълнение на проектните дейности.	2023 г.	201 млн. лв. Компонент 1 81 млн. лв. Компонент 2	Неактивни и безработни лица над 29 г. – 7 400. Неактивни и

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	заетост.- ОПРЧР			1 445 лица.			70 млн. лв.	безработни лица с трайни увреждания над 29 г. – 3 600
	Подобряване достъпа до пазара на труда за хората с увреждания – изпълнение по ОПРЧР 2014–2020	Операция „Подкрепа за лицата с увреждания”	2017 г.	В рамките на Компонент I се сключиха 5 договора на стойност около 7 млн. лв. В рамките на Компонент II, който ще има надграждащ ефект се предвижда да се създадат още 10 нови Дневни центъра за лица с увреждания и техните семейства, включително с тежки множествени увреждания.	Изпълнение на проектните дейности.	2023 г.	15,9 млн. лв.	Очаква се в операцията да бъдат включени 840 хора с увреждания над 18 г.
		Операция „Равни шансове”	2017 г.	Сключени са 13 договора на стойност 4 699 954.89 лв.	Изпълнение на проектните дейности.	2020 г.	8 млн. лв.	Деца, вкл. с увреждания – 250; Хора с увреждания над 18 г. – 1200
		Операция „Социални предприятия за лицата с психични разстройства и интелектуални затруднения“ Целта е да се осигурят ресурси и финансиране за организиране на дейности за създаване на защитена работна среда на принципа на социалните предприятия, насочени към лицата с психични разстройства и интелектуални затруднения.	2019 г.	Операцията е обявена за кандидатстване през февруари 2020 г. Крайният срок за подаване на проектни предложения – 10 април 2020 г.	Оценка на подадените проектни предложения.	2023 г.	3 млн. лв.	Неактивни или безработни участници – 200
Насърчаване на инвестиции, създаващи работни места във високотехнологичните сектори и в районите с висока безработица	Финансови стимули за създаване на работни места в предприятия в сектори с висока добавена стойност. Издаване на сертификати за клас инвестиция и приоритетен проект по ЗНИ.	Отпускане на финансови средства за прилагане на насърчителните мерки по ЗНИ, вкл. за частично възстановяване на разходите за осигуровки на работодателя за разкритите нови работни места.	януари 2018 г.	За периода 01.01-31.12.2019 г. са издадени 31 сертификата по реда на ЗНИ, предвиждащи разкриването на 2911 нови работни места. Инвестициите по сертифицираните проекти са на обща стойност 420,5 млн. лв. От всички сертифицирани проекти 12 са във високотехнологични производства и услуги. От общия брой проекти, 25 са извън София.	За периода 1 януари. 2020 – 31 декември 2022 г. е планирано да бъдат сертифицирани 78 проекта по ЗНИ на обща стойност от 1482 млн. лв., предвиждащи създаване на 2730 нови работни места. За периода 1 януари. – 31 декември 2020 г. е планирано да бъдат сертифицирани 24 проекта по ЗНИ на обща стойност от 456 млн. лв., предвиждащи създаване на 840 нови работни места. В рамките на 2020-2022 г. е планирано предоставянето на насърчителни мерки на 44 от сертифицираните проекти с общ обем на инвестициите от 855 млн. лв., предвиждащи създаването на 1 755 нови работни места. В рамките на 2020 г. е планирано предоставянето на насърчителни мерки на 14 от сертифицираните проекти с общ обем на инвестициите от 266 млн. лв., предвиждащи създаването на 490 нови работни места.	2022г. 2020 г.	1/ Ръст на инвестициите и заетостта във високотехнологичните сектори и в районите с висока безработица; 2/ Постъпления в бюджета под формата на платени данъци и осигурителни и здравни вноски. 3/ Влияние върху приходната част на бюджета – ефект от изпълнението	1/ Коефициент на заетост в сектори с висока добавена стойност (промяна) – 5,5 % ръст през 2022 г. спрямо 2019 г.; 2/ Дял на ново-създадени работни места в сектори с висока добавена стойност (като % от всички новосъздадени работни места по сертифицирани по ЗНИ проекти) – 77%.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
							на т.1 и т.2; Влияние върху разход- ната част на бюджета – до размера на планирания по ЗНИ бюджет (до 9 млн. лв.).	
Приложимост на професионалното образование и обучение за пазара на труда	Насърчаване на обучението по специалности с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда и обучението по STEM професии	1.Прилагане на условията на ПМС № 111 от 2018, изменено и допълнено с ПМС № 352 от 2018 и ПМС № 1 от 2020 за стимулиране на обучението по защитени от държавата специалности и специалности с очакван недостиг на специалисти на пазара на труда чрез допълнително финансиране на паралелки	2018/2019	Прилагат се списъците по ПМС № 352 от 2018 за текущата учебна година 2019/2020 В план- приема за 2020/2021 се прилагат списъците по ПМС №1 от 2020	Осъществен план-прием за учебната 2020/2021 година с приоритет към специалностите с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда и STEM професиите	септември 2020	Държавен бюджет	Брой паралелки със специалности с очакван недостиг от специалисти и брой ученици в STEM професии
	Подкрепа за дуалната система на обучение	Въвеждането на дуалната система на обучение и създаване на тясна обвързаност между образователната система и реалните потребности на пазара на труда. Процедура BG05M20P001-2.014 "Подкрепа за дуалната система на обучение".	2020 г.	Сключен договор за изпълнение на проекта между МОН и ИА ОПНОИР.	Основни дейности: 1. Дейности в подкрепа на училищата, осигуряващи дуална система на обучение 2. Дейности в подкрепа на образователната система 3. Дейности в подкрепа на учениците, участващи в дуална система на обучение 4. Дейности в подкрепа на работодателите 5. Дейности в подкрепа на родителите.	2023 г.	24,5 млн. лв.	Брой ученици от първи гимназиален етап, учещи в специалности с недостиг от специалисти на пазара на труда, защитени специалности и специалности в обхвата на Стратегията за интелигентна специализация
Политика за учене през целия живот	Формиране на политика за учене през целия живот	Разработване и приемане на оперативните документи за изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. (НСУЦЖ)	2020 г.	Разработени 5 бр. отчети за изпълнението на ежегодните планове за действие, приети съответно за периода 2014-2018 г. в изпълнение на НСУЦЖ Разработени 6 бр. планове за действие периода 2014-2019, приети от МС в изпълнение на НСУЦЖ	Подготовка на отчет за изпълнението на План за действие за 2019 г. в изпълнение на НСУЦЖ Подготовка на проект на План за действие за 2020 г. в изпълнение на НСУЦЖ Приет от Министерския съвет План за действие за 2020 г. в изпълнение на НСУЦЖ	2020 г.	Държавен бюджет	Повишаване на участието на населението на 25-64 навършени години в образование и обучение от 1,7% през 2012 г. на повече от 5% през 2020 г. – целева стойност
Изпълнение на приоритетите на Европейската програма за учене на възрастни	Осигуряване на взаимодействието на заинтересованите страни в сектора за учене на възрастни и условия за повишаване качеството на политиката и популяризиране	Формулиране на пътища и мерки за повишаване на уменията на възрастните, както и разработване на предложения за развитие на сектора до 2030 г. Оценка на въздействието на политиката за учене на възрастни, провеждана в периода 2014–2020. Формулиране на нови цели и мерки; препоръки за следващия програмен период 2021–	2020 г.	Изградени структури, обединени в Национална платформа „Обединени за ученето на възрастни“ (НПОУВ); Координационен съвет на НПОУВ; Национална координационна група за УЦЖ (НКГУЦЖ); Областни координационни групи за УЦЖ; Национална мрежа от институции и орга-	Актуализиране на съдържанието на „Методическо ръководство за мониторинг и оценка на политиката в сектора за учене на възрастни“ Разработване на Оценка на въздействието на политиката за учене на възрастни, провеждана в периода 2014–2020 г. Провеждане на Национални дни за УЦЖ	2021 г.	Проект № 614188-EPP-1-2019-1-BG-EPPKA3-AL-AGENDA „Националните координатори в изпълнение на	Повишаване на участието на населението на 25-64 навършени години в образование и обучение от 1,7% през 2012 г. на повече от 5% през

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	на ученето през целия живот (УЦЖ)	2027 г.		низации за образование и обучение на възрастни Разработен Доклад за състоянието на сектора за учене на възрастни през 2018г.; Проведен национален консултативен процес с над 2000 представители на различни заинтересовани страни и разработен Доклад с изводи и препоръки.	през 2020 и през 2021 г.		Европейската програма за учене на възрастни” Общ размер на финансовите средства: 222 490 евро (от които: 55 622,50 - национално съфинансиране и 166 667,50 -от ЕК) Програма Еразъм +.	2020 г. 1 бр. актуализирано методическо ръководство 1 брой оценка на въздействието на политиката за УЦЖ 300 участници в Националните дни за УЦЖ.
	Повишаване на професионалната компетентност на заинтересованите страни в сектора за учене на възрастни	Национална подкрепа за създаване и публикуване на ресурси в съдържателните рубрики на Електронната платформа за учене на възрастни в Европа – EPALE	2020 г.	<ul style="list-style-type: none"> – Организиран и проведен от Националното звено за подкрепа (НЗП) на EPALE на два семинара за добри практики за учене на възрастни; – Изпълнена Работна програма през 2019 г. на НЗП на EPALE относно показателите, одобрени за периода 2019-2020 г., вкл. одобрен от министъра на образованието и науката междинен доклад, изпратен в ЕК; – Надградена със 646 потребителя Национална контактна мрежа „BG – EPALE”; – Общ брой на публикациите в EPALE от България: 195, вкл. 49 ресурса, 33 съобщения в календара, 46 блог поста и 67 новини; – Създаден профил на посланика на EPALE и номинирани в съответствие с него на 49 посланика; <p>Разработени и публикувани са 12 бр. месечни бюлетина (януари-декември) на EPALE, вкл. и на интернет страницата на националния координатор за учене на възрастни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Достигане на общия брой на публикации в EPALE от България най-малко до 200 бр., вкл. ресурси, съобщения в календара, блог постове и новини; – 4 бр. семинари за добри практики за учене на възрастни – 1 бр. конференция на европейско ниво, проведена съвместно с други национални звена за подкрепа на EPALE 	2020 г.	<p>Проект № 604378-EPP-1-2018-1-BG-EPPKA2-EPALE-NSS „EPALE Национални звена за подкрепа (НЗП)” в изпълнение на Споразумение № 2018 – 2315 / 001 — 001 между МОН и ИАОАК към ЕК</p> <p>Общ размер на финансовите средства: 246 хил. евро (от които: 49,2 хил. – национално съфинансиране и 196, 8 хил. – от ЕК).</p>	<p>Повишаване на участието на населението на 25-64 навършени години в образование и обучение от 1.7% през 2012 г. на повече от 5% през 2020 г. – целева стойност</p> <p>Текущи стойности:</p> <p>за 2016: 2,2 % за 2017: 2,3 % за 2018: 2,5 % за 2019 – след м. април 2020 г.</p> <p>най-малко 200 бр. публикации в EPALE от България</p> <p>4 бр. семинари за добри практики за учене на възрастни</p> <p>1 бр. конференция на европейско ниво.</p>

3.2 Национална цел за НИРД

Мерки на политиката

Стратегическата цел, заложена в Иновационната стратегия за интелигентна специализация е до 2020 г. България да премине от групата на „плахите иноватори“ в групата на „умерените иноватори“. Постигнатият напредък се проследява чрез Европейското иновационно табло, което обхваща иновационното представяне на държавите в ЕС въз основа на 27 показателя. Според Европейското иновационно табло за 2019 г. България все още е в групата на „плахите иноватори“, въпреки подобрението в представянето на страната от 2012 г. насам. Обобщеният иновационен индекс в България през 2018 г. се равнява на 48,7 в сравнение с този на ЕС през 2011 г. Страната не успява да достигне 50 % от средното иновационно представяне на ЕС, което би я превърнало в умерен иноватор. Според данните на Европейското иновационно табло за 2019 г., България изостава в някои иновационни измервания спрямо най-слабо представящите се умерени иноватори Хърватия и Полша, както и когато се сравнява с минималните стойности от всички държави умерени иноватори. Въпреки това, в 7 от иновационните измервания държавата има по-добър резултат в сравнение с минималния от страните умерени иноватори. При някои от измерванията България отбелязва по-високи стойности от Хърватия и Полша, а по отношение на въздействието върху заетостта се справя по-добре от средното за ЕС. Това доказва, че страната има потенциал да се превърне в „умерен иноватор“. Подобряването на достиженията в различните иновационните измервания могат да допринесат за преминаването на България от групата на плахите към умерените иноватори.

Иновационните измервания, по които страната постига най-добри резултати са въздействие върху заетостта (над средното за ЕС28) и интелектуална собственост. Индикаторите, които имат стойности много над средното за ЕС, са заетост в бързоразвиващи се предприятия от иновативни сектори, заявки за промишлен дизайн и за запазена марка. Според доклада от 2019 г., най-слабо представяне в България регистрират иновационните измервания „финансиране“ и „подкрепа“, „изследователски системи“ и „иноватори“. Резултатите във връзка с „публични разходи за НИРД“, „най-цитирани публикации“ и „учене през целия живот“ са най-ниски.

По данни на НСИ през 2018 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) са 828,9 млн. лв., което е с 9 % повече в сравнение с предходната година. Интензивността на НИРД (измерена като процент на разходите за НИРД от БВП) също нараства спрямо предходната година – от 0,74 % през 2017 г. на 0,76 % през 2018 г. Нарастването на общите разходи за НИРД през 2018 г. спрямо предходната година се дължи в най-голяма степен на сектор „Предприятия“, където разходите за НИРД се увеличават със 62 млн. лв., или с 11,6 %. Сектор „Предприятия“ е най-големият от четирите институционални сектора, в които се осъществява НИРД, с дял от 71,9 % от общите разходи за НИРД. Следва сектор „Държавно управление“, чиито научни институти и организации формират 22,1 % от общите разходи за НИРД. Направените разходи за наука от висшите училища и университетските болници възлизат на 5,4 %, а от нетърговските организации – на 0,6% от всички разходи за НИРД. НИРД се финансира от държавния бюджет, бизнеса, други национални източници и от чужбина. През 2018 г. най-голям е дялът на средствата за НИРД, идващи от сектор „Предприятия“ – 43,1 %. Те нарастват спрямо предходната 2017 г. с 8,8 % (от 328,5 млн. лв. на 357,5 млн. лева). Спрямо 2017 г. средствата от чуждестранни източници за осъществяване на НИРД нарастват с 12,1 % (от 244,7 млн. лв. на 274,3 млн. лева).

Във връзка с подготовката на новия програмен период и в изпълнение на Плана за действие за реализация на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014–2020 г., през месец юни 2019 г. бе обявена по реда на ЗОП обществена поръчка с предмет: "Извършване на междинна оценка на изпълнението на ИСИС 2014–2020 г."

През месец октомври 2019 г. бе сключен договор с изпълнителя Глобал Метрикс ЕООД за период от 5 месеца (от 11-ти октомври 2019 до 11-ти март 2020 г.) за извършване на междинна оценка на ИСИС за периода 2015–2018 г. на обща стойност 45 943 лв. без ДДС. Междинната оценка включваше 5 дейности в т.ч.: 1) Оценка на напредъка по стратегическата цел и оперативните цели на ИСИС.; 2) Оценка на ефективността и ефикасността на финансовата помощ по региони, по тематични области и по инструменти.; 3) Оценка на системата за управление и мониторинг на ИСИС.; 4) Оценка на развитието и на промените в нуждите. Препоръки във връзка с програмирането на следващия програмен период. и 5) Представяне на обобщен доклад за междинната оценка за изпълнението на ИСИС с изводи

и препоръки. В изпълнение на договора Изпълнителят Глобал Метрикс ЕООД извърши оценката и докладите по всички дейности бяха представени в срок на Министерството на икономиката.

Чрез Националния иновационен фонд, финансиран със средства от държавния бюджет, се насърчава научноизследователската и развойна дейност за повишаване конкурентоспособността на предприятията. Пряката цел на Фонда е да се насърчи реализацията на научноизследователски развойни проекти, инициирани и реализирани в предприятията, с цел разработване на нови или усъвършенствани продукти, процеси или услуги, насочени към засилване на икономическата ефективност, повишаване на иновативния потенциал и технологичното равнище на предприятията, увеличаване на частните инвестиции за тях, повишаване динамиката на иновативните процеси. Фондът насърчава разработването на иновации, като съфинансира изпълнението на научноизследователските и развойни проекти.

През 2019 г. в рамките на дейността на НИФ се изпълни мониторинг на договорите от 9-та конкурсна сесия на НИФ и стартира 10-та сесия.

Продължава изпълнението на мерките за подобряване на проиновативната инфраструктура и насърчаване на иновациите в предприятията със средства от оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020 (ОПИК). През 2020 г. по ОПИК предстои да бъде предоставена подкрепа по две процедури, насочени към развитието на иновационната инфраструктура и подобряването на връзката наука-бизнес, както и две процедури, целящи насърчаване на иновациите и дигитализацията в предприятията. Предвиденият размер на подкрепата по тези процедури е близо 331,3 млн. лв.

През 2020 г. ще бъде предложена актуализация на мерките от Оперативния план за изпълнение на първия етап на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г. с оглед новия план за действие за изпълнение на Европейското научноизследователско пространство и на Пътната карта за интеграция в Европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество. Като част от тези мерки ще се работи по нов Закон за научните изследвания и иновации, така че да се адресира неотложната нужда от засилване на колаборацията между научноизследователските организации, висшите училища и бизнеса и да се създаде рамка за развитие и устойчивост на създадените ЦВП и ЦК.

Продължава изграждането на Центровете за върхови постижения (ЦВП) и Центровете по компетентност (ЦК) и се предвижда стартирането на процедура, целяща синергия с Европейската програма за научни изследвания и иновации Хоризонт 2020.

В периода започна забавеното изграждане на научна инфраструктура в резултат на целевото финансиране на обектите от Националната пътна карта за научна инфраструктура. Едновременно с това се извърши международната оценка на пътната карта и включването на изграждащите се ЦВП и ЦК в нея с цел постигане на синергия и устойчивост на инвестициите и допълняемост на мерките. В актуализираната пътна карта ще бъдат включени и нови стратегически проекти, оценени високо от независими чуждестранни експерти и с потенциал да допринесат за интернационализацията на националната научноизследователска система и повишаване на нейната конкурентоспособност.

През 2020 г. Фонд „Научни изследвания“ ще продължи с провеждането на конкурси за подкрепа на фундаментални научни изследвания, участието в международни и европейски мрежи и кариерно развитие. Основен акцент в дейността ще бъдат инвестициите в привличането на утвърдени и перспективни международно признати изследователи в рамките на програмите ВИХРЕН и Петър Берон и НИЕ, които ФНИ изпълнява.

През 2020 г. продължава изпълнението на одобрените Национални научни програми за решаване на обществени предизвикателства за периода 2018–2022 г.

През 2020 г. ще се създаде нова Агенция за научни изследвания и иновации, която да проектира и изпълнява многогодишни програми за финансиране на научни изследвания.

Ще се подкрепят мерки за изграждане на устойчиви и ефективни партньорства между научните организации, висши училища и бизнеса за разработване и ориентиране на НИРД към пазарно приложими разработки, полезни модели и патенти.

Разработва се национален портал и хранилище за отворена наука и комуникационна стратегия за популяризиране на резултатите от научните изследвания, както и национален план за отворена към обществото и икономиката наука.

През 2020 г. започва изпълнението на Преглед на публичните разходи за наука, технологии и иновации със съдействието на Световната банка.

През периода ще се разработи Закон за научните изследвания и иновациите за модернизация на структурата и организацията на финансиране на фундаментални, приложни научни изследвания и иновации в страната.

Табл. 3.2: Таблица с мерки, адресиращи НЦ за НИРД, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Иновационна инфраструктура	Развитие на иновационна инфраструктура.	Подкрепа за създаване/развитие на регионални иновационни центрове. Създаване и развитие на технологичен парк „София Тех Парк“.	2014 г.	Изпълнение на фаза II на проекта за изграждане на София Тех Парк на стойност 12,3 млн. лв. Обявена процедура „Създаване и развитие на Регионални иновационни центрове (РИЦ)“ с безвъзмездна финансова помощ в размер на 115 646 637,81 лева (59 129 187 евро).	Предоставяне на подкрепа за надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София Тех Парк“ в размер на 39,6 млн. лв.; Оценка на постъпилите проектни предложения по процедура „Създаване и развитие на Регионални иновационни центрове (РИЦ)“, сключване на договори с одобрените кандидати и изпълнение на проектите.	2023 г.	За периода 2014–2020 г. по ОПИК ще бъдат предоставени 161,9 млн. лв. БФП.	1/ Дял на иновативните предприятия (% от общия бр.) – базова стойност (2012 г.) – 27,4, целева стойност (2023 г.) – 30,4. 2016 г. – 27,2 2/ Разходи за иновации, които не са резултат от НИРД (% от оборота) – базова стойност (2012 г.) – 0,49, целева стойност (2023 г.) – 0,63. 2016 г. – 0,47
	Насърчаване на иновациите в предприятията	Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията; Развитие на сътрудничеството между предприятията и научните среди; Финансиране на проекти за обновление и усъвършенстване на технологиите в предприятията; Въвеждане на нови ИКТ-базирани услуги; Подкрепа за съществуващи и новосъздадени клъстери, вкл. иновационни клъстери.	2012 г.	По процедура „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ в процес на изпълнение са 3 договора с обща стойност на БФП 1,28 млн. лв., а 75 договора с БФП на стойност 26,37 млн. лв. са успешно приключили. По процедура „Развитие на клъстери в България“ в процеса на изпълнение са 2 договора на обща стойност на БФП 0,547 млн. лв., а успешно са приключили 25 договора с общ размер на изплатената БФП 13,88 млн. лв. По процедура „Разработване на продуктови и производствени иновации“ в процес на изпълнение са 131 договора с размер на БФП 59,30 млн. лв., а 13 договора са успешно приключили с размер на изплатените средства 4,71 млн. лв. През месец февруари 2020 г. приключи оценката на проектни предложения по процедура „Развитие на иновационни клъстери“ с общ размер на БФП от 29 924 199 лв. (15 300 000 евро). Към 31.03.2020 г. по процедура „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ са сключени 323 договора с общ размер на БФП от 138,799 млн. лв. Отворена за кандидатстване е процедура „Стимулиране внедряването на иновации от съществуващи предприятия“ с общ размер на БФП 117 349 800 лв. (60 000 000 евро).	Обявяване на процедура „Дигитализация на МСП“ с бюджет 58,67 млн. лв., Оценка на проектни предложения по процедура „Стимулиране внедряването на иновации от съществуващи предприятия“ с бюджет 117,35 млн. лв.; Сключване на договори по процедура „Развитие на иновационни клъстери“ с бюджет 16,45 млн. лв. Изпълнение на сключените договори.	2023 г.	За периода 2014–2020 г. по ОПИК ще бъдат предоставени 1,066 млрд. лв. БФП	
Подкрепа за иновацион-	Съфинансиране на изпълнението на	Пряката цел на Фонда е да се насърчи реализацията на научноизследователс-	Юни 2019	На 26.06.2019 г. беше открита 10-та кон-курсна сесия на НИФ и през м. ноември	През 2020 г. в процес на изпълнение и мониторинг са 22 броя договори	Декември 2020	Необходимите средства за	Брой сключени договори

1	2	3	4	5	6	7	9	10
но-внедрителска дейност	научноизследователските и развойни проекти по Националния иновационен фонд	ки развойни проекти, иницирани и реализирани в предприятията, с цел разработване на нови или усъвършенствани продукти, процеси или услуги, насочени към засилване на икономическата ефективност, повишаване на иновативния потенциал и технологичното равнище на предприятията, увеличаване на частните инвестиции за тях, повишаване динамиката на иновативните процеси.		2019 г. се подписаха с бенефициерите 22 бр. договори за предоставяне на БФП в рамките на обявената сесия в размер на 5 541 322,80 лв. Класираните проектни предложения попадат в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация. 12 проектни предложения попадат в тематична област „Информатика и информационни и комуникационни технологии“, а 9 в тематична област „Мехатроника и чисти технологии“. Останалите проекти са в тематични области „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“ и „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“. През 2019 г. в процес на изпълнение и мониторинг са и 23 броя договора от 9-таконкурсна сесия на НИФ, като договорената БФП за тях е в размер на 5 231 374,45 лв.	Обявяване на 11-та конкурсна сесия по НИФ.		осъществяване на дейността (5 541 322,80 лв.), в рамките на бюджета на МИ	Брой изпълнени договори
Подобряване на научноизследователската инфраструктура	Повишаване на капацитета на научните организации и трансфера на знания към икономиката и обществото.	Изпълнение на Националната пътна карта за научна инфраструктура и допълване на нови научни комплекси с регионално и европейско значение.	Декември 2019 г.	С Решение на 44-то НС от 07.06.2017 г. е приета Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г. С РМС №354/29.06.2017 г. е приета актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура. Постановление № 306/05.12.2019 г.	Финансирани за изграждане и функциониране 14 инфраструктури през 2018/2019 г. – 10,7 млн. лева Финансирани 16 инфраструктури през 2019/2020 г. – 22,5 млн. лева Членски внос за участие в европейски научни инфраструктури – 9,3 млн. лева/година Изпълнение на втори етап на финансираните обекти от НПКНИ и неговото отчитане. Независима международна оценка на проектни предложения за актуализация на НПКНИ.	декември 2022 г.	Изграждане на съвременна научна инфраструктура 2020 г. – 22,5 млн. лв.	Бр. подкрепени научни инфраструктури; Бр. участия в паневропейски инфраструктури.
	Изграждане на мрежа от центрове за върхови постижения и центрове за компетентност и развитие на върхови и пазарно ориентирани научни изследвания	Изпълнява се проект по ОП НОИР със следните цели: Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения Изграждане и развитие на центрове за компетентност Подкрепа за български научни организации с одобрени проекти по програма хоризонт 2020 -WIDESPREAD-Teaming, фаза 2	2018 г.	1.Изпълнение на 4 проекта по процедура BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“ 2.Изпълнение на 10 проекта по процедура BG05M2OP001-1.002„Изграждане и развитие на центрове за компетентност“ Бюджетът на сключените договори по двете процедури е 371 055 796,35 лева. На този етап финансовото изпълнение на проектите за ЦВП и ЦК е 17%. Назначени са всички екипи за управление на проектите. Доставено и модернизирано е оборудването, предвидено за закупуване и осъвременяване по проектите. Общият размер на средствата, предвидени	Очаква се през 2020 г., която е третата от изпълнението на проектите по процедурите за изграждане на ЦВП и ЦК, да се постигне 40% от финансовото им изпълнение или 148 422 318 лева от общо договорените 371 055 796,35 лева. Финансовата цел за 2020 г. ще бъде постигната посредством осъществяването на следните дейности: - Сключване на всички договори за строителни дейности за оставащите 14 566 410 лв. - Продължава доставянето на научноизследователско оборудване, закупуването на което е обвързано с приключили СМР дейности. - В рамките на 2020 г. ще се премине	Декември 2023 г.	Подобряване качеството и капацитета на научнотехнологичната инфраструктура и развитие на върхови и пазарно-ориентирани научни изследвания; Повишаване участието на български изследователи и научни	Брой нови изследователи в подпомогнатите субекти Брой изследователи, работещи в подобрени инфраструктурни обекти за научни изследвания Новопостроени инфраструктурни комплекси в ЦВП и ЦК Съвместни научноизследователски проек-

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				за строителство по двете процедури е 40 800 109 лв., като към момента са приключили изпълнението си договори за строителство на обща стойност 4 106 399 лв. (10%), а в процес на изпълнение са договори на стойност 11 355 447 лв. (28%). Обявените процедури за възлагане на СМР дейности на обща стойност 10 771 851 лв. (26%).	към фазата на използване на новоизградената и модернизирана инфраструктура. За целта ще се стартира с назначаването на изследователските екипи, предвидени да осъществяват научни изследвания и развойна дейност в рамките на центровете, съгласно описаната в проектите „Стратегическа програма за развитието на научноизследователската и развойна дейност“.		организации в международното сътрудничество	ти, разработени между центровете (ЦВП и ЦК) и бизнеса Изследователи, обучени чрез международно сътрудничество Научноизследователски организации и университети, участващи в международни технологични инициативи и мрежи за научни изследвания
				3. Изпълнение на 2 проекта по процедура за Допълваща подкрепа за български научни организации с одобрени проекти по програма хоризонт 2020 одобрени критерии от КН) на стойност 60 млн. лева по ОПНОИР	2020 г. е първата от изпълнението на двата проекта, които са финансирани по процедурата за подкрепа на български научни организации с одобрени проекти по програма Хоризонт 2020 -WIDESPREAD-Teaming, фаза 2. Ще се стартира с извършването на строителните дейности за изграждането на два научноизследователски центъра: „Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ) в Пловдив и ЦВП „Големи данни за интелигентно общество“ в София			
Развитие на човешкия потенциал, зает с научни изследвания, насърчаване на научното и предприемаческото образование и интердисциплинарни умения	Повишаване на капацитета на научните организации и ВУ по отношение развитие на човешкия потенциал, зает с научни изследвания	Изпълнение на национална програма „Млади учени и постдокторанти“ Изпълнение на Национална програма „Петър Берон и НИЕ“ Изпълнение на Национална програма ВИХРЕН	2019 г.	РМС 577/17.08.2018 г. РМС 658/14.09.2018 г. ПМС 102 02.05.2019 г.	Изпълнение на конкурсни процедури във ВУ и научни организации за наемане на млади учени и постдокторанти с конкурентни възнаграждения. Изпълнение на конкурсни процедури на ФНИ за финансиране на програмите „Петър Берон и НИЕ“ и ВИХРЕН	Декември 2020 г.	Възпроизводство на човешкия потенциал в науката и придобиване на нови умения 2020 г. – 7,5 млн. лв.	Брой новоназначени млади учени и постдокторанти Брой изпълнявани проекти
Науката в полза на обществото и икономиката	Решаване на важни обществени предизвикателства чрез консолидиране на научен капацитет и концентрация на ресурси	Изпълнение на Национални научни програми	2019 г.	РМС 577/17.08.2018 г. РМС 658/14.09.2018 г.	Изпълнение на първия етап на ННП в области като ниско въглеродна енергия, здравословни храни и биотехнологии, електронно здравеопазване, културно-историческо наследство, околна среда и др.	Декември 2022 г.	2020 г. – 10,128 млн. лева	Бр. изпълнение научни задачи
	Комуникационна стратегия и национален план за отворена към обществото и икономиката наука	Популяризиране на научите постижения чрез Разработва се план за изграждане на национален портал и хранилище за отворена наука.	2019 г.	В процес на разработка През месец април 2020 г. предстои да се обяви изградения национален портал за отворена наука. Планират се обучения за използване на централизираното хранилище към портала за съхраняване на пуб-	Изпълнение на комуникационни действия Изграждане на национален портал за отворена наука	Декември 2021 г.	Повишена популярност на научната дейност; 1,57 млн. лв.	Бр. събития; Бр. статии на отворен достъп

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				ликации на автори от НО и ВУ.				
Развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука-бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието	Модернизация на структурата и управлението на финансирането на фундаментални и приложни научни изследвания	Преструктуриране на модела за финансиране на фундаментални и приложни научни изследвания, в т.ч. създаване на нова Агенция за насърчване на научните изследвания	2019 г.	Подготвена концепция за изменения в ЗННИ	Одобряване на концепция; подготовка на ЗИД на ЗННИ	Юни 2020 г.	Подобряване на модела на управление, финансиране, оценка и отчитане на постигнатите резултати	Законодателно утвърдена нова структура

3.3 Национални цели по пакет „Климат-енергетика“

България подкрепя дългосрочната цел за постигане на климатична неутралност на ниво ЕС до 2050 г. Качеството на околната среда е с безспорно значение, поради което страната се присъедини към Заключенията на лидерите по изменението на климата от 12 декември 2019 г. По отношение на заложените в рамките на Съобщението цели до 2030 г. за намаляване на емисиите парникови газове до поне 50 % със стремеж към 55 % спрямо нивата от 1990 г., за България повишаването им над приетите вече 40 % е абсолютна червена линия. Като държава членка с нисък БВП и без конкретни технологии в пилотна фаза за България завишаването на междинната цел ще има сериозно негативно отражение не само в икономически план, предвид нуждата от драстични инвестиции, но и в социален такъв.

В началото на 2020 г. е приет Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021–2030 г. С документа се приемат национални общи и конкретни цели до 2030 г. в областите декарбонизация (емисии и енергия от ВЕИ), енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар, научни изследвания, иновации и конкурентоспособност. Планът съдържа конкретни политики и мерки за постигане на целите, които са валидни и по отношение на националните цели в областта климат-енергетика по стратегия „Европа 2020“. Националните цели в областта на декарбонизацията, заложили в ИНПЕК, са, както следва:

- Достигане на дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия от 27,09 %;
- Постигане на 27,89 % намаление на потреблението на първична енергия и 31,67 % намаление на крайното потребление на енергия до 2030 г., спрямо референтния сценарий PRIMES 2007 г.;
- 0 % увеличение на емисиите на ПГ до 2030 г. спрямо 2005 г. за секторите извън ЕСТЕ.

Национална цел

16% дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление до 2020 г.

Националната цел за 16 % дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление до 2020 г. е изпълнена. В началото на 2020 г. България представи на ЕК Пети национален доклад за напредъка на България в насърчаването и използването на енергията от ВИ, с който е отчетен дял на енергията от ВИ от 20,49 % в брутното крайно потребление на енергията в страната. Постигнатият напредък се дължи на по-високото потребление на енергия от ВИ в секторите топлинна енергия и енергия за охлаждане, и електрическа енергия. В сектор транспорт се наблюдава леко изоставане в сравнение с междинните секторни цели (8,4 % за 2017 г. и 9,4 % за 2018 г.), което е резултат от поставените нови изисквания за ограничаване потреблението на конвенционални биогорива до 7 % и установеното през 2018 г. потребление на биогорива, неотговарящи на критериите за устойчивост. Предвид изискванията на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (Директива 2009/28/ЕО), биогорива и течните горива от биомаса, които не отговарят на критериите за устойчивост не могат да бъдат отчитани за изпълнение на целите за дял на енергията от ВИ, общо и по сектори. През 2018 г. са потребени 11,25 ktоe биогорива от ново поколение, което отговаря на 0,33 % от крайното потребление на енергия в сектор транспорт (3 372,2 ktоe).

Национална цел

Повишаване на енергийната ефективност с 25 % до 2020 г.

От 2011 г. до 2018 г. България отчита намаление на крайната енергийната интензивност, което се дължи както на промени в икономическата структура, така и на провежданата политика и прилаганите мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори. По данни на Евростат, крайната енергийна интензивност на брутния вътрешен продукт на България намалява с 16 % през 2018 г. спрямо 2011 г.

В резултат от приноса на всички задължени лица, както и в резултат на изпълнението на енергоспестяващи мерки във всички сектори, за периода 2014–2018 г. са спестени 6 167 GWh енергия, с което България е постигнала 74,1 % изпълнение на националната цел за периода 2014–2020 г. (8 325 GWh).

Постигането на целите за повишаване на енергийната ефективност е стратегически свързано с обновяването на сградния фонд. В тази връзка продължават инвестициите в мерки за подобряване на енергийната ефективност в жилищния сектор, както и в административни сгради на държавната и общинска администрация, финансирани по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014–2020.

Национална цел 3

Недопускане увеличаване нивата на парникови газове (GHG) извън обхвата на ЕСТЕ с повече от 20% до 2020 г. спрямо 2005 г.

За намаляване на емисиите на парникови газове извън Европейската схема за търговия с емисии е приет ЗИД на Закона за ограничаване изменението на климата. Със закона са въведени изискванията на европейското законодателство за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г., за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021–2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение и за засилване на разходоэффективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции.

Табл. 3.3: Мерки, адресиращи НЦ „Климат-енергетика“, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Оползотворяване на енергията от възобновяеми източници	Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници	Транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници	2020 г.	Сформирана междуетовна работна група	Изготвен законопроект	2021 г.	Не е необходимо финансиране	Изготвен законопроект
Подобряване на ЕЕ	Повишаване на енергийната ефективност в предприятията чрез ЕСИФ.	Предоставяне на подкрепа за инвестиции в енергоспестяващи технологии и производството на енергия от ВИ и СМР на производствените сгради.	2012 г.	По процедура „Енергийна ефективност за МСП“ в процес на изпълнение са 4 договора с БФП на стойност 4,375 млн. лв., а 422 договора с БФП на стойност 303,74 млн. лв. успешно са приключили. По процедура „Повишаване на енергийната ефективност в големи предприятия“ в процес на изпълнение са 34 договора, с БФП на стойност 61,506 млн. лв., а 28 договора са приключили с изплатени средства в размер на 47,16 млн. лв.	Изпълнение на сключените договори.	2023 г.	За периода 2014–2020 г. по ОПИК ще бъдат предоставени 466 млн. лв. БФП.	Енергийна интензивност на икономиката (промяна) – базова стойност – 0,471 (2012 г.) т.н.е. на 1000 евро БВП (2010=100) и 0,449 (2014 г.), целева стойност (2023 г.) – 0,423. 2017 г. – 0,425 2018 г. – 0,414
	Обследване и сертифициране на сгради за обществено обслужване с РЗП над 250 м ²	извършване на обследване за ЕЕ и сертифициране на всички сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 м ² .	2016 г.	Определен бр. сгради са обследвани	Обследване за ЕЕ и сертифициране на всички сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 м ² .	2020 г.	Подобряване на ЕЕ.	Обследвани и сертифицирани сгради за обществено обслужване с РЗП над 250 м ²
	Мерки за повишаване на енергийната ефективност и намаляване на вредните емисии в атмосферата	Интегриран градски транспорт: Изграждане на транспортна инфраструктура. Доставка на превозни средства. Развитие на нови маршрутни линии. Насърчаване на алтернативни форми на транспорт. Внедряване на мерки за ЕЕ в сграден фонд – жилищни сгради, административни сгради на държавната и общинската администрация и на студентски общежития.	2015 г.	Отворени процедури за предоставяне на БФП по ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ – за проекти за интегриран градски транспорт и внедряване на мерки за ЕЕ в жилищни и административни сгради и в студентски общежития. По ПО 1 са сключени 16 бр. ДБФП за подобряване на системите на градския транспорт на обща стойност 259 млн. лв. По ПО 1 са сключени 40 бр. ДБФП за ЕЕ в жилищни и административни сгради на обща стойност 71,5 млн. лв., като до момента са приключили 16 договора на стойност 25,7 млн. лв. По ПО 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ са сключени 200 бр. ДБФП за ЕЕ в жилищни и административни сгради на обща стойност 185 млн. лв. Приключили	Изпълнение на проекти по ОПРР 2014–2020 в рамките на ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ – за интегриран градски транспорт и мерки за ЕЕ в сграден фонд. Изпълнение на проекти по ОПРР 2014–2020 в рамките на ПО 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ – за проекти за внедряване на мерки за ЕЕ в сграден фонд.	2023 г.	ОПРР 2014–2020 – 279,8 млн. лв. за градски транспорт; ОПРР 2014–2020 – 661 млн. лв. за ЕЕ в сграден фонд.	1/ Намаляване на количество на фини прахови частици в градовете (базова стойност 1,79 µg/m ³ , целева стойност 1,57 µg/m ³ ; 2/ За градски транспорт: очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове – целева стойност 2 972,87 тонове CO ₂ екв.;

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				са общо 142 бр. ДБФП на стойност 116,2 млн. лв.				текуща стойност – 190 тонове CO2 екв. 3/ Бр. домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление – 9 114, постигнато до момента 4 515 бр.; 4/ Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради – 87 993 780 kWh/г. , постигнато до момента 66 030 173,30 kWh/г.
Намаляване на емисиите на парникови газове	Ефективно прилагане на европейската политика по изменение на климата.	<p>Провеждане и участие в преговорите на европейско ниво във връзка с функционирането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ) и прилагане на ЕСТЕ.</p> <p>Инвестиции в дейности за намаляване на емисиите на парникови газове извън ЕСТЕ.</p>	2013 г.	<p>Участие на България в преговорния процес на европейско ниво по приемането на следните законодателни предложения: Регламент 2019/631 за определяне на стандарти за емисиите на CO2 от нови леки пътнически автомобили и от нови леки търговски превозни средства и за отмяна на регламенти 443/2009 и 510/2011; Регламент 2019/1242 за определяне на стандарти за емисиите на CO2 от нови тежкотоварни превозни средства и за изменение на регламенти 595/2009 и 2018/956 и на Директива 96/53/ЕО.</p> <p>Приет Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата с цел осигуряване прилагането на Регламент (ЕС) 2017/2392, Регламент (ЕС) 2018/841, Регламент (ЕС) 2018/842 и въвеждане изискванията на Директива (ЕС) 2018/410.</p> <p>Взето участие на България в подготовката на ЕС за срещите по Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (UNFCCC) (Мадрид , Испания, 2-13 декември 2019 г.) – COP25. Приети са заключения на Съвета на ЕС с позицията на ЕС за COP25, по-специално: финализирането на правилата за доброволно сътрудничество съгласно чл. 6 от Парижкото споразумение, завършването на втория преглед на Варшавския международен механизъм за загуба и щети (WIM) и постигане на напредък по отношение на</p>	<p>Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата с цел осигуряване прилагането на Регламент (ЕС) 2017/2392, Регламент (ЕС) 2018/841, Регламент (ЕС) 2018/842 и въвеждане изискванията на Директива (ЕС) 2018/410.</p> <p>Участие на България в преговорния процес на европейско ниво по приемането на предложение на ЕК за „Закон за климата“ (Climate Law).</p> <p>Стартиране на проект по програма Опазване на околната среда и климатични промени“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. (ООСКП) за изпълнение на иновативни мерки за намаляване на въздействието и адаптиране към климатичните промени в българските общини.</p> <p>Обявена покана по програма ООСКП за набиране на проектни предложения за прилагане на технологии и изпълнение на пилотни проекти за внедряване на технологии за смекчаване и адаптиране към климатичните промени.</p> <p>Обявена покана по програма ООСКП за</p>	2020 г.	<p>Спестени емисии на парникови газове в резултат на проектите по ИПК.</p> <p>Спестени емисии на парникови газове в резултат на проектите по ИПМВ.</p>	<p>1/ Изпълнени проекти по ИПК и ПМК и ИПМВ;</p> <p>2/ Приети нормативни актове.</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<p>договореностите по Рамката за засилване на прозрачността.</p> <p>Със средства от постъпления от тържните продажби в рамките на ЕСТЕ се финансира Инвестиционната програма за климата (ИПК) на Националния доверителен екофонд (НДЕФ), като са постигнати следните резултати:</p> <p>Реализирани мерки за намаляване на енергопотреблението в 105 обекта в т.ч.: 38 училища, 20 детски ясли и градини, 15 административни сгради, 8 читалища, 6 обществени сгради, 5 университета, 7 здравни служби, 3 улични осветления и 3 общински болници, със спестени емисии на парникови газове в размер на 762 211 tCO₂eq.</p> <p>Закупени 23 електрически и 7 хибридни превозни средства, както и 3 изцяло електрически превозни средства, категория L7e с допълнителен прикачен инвентар. Спестените емисии на парникови газове са в размер на 3 540 tCO₂eq.</p> <p>Реализирани са четири проекта за “меки” мерки по Програма “Микропроекти за климата” (ПМК) на НДЕФ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на Национално съобщение към РКООНИК; - Прогнозен общ енергиен баланс на Република България за периода 2021-2030 г. и с хоризонт до 2050 г.; - Адаптиране на горите в Югозападно държавно предприятие към изменението на климата; <p>Един проект е за изграждане на малка инфраструктура, водещ до директно намаляване на емисиите на парникови газове:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на енергийната ефективност на вътрешното осветление в административната сграда на Министерството на финансите. 	<p>набиране на проектни предложения за провеждане на образователни кампании по отношение на климатичните промени в училищата.</p> <p>Осигуряване на финансови средства за финансиране на нови възможности за устойчивото ползване на минерални води с цел оползотворяване на топлинната енергия на минералните води и като резултат – директно или индиректно намаляване на емисиите на парниковите газове по инвестиционната програма „Минерални води“ (ИПМВ) на НДЕФ.</p>			

3.4 Национална цел за образование

Национална цел

Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г.

За 2018 г. стойността на дела на преждевременно напусналите образователната система остава на равнището на 2017 г. – 12,7 %, т.е. през 2018 г. не се отбелязва напредък. През 2018 г. се запазва тенденцията да са налице различия в стойностите на дела на ПНУ по статистически райони от ниво 2.

През 2020 г. ще приключи изпълнението на Плана за действие за периода 2018–2020 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020). Заложените в него мерки са свързани с координация на усилията на институциите, съобразно спецификата на средата в училището, населеното място, общината. Значими акценти в Плана са мерките за превенция на отпадането от училище, включително въвеждането на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст, Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и други мерки за мотивация за учене и за успешно включване на децата и учениците в образование. Предвижда се подкрепата за дейностите по Механизма устойчиво да продължи чрез националната програма за развитие на образованието „Заедно за всяко дете“ за 2020 г. Превенцията на отпадането от училище се осъществява и чрез дейности по интереси, финансирани от държавния бюджет, както и чрез изпълнението на дейностите по проектите по ОП НОИР „Активно приобщаване в системата на предучилищно образование“, „Подкрепа за успех“, „Образование за утвърдения ден“ и др. Ефективността на политиките в предучилищното и училищното образование за намаляване дела на преждевременно напусналите училище, за придобиване на ключови компетентности и мотивация за учене, за личностно развитие и за разгръщане потенциала на всяко дете и ученик е възможна през последователните политики за учителите. В тази връзка през 2020 г. продължава тяхното устойчиво прилагане.

Табл. 3.4.1: Таблица с мерки, адресиращи НЦ „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г.“, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Политики за намаляване дела на преждевременно напусналите училище от 11% до 2020 г.	Осъществяване на политиките и мерките по План за 2018-2020 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020)	Въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст	Януари 2020 г.	В процес на подготовка е проект за Закон за промени в ЗПУО с цел осигуряване на условия за въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст, включително за премахване на социално-икономическите бариери пред достъпа до предучилищно образование на децата от 4-годишна възраст до постъпване в първи клас.	Приемане на ЗИД на ЗПУО	Септември 2020 г.	Увеличаване обхвата в предучилищното образование на децата от 4-годишна възраст до постъпване в първи клас.	Текуща стойност за 2018 г. – 82,4% Целена стойност – 90%
		Изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Януари 2020 г.	Прилагат се конкретни мерки, съобразени със спецификата на конкретното населено място и училище. Осъществява се План за 2018–2020 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020).	В изпълнение на Механизма през 2020 г. акцентът е по отношение на мерките за превенция на отпадането от училище. Изпълнение на политиките и мерките за превенция, интервенция и компенсиране на преждевременното напускане на училище, планирани за 2019 година. Анализ на изпълнението на политиките за намаляване дела на преждевременно напускане на училище (ПНУ) и предприемане мерки за подобряване на ефективността ѝ.	Декември 2020 г.	Постигане на НЦ за дял на преждевременно напусналите училище	Текуща стойност на дела на ПНУ за 2018 г. -12,7% Целева стойност на дела на ПНУ за 2020 г. – 11%
		Осъществяване на дейности за подкрепа на екипите и за сътрудничество с родителите по национална програма „Заедно за всяко дете“ за 2020 г.	Януари 2020 г.	Разработен е проект на национална програма „Заедно за всяко дете“ за 2020 година.	Приемане на РМС за утвърждаване на национални програми за развитие на образование за 2020 година включително и национална програма „Заедно за всяко дете“ за 2020 година.	Декември 2020 г.	Оказана подкрепа на изпълнението на Механизма	Брой подкрепени екипи за обхват Брой детски градини и училища, осъществили мерки за сътрудничество с родителите
		Създаване на условия за превенция на отпадането от училище, за придобиване на ключови компетентности и мотивация за учене, за личностно развитие и за разгръщане потенциала на всяко дете и ученик в свободното време в занимания по интереси.	Януари 2020 г.	През 2019 година в 2249 училища в страната са проведени над 16 500 занимания по интереси. За провеждането на заниманията са отпуснати 25 млн. лв. от държавния бюджет. 250 000 ученици са заявили желание за работа в групите, от които: 60% от тях са избрали направленията от STEM – Дигитална креативност“, „Математика“, „Технологии“ и „Природни науки“. Сред желаните направления са още „Изкуства и култура“ и „Спорт“.	Провеждане през 2020 г. на занимания по интереси, като част от общата подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.	Декември 2020 г.	Подпомагане интелектуалното, емоционалното, социалното, духовно-нравственото и физическото развитие на децата и учениците и за откриване,	Подобри условия за развитие на способностите, компетентностите и за изява на дарбите на учениците в държавните и общинските училища.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
							стимулиране и развитие на способностите им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.	Понижаване на дяла на отпадните от училище и на преждевременно напусналите училище
	Осигуряване на условия за приобщаване и включване на децата и учениците в предучилищното и училищното образование и превенция на отпадане-то от училище	Изпълнение на проект „Активно приобщаване в системата на предучилищно образование по ОП НОИР	2019 г.	Осъществява се комплекс от мерки: допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като средство за преодоляване на икономически бариери за включване, мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина.	Проектът е в процес на изпълнение. Зз първи път обученията по български език за децата с различен майчин език са насочени към по-малките възрастови групи (3 и 4-годишните). Такива обучения стартираха още в края на миналата учебната 2018/2019 година и към края на 2019 година има над 11 000 деца, включени в дейността. С това се цели преди да постъпят в училище те да знаят български език и да нямат трудност в образователния процес	2021 г.	Детски градини, в които са осъществени дейности за активно приобщаване на децата Деца, подкрепени за активно приобщаване в образователната система	Детски градини, подкрепяни за осигуряване на среда за активно приобщаване в системата на предучилищното образование – минимум 1500. детски заведения за осигуряване на подкрепяща среда за ранна превенция на обучителни затруднения – минимум 130. Деца, участващи в дейности за активно приобщаване в системата на предучилищното образование – 50 000. деца, ученици, младежи от маргинализираните общности участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция – минимум 20 000.
		Изпълнение на проект „Подкрепа за успех“ по ОП НОИР	2019 г.	Осъществява се комплекс от дейности: - Изработване на инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система и за диференциран подход при определяне на потребностите им от предоставяне на индивидуална подкрепа. - Организиране и провеждане на обучения на педагогическите специалисти - за прилагане на инструментариума; Осъществяване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците чрез:	Проектът е в процес на изпълнение. Стартирали са всички дейности по проекта.	2021 г.	Подобряване на постиженията на децата и учениците в овладяването на ключови компетентности. Намаляване броя на отпадналите от училище и устойчиво включване на	Брой обхванати ученици – 20 000 ученици, които имат различни затруднения в усвояването на знания и за които съществува риск от отпадане образователната система. Предвижда се и кариерно ориентиране за учени-

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				<ul style="list-style-type: none"> - допълнителни обучения във втори гимназиален етап за преодоляване на пропуски при усвояването на учебното съдържание и/или за актуализация на компетентностите - осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви - кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща степен, за мотивация за продължаване на образованието, за участие на пазара на труда, кариерно ориентиране за учениците от прогимназиалния етап на образование (от 5-ти до 7-ми клас) и др. - Дейности за работа с родителите чрез включване на образователни медиатори, социални работници, лидери за и от общността, представители на неправителствени организации и др. 			<p>учениците в образователната система.</p> <p>Повишаване на участието в продължаващо обучение и надграждане на знания, умения и компетентности на обхванатите от дейности по ОП.</p> <p>ОПНОИР</p>	ци от V до VII клас.
		Изпълнение на проект „Образование за утрешния ден“ по ОП НОИР	2019 г.	<p>Дейности за дигитализация на образованието от предучилищна възраст до XII клас, насочени към усвояване на знания и умения за работа в дигиталното общество, подобряване на достъпа до образование, в т.ч. чрез използване на леснодостъпни платформи и мобилни приложения; намаляване на различията в резултатите от ученето в различните училища и населени места; модернизиране на методите и средствата за обучение; повишаване на качеството на образованието, за по-добрата дигитална подготовка на учащите се, с цел по-бърза и по-лесна реализация на пазара на труда; насърчаване модернизирането на образованието и ученето през целия живот; осигуряване на условия и подкрепа за прилагането на педагогически иновации и съвременни подходи на преподаване и др.</p>	<p>Проектът е в процес на изпълнение.</p> <p>Основна дейност по проекта са обученията на учители за придобиване на нови компетентности и дигитални умения. Обучените учители ще могат да разработват дигитално образователно съдържание, което да използват в образователния процес. След оценка за съответствието му с утвърдените учебни програми на МОН и добрите педагогически практики по специално създадена методика, одобреното съдържание ще бъде публикувано на платформата за национално ползване. За целите на проекта ще бъдат проучени, селектирани и адаптирани стойностни онлайн дигитални образователни ресурси с отворен достъп. След контрол от страна на МОН одобрените ресурси ще бъдат публикувани в платформата за свободно ползване.</p> <p>По проекта ще се подкрепят и насърчат учениците за повишаване на дигиталните им компетентности чрез участия в извънкласни дейности и занимания, вкл. за развитие на STEM.</p> <p>Чрез проекта ще се създадат предпоставки за ускоряване на процесите на интеграция на деца, застрашени от отпадане и/или изоставане от дигитални знания и умения, както и на деца със специални образователни потребности, т.е. ще очаква се проекта да има и социализиращ ефект.</p> <p>Нуждата от модернизация на образованието чрез дигитализация ще бъде подкрепена чрез провеждане на информационни кампании за важността и общите или конкретни ползи за обществото.</p>	2022 г.	<p>Училища и детски градини, включени в дейности за въвеждане на иновативни методи на преподаване, чрез използване на съвременни ИКТ (ID 2112) – 2 000.</p> <p>Допълнителни специфични за процедурата индикатори за изпълнение:</p> <p>Брой педагогически специалисти, включени в обучения за усвояване, въвеждане и прилагане на иновативни методи на преподаване чрез използването на съвременни ИКТ – 25 000;</p> <p>Ученици/деца от училища /детски гради-</p>	<p>Дял на училищата и детските градини, включени в дейности по ОП (процедурата), въвели иновативни методи на преподаване, разработени по ОП, чрез използване на съвременни ИКТ (ID P 2113) – 85%.</p> <p>Допълнителни специфични за процедурата индикатори за резултат:</p> <p>Дял на педагогическите специалисти от включените в дейности по процедурата, придобили умения за въвеждане и прилагане на иновативни методи за преподаване чрез използването на съвременни ИКТ – 85%;</p> <p>Дял на ученици-</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
							ни, включени в дейности по процедурата – 220 000.	те и децата от училищата/детските градини, успешно завършили участието си в клубове по интереси и допълнителни занимания по и чрез ИКТ – 25% (от всички включени в дейности по операцията 220 000 деца и ученици).
		Подобряване на материалната база в образователни институции – детски ясли и градини, основни и средни училища	2015 г.	Изпълнение на проекти по процедури за предоставяне на БФП по ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ и ПО 3 „Регионална образователна инфраструктура“. По ПО 1, инвестиционен приоритет „Образователна инфраструктура“ са сключени 39 бр. ДБФП на стойност 255 млн. лв., приключили са 14 бр. ДБФП на стойност 87,6 млн. лв. По ПО 3 са сключени 45 ДБФП за обновяване на професионални гимназии, спортни училища и училища по култура и изкуство на стойност на БФП 175,9 млн. лв., приключили са 25 бр. на стойност 32,2 млн. лв.	Изпълнение на проекти по ПО 1 и ПО 3 на ОПРР 2014–2020.	2023 г.		Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование – целева стойност – 196 086 лица, (базова стойност – 0), постигната до момента 68 570 лица.

Национална цел

Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.

През 2020 г. ще се работи усилено върху модернизиране на системата на висше образование в България и ще продължи идентифицирането и прилагането на добри практики в тази посока. С приетите от Народното събрание изменения и допълнения на Закона за висшето образование се цели гарантиране на система за висше образование, която да е способна да отговори на динамиката на обществените процеси при поддържане на необходимото качество на висше образование, т.е. система, способна на устойчиво развитие. Някои от основните промени са:

- 1) Оптимизацията на структурната мрежа – предвижда се изготвянето на Национална карта на висшето образование. С нея се определят териториалната и профилната структура на институционалната мрежа за висше образование. Установява се мораториум върху откриването и преобразуването на висши училища, както и на основни звена и филиали в държавните висши училища, с изключение на преобразуването им с цел консолидация и оптимизация, до приемането на Националната карта на висшето образование.
- 2) Управление на висшите училища – тази мярка се изразява в утвърждаването на политика за развитието на всяко държавно висше училище със стратегически цели и задачи, целеви стойности и показатели за изпълнението им. Политиката ще да се разработва при взаимодействие между заинтересованите страни, ще изразява общата им визия за развитие на съответната институция и ще се утвърждава до три месеца преди изборите за органи за управление на висшето училище. Министърът на образованието и науката ще сключва договор за управление с избрания от Общото събрание на държавното висше училище ректор, който ще изготвя ежегоден отчет за изпълнението на задълженията по договора.
- 3) Усъвършенстване модела на акредитация – облекчаване на акредитационната тежест и оценяване на начина, по който висшето училище като организация осъществява своята мисия и цели и прилага стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование.
- 4) Други промени – осигурява се възможност работодатели да сключват договор със студенти за провеждане на стаж по време на обучението, както и за осигуряване на работно място след дипломирането. Разходите за подготовката на тези студенти ще се осигуряват напълно или частично от държавния бюджет, като е предвидено и възстановяването им при неизпълнение на договора.

С цел подобряване на връзката между институциите за висше и средно образование и повишаване на качеството на профилираната, професионалната и специализираната подготовка се дава възможност за сключване на до две споразумения между държавно висше училище и държавни или общински училища от системата на предучилищното и училищното образование. Предвижда се обучението да е по съгласувани учебни планове и да се провежда от лица, заемащи академични длъжности във висшите училища.

Табл. 3.4.2: Мерки, адресиращи НЦ „Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.“, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Изграждане на устойчива и ефективна връзка между висшите училища и пазара на труда. Повишаване качеството на висшето образование.	Осигуряване на условия за повишаване качеството на висшето образование и на ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование. Повишаване на средствата за финансиране на висшето образование и науката и на ефективността на използването им чрез усъвършенстван модел на финансиране	1. Изготвяне на Национална карта на висшето образование	2020 г.	Стартирана подготовка за изготвянето на Национална карта на висшето образование	Изготвяне на Национална карта на висшето образование. Консултиране със заинтересованите страни.	2021 г.	Подготовка на кадри за пазара на труда с необходимото качество, както и да се определят териториалната и профилната структура на институционалната мрежа за висше образование.	Един брой национална карта на висшето образование
		2. Договори за управление между Министъра на образованието и науката и с избрания ректор от общото събрание на съответното държавно висше училище	2020 г.	Стартирано изготвяне на договори.	Изготвяне и подписване на договорите за управление.	2021 г.	Със сключените договори между Министъра на образованието и науката и с избрания от Общото събрание на държавното висше училище ректор на базата на тази утвърдена политика, съдържаща и конкретни стойности и показатели. Ректорът на висшето училище ще изготвя ежегоден отчет до министъра на образованието и науката за изпълнението на задълженията по договора.	33 сключени договора
	Осигуряване на	С предвиден проект на РМС се цели	Януари	Изготвен проект на РМС	Прието РМС	Май	Осигурена	Брой студенти и

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	обвързаност между финансираното от държавата обучение на студенти и докторанти и приоритетите на общественото икономическото развитие на страната	утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти във висшите училища и научните организации през учебната 2020-2021 г.	2019 г.			2020 г.	обвързаност между финансираното от държавата обучение на студенти и докторанти и приоритетите на общественото икономическото развитие на страната	докторанти, обучаващи се по приоритетни за икономиката области
	Изграждане на устойчива и ефективна връзка между висшите училища и пазара на труда	Изпълнение на процедура „Модернизация на висшите училища“ по ОП-НОИР Основната цел е оптимизация на процесите във ВУ и въвеждане на предприемаческа и новаторска култура в управлението на висшите училища. Въвеждане и развитие на обучението по предприемачество и професионално развитие на преподавателите. Въвеждане на дигитално образователно съдържание и електронни ресурси за преподаване и обучение във висшите училища.	2020 г.	Предстои одобрение на процедурата от Комитета за наблюдение.	Дейностите са в процес на обсъждане със заинтересованите страни.	2023 г.	50 млн. лв.	Постигане на динамично съответствие между търсенето и предлагането на специалисти с висше образование
		Изпълнение на процедура BG05M2OP001-2.013 „Студентски практики-2“ по ОПНОИР Процедурата е насочена пряко към осигуряване на практическо обучение на студенти в реална работна среда, с което от една страна ще се осигури повишаване на качеството на висшето образование и от друга страна ще задълбочи връзките на висшите училища с пазара на труда.	2020 г.	Процедурата е в процес на изпълнение.	Изпълняват се дейности по организация и провеждане на студентски практики с цел да се подобрят практическите умения на студентите, в зависимост от нуждите на пазара на труда, както и да се укрепят връзките между висшите училища и работодателите и да се повиши ефективността на партньорства между тях.	2023 г.	46 млн. лв.	Целева стойност: - Брой студенти, включени в студентски практики – 44 000, от които: - Студенти в област на висше образование "педагогически науки"- 6 000; науки“. - Студенти в технически специалности , включени в практическо обучение – 7 000 – Студенти в област на висше
	Осигуряване на информационна база за индикаторите за формиране на комплексната	Актуализацията на рейтинговата система на висшите училища се извършва по проект по ОП НОИР „Поддържане и усъвършенстване на Рейтингова система на висшите учи-	2016 г.	Изпълняват се дейности по актуализиране, публикуване и популяризиране на рейтинговата система. Дейности, свързани с интеграция на съществуващите информационни системи и	Процедурата е в процес на изпълнение. Изпълняваните дейности са насочени към: - методологическо развитие на рейтинговата система, в т.ч. и въвеждане на	2020 г.	2,7 млрд. лв.	Изготвена е актуализирана Рейтингова система за 2019 г.

1	2	3	4	5	6	7	9	10
	оценка за качеството на висшето образование	лица – фаза 1” ОПНОИР Проектът е насочен към повишаване на качеството в системата на висшето образование (ВО) чрез осигуряване на обективна оценка въз основа на данните от рейтинговата система.		регистри. Дейности по информиране и публичност на проекта.	нови индикатори в съответствие с актуалното развитие на системата за висше образование събиране на данни, статистическа обработка на данни, програмно осигуряване и развитие на уеб-платформата на рейтинговата система, публикуване на класации въз основа на рейтинговата система и др. Осигуряване на прозрачност при ежегодното актуализиране на методологията за изготвяне на рейтинга чрез сформирани публични консултативни органи. - осигуряване на допълнителна интеграция в съществуващите информационни системи (ИС) и регистри в сферата на образованието, научните изследвания и други ИС, поддържани от органи на държавното управление.; - осигуряване на информация и публичност, включително популяризиране използването на рейтинговата система в сферата на училищното образование, сред работодателите, кариерните центрове и висшите училища.			Публикувани са три броя актуализирани класации на рейтинговата система; Изготвени са три годишни издания на актуализираната рейтингова система на хартиен носител на български и английски език; Проведени са обучения и събития с представители на целевите групи.
	Повишаване качеството на висшето образование чрез обновяване на материалната база на висшите училища	Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на висши училища.	2015 г.	По процедура „Подкрепа за висшите училища в Република България“ – са сключени 13 бр. ДБФП на обща стойност 40,7 млн. лв. Приключили са 6 договора на стойност 17,3 млн. лв.	Изпълнение на проектите по процедурата.	2023 г.	43 млн. лв. по ОПРР 2014–2020.	Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата – бр. студенти; целева стойност 55 694, текуща стойност – 13 713

3.5 Национална цел за бедност и социално включване

Мерки на политиката

Реализацията на целите в областта на социалното включване е тясно свързано с изпълнението на други секторни политики, сред които осигуряването на заетост и достъп до образование, адресирани в СП 4. Сред ключовите акценти са: усъвършенстване на нормативната уредба в областта на социалните услуги, продължаване и финализиране на процеса на деинституционализация на грижата за деца; изпълнение на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания; повишаване качеството на услугите; осигуряване на финансова устойчивост на системата от социални услуги; разширяване на мрежата от социални услуги в общността и домашна среда за възрастни хора и хора с увреждания.

За осигуряването на равен достъп до качествени социални услуги и деинституционализация, приоритетно ще продължи да се работи за усъвършенстване на нормативната уредба в областта на социалните услуги. Чрез приетия през 2019 г. Закон за социалните услуги (ЗСУ), който влиза в сила от 01.07.2020 г., се цели да се подобрят механизмите за планиране, финансиране, контрол и мониторинг на услугите, както и да се повиши тяхното качество, ефективност и устойчивост. В процес на разработване са проекти на подзаконови актове, необходими за прилагането на закона.

Продължава изпълнението на приетия през 2016 г. Актуализиран план за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ в контекста на реформата на грижата за деца. Основните резултати са свързани с намаляване на броя на децата в специализираните институции с над 94 % (от 7 587 деца през 2010 г. до 453 деца в края на м. януари 2020 г.) и намаляване на специализираните институции за деца с почти 86 % (от 137 специализирани институции през 2010 г. до 19 в края на м. януари 2020 г.). Закрити са 118 специализирани институции, като през първия етап от изпълнение на реформата бяха закрити всички домове за деца с физически увреждания и интелектуални затруднения, както и домовете за деца от 4 до 7 г.

Значително нарасна и броят на социалните услуги в общността за деца, като към края на м. януари 2020 г. техният брой е 631, с общ капацитет 14 477 места.

Реформата на грижата за възрастните хора и хората с увреждания и развитието на достъпни и качествени услуги в домашна среда е също сред приоритетните направления на политиката в областта на социалното включване. С Плана за действие за периода 2018–2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа стартира първият етап от процеса на деинституционализация на грижата на хората с увреждания и възрастните хора. С оглед реализирането на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания в ЗСУ е предвидено съществуващите специализирани институции за хора с увреждания да се закрийт до 1 януари 2035 г., а съществуващите домове за стари хора да се реформират до 1 януари 2025 г., за да отговорят на стандартите за качество.

За управлението на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания е създадена Междуведомствена група на високо ниво, която се подпомага от Постоянната експертна работна група за разработването и координацията на изпълнението на плановите за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

През последните години се наблюдава увеличение на броя на социалните услуги в общността за пълнолетни лица, делегирани от държавата дейности, като към края на м. януари 2020 г. техният брой е 559, с общ капацитет 10 851 места.

Съществено измерение на политиката за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване е гарантирането на ефективно подпомагане на семействата с деца. През 2019 г. са извършени промени в Закона за семейните помощи за деца (обн., ДВ, бр. 35 от 2019 г.), с които считано от 01.08.2019 г., се предвиди месечната помощ за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, да се прекратява, когато в рамките на един месец от учебната година са допуснати отсъствия повече от три дни от дете, посещаващо група за задължително предучилищно образование, и от 5 учебни часа от ученик, за които няма уважителни причини. Променен е и начинът на изплащане на еднократната помощ за ученици, записани в първи клас – 50 на сто от нейния размер

се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а остатъкът се изплаща в началото на втория учебен срок, ако детето продължава да посещава училище.

С Решение № 29 от 24.01.2019 г. на Министерския съвет е приет План за действие за периода 2019–2020 г. за изпълнение на стратегията и Отчет за изпълнението на Плана за действие за периода 2017–2018 г. Основният фокус на Плана за периода 2019–2020 г. е в контекста на водещите цели и приоритети на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020, като акцент е поставен върху мерките в областта на заетостта и образованието.

В подкрепа на политиките за улесняване достъпа на хората с увреждания и гражданите от уязвими групи до здравни услуги и дългосрочна грижа, през 2019 г. Министерство на здравеопазването продължи изпълнението на проект BG05M9OP001-2.028 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 1“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 г., като разработи методика за предоставянето на патронажни грижи за възрастни хора и лица с увреждания, вкл. с хронични заболявания и трайни увреждания, за осигуряване на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в техните домове. Чрез този модел ще се структурира и стандартизира предоставянето на здравно-социални патронажни грижи от общините на територията на цялата страна. През 2020 г. общините предоставят тази патронажна грижа в рамките на изпълнението на Компонент 2 на процедура „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“ по ОПРЧР.

Продължава работата и по проекти BG16RFOP001-5.001-0003 „Изграждане на инфраструктура за предоставяне на специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания“ и проект BG16RFOP001-5.001-0054 „Изграждане на инфраструктура за предоставяне на специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания-2“, с изпълнението на които ще бъде изградена инфраструктура и осигурено оборудване и обзавеждане, необходими за функциониране на 26 центъра, които ще предлагат резиденти здравно-социални услуги за деца с увреждания и високо-рисково поведение.

Политиката в областта на правата на хората с увреждания през последните години е тясно свързана с прилагането на интегриран подход с хоризонтално въздействие, обединяващ ресурсите в различни секторни политики. Основен фокус е поставен върху създаване на условия и възможности за социално приобщаване и предоставяне на целенасочени подкрепящи и насърчителни мерки на уязвимите групи от хора с увреждания, имащи благоприятно въздействие върху качеството на живот и превенцията от социалното изключване.

Продължава изпълнението на съответните Планове за действие, приети от Министерския съвет за реализиране на изискванията и приоритетите, произтичащи от стратегическата рамка и международни договори в областта, с хоризонт до 2020 г. Изпълнява се Плана за действие за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН (2015–2020 г.), в който са очертани конкретните действия и заложили целенасочени мерки за реализиране на изискванията на Конвенцията, съобразно местната специфика, устройство и конюнктура. Продължава изпълнението на мерките по посочените ключови приоритети в Националната стратегия за хората с увреждания до 2016–2020 г., като дейностите за постигане на нейните цели са формулирани в двата плана за действие – единият тригодишен, обхващащ периода 2016 – и един двугодишен за периода 2019–2020 г. (приет на основание чл. 7, във връзка с чл. 8, ал. 2 и чл. 9, ал. 1, т. 2 и 7 от Закона за хората с увреждания с Решение на Министерския съвет № 667 от 07.10.2019 г.)

През 2019 г. бяха предприети мерки за подобряване на адекватността на социалните плащания за хората с увреждания в Република България. С влизането в сила на Закона за хората с увреждания (считано от 1 януари 2019 г.) бе постигната промяна в модела за определяне на финансовото подпомагане за тази уязвима група, както и бе осъществена регламентация на видовете финансова подкрепа за хората с увреждания, състояща се от два компонента: месечна финансова подкрепа и целеви помощи, предназначена за компенсиране на разходите, свързани с преодоляване на затрудненията, предизвикани от вида и степента на увреждане. Новата база за изчисляване на размера на подкрепата е линията на бедност, установена за страната за съответната година – 363 лв. за 2020 г., която като динамичен монетарен показател е с ежегодна индексация и това създава гаранция за избягване на възможността за понижаване размера на финансовата подкрепа за хората с увреждания. Въведен е нов подход на индивидуална оценка на потребностите с отчитане на волята и реалните потребности през възприятието на конкретния човек с увреждане, чрез попълване на формуляр за самооценка, изискуем при заявяване на оценяването.

Основен резултат от предприетата реформа са разширените възможности за социално приобщаване в общността. Разширен е кръгът от лица, обект на новите форми на подкрепа. Увеличен е размера на получаваните месечни финансови средства. За периода февруари – декември 2019 г. е осигурена месечна финансова подкрепа на 636 093 средно месечен брой лица и целеви помощи на 8 485 средно месечен брой лица.

Въздействието в сферата на заетостта, жизненият стандарт и качеството на живот по отношение на групите от хора с увреждания е залегнало в новото законодателство. Поставен е фокус върху достъпността.

Изграждането на единен координиращ център за правата на хората с увреждания е сред националните задължения по прилагане на ратифицираната Конвенция за правата на хората с увреждания на ООН (на ниво ЕС). Предвидени са възможности за разширяване на координацията при изпълнението на цялостната държавна политика за правата на хората с увреждания между отделните институции и организации. Механизмът за координация предполага комуникация между различните държавни органи в секторните политики, така че да се гарантира достъпа на хората с увреждания до публичния ресурс с насоченост към оказване на адекватна подкрепа за нуждаещите се.

Табл. 3.5: Таблица с мерки, адресиращи НЦ за бедност и социално включване, част от Приложение 1

Област на политика	Наименование на мярката	Информация относно предприети и планирани мерки					Очакван ефект, в т.ч. бюджетен	Показатели за ефект с текуща и целева стойност
		Кратко описание на мярката	Начална дата	Актуално състояние (към април 2020 г.)	Предстоящи етапи в изпълнението на мярката до крайния срок на изпълнението ѝ (след април 2020 г.)	Крайна дата		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Подпомагане на семействата с деца	Предоставяне на семейни помощи за деца по реда на ЗСПД	Предоставяне на помощи	Постоянен срок	Към 31.12.2019 г. са изплатени семейни помощи за деца по ЗСПД в размер на 516 798 261 лв.	Предвидените за 2020 г. средства за изплащане на семейни помощи за деца са в размер на 530 683 000 лв.	Постоянен срок	2020 г. – 530 683 000 лв.	Дял на децата в риск от бедност преди и след социалните трансфери (41,5 пр.п. и съответно 26,6 пр.п.) – намаление с 2,6 пр.п. за 2018 г.
Осигуряване на равен достъп до качествени социални услуги и живот в общността	Осигуряване на достъп до социални услуги в общността и продължаване процеса на деинституционализация	<p>Разкриване на нови социални услуги в общността за деца и семейства, възрастни хора и хора с увреждания и премахване на институционалния модел на грижа</p> <p>Подкрепа по ОПРЧР 2014–2020:</p> <p>1/ Операция „Приеми ме 2015“</p> <p>2/ Операция „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“</p> <p>3/ Операция „Открий ме“</p> <p>4/ Операция „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“</p>	<p>2015 г.</p> <p>2016 г.</p> <p>2017 г.</p> <p>2018 г.</p>	<p>Изпълнение на актуализиран План за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ (приет с РМС № 859/13.10.2016 г.)</p> <p>Изпълнение на операции по ОПРЧР:</p> <p>1/ По операция „Приеми ме“ 5 246 деца са настанени и отглеждани в 2 580 приемни родители в общините-партньори.</p> <p>2/ В процес на изпълнение.</p> <p>3/ В процес на изпълнение. Сключени 32 договора на стойност 3 912 209,42 лв.</p> <p>4/ В процес на изпълнение.</p>	<p>Продължаване и финализиране на процеса на деинституционализация на грижата за деца</p> <p>1/ Продължаване на изпълнението на проектните дейности.</p> <p>2/ Продължаване на изпълнението на проектните дейности.</p> <p>3/ Продължаване на изпълнението на проектните дейности.</p> <p>4/ Продължаване на изпълнението на проектните дейности.</p>	<p>2023 г.</p> <p>2020 г.</p> <p>2022 г.</p> <p>2020 г.</p> <p>2023 г.</p>	<p>ОПРЧР – 300,7 млн. лв. ОПРР – 57 млн. лв.</p> <p>136,4 млн. лв.</p> <p>28 млн. лв.</p> <p>4 млн. лв.</p> <p>3 млн. лв.</p>	<p>1/ Децата и младежите, получаващи социални и здравни услуги в общността след извеждането им от институция – 3 300; Брой доставчици на социални услуги – 150.</p> <p>2/ Брой служители, придобили квалификация при напускане на операция – 7 300.</p> <p>3/ Бр. доставчици на услуги за социално включване – 25; Децата и младежите, настанени в институции, обхванати в интервенции за деинституционализация (вкл. деца и младежи, настанени в резидентни услуги в общността) – 600;</p> <p>4/ Децата и младежите, настанени</p>

1	2	3	4	5	6	7	9	10
		5/ Операция „Деинституционализация на децата и младежите- ЕТАП 2 - предоставянето на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства“	2018 г.	5/ Операцията предстои да бъде обявена за кандидатстване.	5/ В процес на оценка на подаденото ПП.	2023 г.	74 млн. лв.	в институции, обхванати в интервенции за деинституционализация – 1 630;
		6/ Операция „Професионална интеграция на младежи от резидентни услуги“	2019 г.	6/ Операцията е обявена и била с краен срок за подаване на проект-ни предложения 21.02. Операцията е насочена към включване на пазара на труда, професионално ориентирани и предоставяне на посреднически услуги на младежи, настанени в резидентни услуги.	6/ Оценка да подадени проектни предложения и последващо сключване на договори с одобрените кандидати.	2023 г.	3 млн. лв.	5/ Деца и младежи, настанени в институции, обхванати в интервенции за деинституционализация – 1 470.
		7/ „Услуги за ранно детско развитие“	2015 г.	7/ Сключени са 64 договора на обща стойност 50 773 160.88 лв.	7/ Продължаване на изпълнението на проектните дейности.	2020 г.	52,3 млн. лв.	6/ Безработни и неактивни младежи – 160; Брой на кооперативните предприятия и предприятията на социалната икономика, получили подкрепа – 8 бр.
		По ОПРР 2014–2020: изпълнение на процедура „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ чрез строителство, ремонт, реконструкция, преустройство, обновяване на сграден фонд за осигуряване на подходяща инфраструктура за социални услуги в общността	2017 г.	Изпълнени 18 и в процес на изпълнение 35 договори за предоставяне на БПФ за деинституционализация на грижата на деца на стойност 44,4 млн. лв.	Изпълнение на проектите	2023 г.		7/ Брой деца, получили подкрепа чрез услугите –40 000 По ОПРР: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование (текуща стойност – 1 775 лица, целева стойност – 6 093) Брой подкрепени обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация (текуща – 25 бр., целева

1	2	3	4	5	6	7	9	10
								147 бр.)
		Подкрепа по ОПРЧР 2014–2020:	2018 г.	Изпълнение на Плана за действие за периода 2018-2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа (приет с РМС № 28/19.01.2018 г.)	Прилагане на мерките и дейностите, заложи в Плана за действие за периода 2018-2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа	2023 г.	ОПРЧР – 84,9 млн. лв. ОПРР – 41,3 млн.лв.	
		1/ Операция „Нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания“	2019 г.	1/ Сключен договор с конкретния бенефициент и в процес на изпълнение на проектното предложение.	1/ Продължаване на изпълнени-ето на проектните дейности.	2023 г.	4 млн. лв.	1/Лица над 18 г. – 700
		2/ Операция „Нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания – ЕТАП 2 – предоставяне на новите услуги“	2019 г.	2/ Процедурата е насочена към подготовка за извеждане на хората с увреждания и възрастните хора от специализираните институции, превенция на институционализацията на тези лица, извършване на оценка на потребностите им, осъществяване на дейности за повишаване на капацитета на системата и реализиране на комуникационна стратегия.	2/ Предстои обявяване през 2020 г.	2023 г.	20 млн. лв.	2/ Лица над 18 г. – 1 260
		3/ Операция „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“ – Компонент I и Компонент II	2019 г.	3/ Конкретен бенефициент по Компонент I е Министерство на здравеопазването, а по Компонент II са общини. По K2 са сключени 126 договори с общини на обща стойност 31,7 млн. лв.	3/ Изпълнение на проектните дейности – Компонент 1 и Компонент 2.	2023 г.	45,9 млн. лв.	3/ Лица над 18 г. – 17 000; Брой доставчици на услуги за социално включване – 265.
		4/ Операция „Личностно развитие на лицата с психични разстройства и интелектуални затруднения“	2019 г.	4/ Процедурата е била с краен срок за подаване на проектни предложения до 3 януари 2020 г. Предстои оценка на подадените ПП.	4/ Оценка на подадени проектни предложения и последващо сключване на договори с одобрените кандидати.	2023 г.	2 млн. лв.	4/ Лица над 18 г. – 750; Брой доставчици на услуги за социално включване -10
		5/ Операция „Социално включване на лицата с психични разстройства и с интелектуални затруднения“	2019 г.	5/ Процедурата е обявена с краен срок за кандидатстване 31 януари 2020 г. Целта на операцията е чрез създаване на центрове за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и за лица с интелектуални затруднения, да се предоставят подкрепящи социални услуги в общността.	5/ Оценка на подадени проектни предложения и последващо сключване на договори с одобрените кандидати.	2023 г.	10 млн. лв.	5/ Лица над 18 години – 800; Брой доставчици на услуги за социално включване – 10;
		6/ Операция „Социални предприятия за лицата с психични разстройства и интелектуални затруднения“	2019 г.	6/ Операцията е обявена за кандидатстване през февруари 2020 г. Крайният срок за подаване на проектни предложения – 10 април 2020 г.	6/ Оценка на подадените проектни предложения.	2023 г.	3 млн. лв.	6/ Неактивни или безработни участници – 200
		По ОПРР 2014–2020: изпълнение на процедура „Подкрепа за деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания“ чрез строи-	2018 г.	В процес на изпълнение 26 договори за предоставяне на БПФ за деинституционализация на грижата на възрастни хора и хора с увреждания на стойност 37,3. Няма	Изпълнение на проектите.	2023 г.		По ОПРР: Брой подкрепени обекти на

1	2	3	4	5	6	7	9	10
		телство, ремонт, реконструкция, преустройство, обновяване на сграден фонд за осигуряване на подходяща инфраструктура за социални услуги в общността		приключили проекти.				социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация (текуща – 0, целева 67 бр.)
			2016 г.	Изпълнение на проект „Нови стандарти за социални услуги“ с конкретен бенефициент МТСП. В процес на изпълнение е последната от дейностите по проекта, свързана с изготвяне на анализ и предложения за социални услуги в общността и интегрирани услуги в подкрепа на процеса на деинституционализация на дългосрочната грижа.	Изпълнението на проекта е удължено до края на 2020 г. В рамките на проекта ще бъдат въведени нови и/или актуализирани процеси и модели за планиране и изпълнение на политики и услуги	2020 г.	ОПРЧР – 1,7 млн. лв.	Разработени стандарти за качество на социалните услуги за деца и пълнолетни лица, включително и с увреждания; разработени модели за остойностяване и финансиране на социалните услуги; разработен модел за планиране на социалните услуги и критерии за разработване на карта на потребностите и карта на услугите на национално ниво.
Подобряване на достъпа до интегрирани социални услуги и услуги по заетостта	Подобряване достъпа до пазара на труда за хората с увреждания	Насърчаване на стопанската инициатива в интерес на хората с увреждания чрез прилагане на мерки по реда на Закона за хората с увреждания. Осигуряване на възможности за заетост в обичайна, специализирана и защитена работна среда. Националната програма за заетост на хората с увреждания цели създаване на условия за заетост на хора с трайни увреждания, насърчаване и подпомагане на работодателите да ги наемат на работа и за повишаване на тяхната пригодност за заетост чрез финансиране на дейности за осигуряване на достъп до работното място, приспособяване и/или оборудване на работното място за човек с трайно увреждане; квалификация и преквалификация, съответно обучение за професионално и служебно развитие.	2020г.	Финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хора с увреждания. Финансиране на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по целеви проекти и програми. Финансиране изграждането на Центрове за защитена заетост – механизъм в подкрепа на трудовата интеграция на хора с множество трайни увреждания за извършване на продуктивна дейност, платена работа и предоставяне на персонални подкрепящи услуги.	Повишаване на заетостта и пригодността за заетост на хората с увреждания, чрез осигурени финансови стимули. Подобряване на предприемаческите умения на хората с увреждания Подобряване на производителността и конкурентоспособността на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и трудово-лечебните бази. Преодоляване на икономическите ограничения.	декември 2020г. (ежегодна)	4,2 млн. лв. за 2020 г. 0,6 млн. лв. за 2020 г. 1,5 млн. лв. за 2020 г.	Приспособени и оборудвани работни места за хора с трайни увреждания, в т.ч. обучени лица от целевата група за професионално и служебно развитие – целева стойност– 1000 бр.; Хора с увреждания, стартирали самостоятелна стопанска дейност -27 бр.; Разкрити нови работни места за

1	2	3	4	5	6	7	9	10
				Създаване на условия за реализиране на одобрените проектни дейности. Осъществяване на наблюдение и контрол	Осигуряване на защитената заетост за хора с множество трайни увреждания.		0,6 млн. лв. за 2020 г	хора с увреждания – 30 бр.; Осигурени работни места и/или подобрени здравословни и безопасни условия на труд в специализирана работна среда – 360 бр.; Технологично обновление – 10 бр.; Създадени центрове за защитена заетост – 2 бр.
Подобряване на достъпа до интегрирани социални услуги и заетостта	Подобряване достъпа до пазара на труда за хората с увреждания	Финансиране на дейности за изграждане на достъпна жилищна среда за хора с увреждания и в подкрепа на личната мобилност на хора с трайни увреждания, съгласно 56, ал. 1 от Закона за хората с увреждания. Националната програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност цели премахване на съществуващите пречки и прегради пред достъпността и подкрепа на личната мобилност на хора с трайни увреждания за тяхното социално приобщаване.	2020г.	Открита е процедура за набиране на проектни предложения по двата компонента на Програмата: 1. Компонент 1 „Достъпна жилищна среда” – за финансиране изпълнението на инвестиционни проекти за изграждане на достъпна среда в съществуващи жилищни сгради и прилежащите им пространства, която се ползва безвъзмездно и по нестопански начин; 2. Компонент 2 „Лична мобилност” – за приспособяване на лично моторно превозно средство, необходимо за осигуряване на личната мобилност на човек с трайно увреждане.	Изпълнение на Национална програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност.	декември 2020 г. (ежегодна)	2 млн. лв. за 2020 г.	Финансирани 50 проекти съответните компоненти.
		Финансиране на проекти за изграждане на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания на културни, исторически, спортни и други обекти.		Подобрен достъп за хората с увреждания имащи специфични потребности при пространственото си придвижване. Финансирането на проекти за осигуряване на архитектурен достъп и адаптиране на културни, спортни и исторически обекти осигурява предпоставки за активно социално включване на хората с увреждания, имащи специфични потребности при пространственото им придвижване за участието им в културния, обществен и спортен живот в страната. Така се повишава тяхната обществена значимост и самочувствие и се постига приобщаването им към националното културно, историческо богатство на страната.	Финансиране реализирането на проектни дейности. Наблюдение и контрол по изпълнението на финансираните дейности.	декември 2020 г. ежегодна	0,5 млн. лв	Осигурен достъп на хората с увреждания и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и регионално значение

1	2	3	4	5	6	7	9	10
Подобряване условията на живот на уязвимите групи	Интеграция на уязвими и други групи в неравностойно положение чрез осигуряването на подходяща социална инфраструктура и подобряване на жилищните условия за уязвими групи .	По ОПРР 2014–2020: Строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социални жилища с оглед предотвратяване на бедността и социалното изключване и ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на социални услуги в общността – центрове за временно настаняване, кризисни центрове, приюти и центрове за работа с деца на улицата.	2015 г.	Изпълнение на проекти по процедура за предоставяне на БФП по ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ за изграждане/реконструкция на социални жилища за хора в неравностойно положение, вкл. за маргинализирани групи и за общинска социална инфраструктура за предоставяне на услуги в общността. Сключени са 9 бр. ДБФП за социални жилища на стойност 29 млн. лв. и 7 договора за общинска социална инфраструктура на стойност 8 млн. лева. Приключили са 2 проекта за социална инфраструктура и 1 проект за социални жилища.	Изпълнение на проекти по ОПРР 2014–2020 в рамките на ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ – за проекти за изграждане/реконструкция на социални жилища за хора в неравностойно положение, вкл. за маргинализирани групи и за общинска социална инфраструктура за предоставяне на услуги в общността.	2023 г.	55,8 млн. лв. по ПО1 на ОПРР	Рехабилитирани жилища в градските райони – целева стойност 632 бр., постигната 183 Население, ползващо подобрени социални услуги – целева стойност 44 576 лица
По-ефективно подпомагане на минималните доходи	Осигуряване на финансова подкрепа за хората с увреждания	Предоставяне на месечна финансова подкрепа и целеви помощи по реда на Закона за хората с увреждания.	2020 г.	Изготвяне на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания по реда на Закона за хората с увреждания. Въз основа на заключенията от оценката се определят видовете финансова подкрепа по реда на закона. Осъществяване на дейности по отпускане, изплащане, изменение, спиране, прекратяване и възобновяване на финансовата подкрепа, по реда и условията, определени с Правилника за прилагането на закона.	Обезпечаване реализирането на правото на финансова подкрепа за хората с увреждания. Компенсиране на разходите, свързани с преодоляване на затрудненията, предизвикани от вида и степента на увреждане.	декември 2020 г. ежегодно	450,19 млн. лв . за 2020 г.	Подпомагани лица за 2020 г. (целева стойност - 658 000 лица).

4 Използване на фондове на ЕС

Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) 2014–2020 осигуряват финансиране на мерки и операции по три от приоритетите на Стратегия „Европа 2020“:

- Увеличаване на повишаване на процента на заетост на населението на възраст 20–64 г. до 75 %;
- Инвестиране на 3 % от БВП в научноизследователска и развойна дейност;
- Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище до по-малко от 10 % и повишаване на дела на завършилите висше образование до най-малко 40 %.

Бюджетът на оперативните програми за периода 2014–2020 г. възлиза на 23 млрд. лв. Към 31.12.2019 г. договорените средства са над 81% от общия бюджет на програмите, а реално изплатените средства надхвърлят 42 % от бюджетите на програмите.

Програмите, съфинансирани от ЕСИФ през 2019 г. са обявили 363 процедури за кандидатстване, на обща стойност над 2 млрд. лева⁴.

В съответствие с одобрените Индикативни годишни работни програми по програмите, съфинансирани от ЕСИФ през 2020 г. предстои да бъдат обявени 49 процедури на обща стойност над 739 млн. лв. Планираните процедури са свързани с:

- Усъвършенстване на системата на висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда;
- Модернизация на висшите училища;
- Професионално образование за успешна реализация на пазара на труда;
- Приобщаващо образование;
- Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование;
- Стимулиране внедряването на иновации от съществуващи предприятия;
- Надграждане и развитие на научнотехнологичен парк „София Тех Парк“;
- Дигитализация на МСП;
- Подготвителни дейности за необходими за стартиране строителството на газова връзка България–Сърбия;
- Безопасност по пътищата;
- Развитие на обекти в културно наследство от национално и световно значение;
- Закупуване на оборудване на медицински хеликоптер;
- Подпомагане нуждите от обучение на медицински кадри в областта на трансплантологията;
- Транснационални партньорства с цел въвеждане на социални иновации;
- Социалната и солидарната икономика;
- Дългосрочна грижа за възрастни хора;
- Услуги за социално включване и подкрепа за ранно развитие;
- Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата;
- Професионално обучение и придобиване на умения в областта на селското стопанска дейност;
- Инвестиции в инфраструктура в селските региони;
- Професионално обучение и придобиване на умения в сферата на селското и горското стопанство, както и подкрепа в реализиране на продукцията;
- Продуктивни инвестиции в аквакултурите;

⁴ Съгласно одобрените Индикативни годишни работни програми

- Преминаване от традиционни към биологични производствени методи в областта на аквакултурите;
- Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти в областта на управлението на отпадъците;
- Подпомагане на регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК за Столична община;
- Подкрепа за развитие и управление на екосистемните услуги и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура, по Натура 2000.

В допълнение, по ОП „Храни“, финансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица за 2020 г. са предвидени 35,8 млн. лева.

През 2020 г. ще продължи изпълнението на големите инфраструктурни проекти по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура 2014–2020“.

„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД (Фонд на фондовете) структурира и управлява финансови инструменти, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) в размер текущо на 1,29 млрд. лв., като предоставя и допълваща информационна и координационна подкрепа за проектни инвестиции.

Дружеството има сключени финансови споразумения с Управляващите органи на Оперативни програми:

- Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 г.;
- „Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020 г.;
- „Региони в растеж“ 2014–2020 г.;
- „Околна среда“ 2014–2020 г.;
- „Регионално развитие“ 2007–2013 г.

ФНФ е в процес на преговори по Програма за развитие на селските райони и Програма за морско дело и рибарство.

В областта опазване на околната среда по ОПОС 2014–2020 г. ФМФИБ, в сътрудничество с ЕБВР, вече изпълнява „Финансов инструмент за развитие на водния сектор“ (в размер на 225 млн. лв.), който осигурява финансиране за консолидирани ВиК дружества. Средствата от трите фонда за градско развитие по ОПРР 2014–2020 г. (в размер на 353,3 млн. лв., които след мобилизиране на допълнителен частен ресурс се очаква да достигнат над 600 млн. лв.) са достъпни за крайните получатели.

Достъпно е финансиране по инструмента „Микрокредитиране със споделен риск“ по ОПРЧР 2014–2020 г. Чрез двата транша на инструмента до крайните получатели ще достигнат средства, възлизащи на 23,9 млн. лв., чиято цел е да се подкрепят лица, които при равни други условия не биха имали достъп до финансиране. Кредитите са насочени към стартиращи и социални предприятия, както и приоритетно към такива създадени от лица, безработни повече от 6 месеца, хора с увреждания и младежи до 29 г.

Предвид идентифицираните в Националния доклад по-ниски от средното за ЕС нива на инвестиции и специфичната необходимост от преодоляване на предизвикателствата в областта на изследванията и иновациите, през 2019 г. ФМФИБ съсредоточи усилия в структуриране на инструменти именно в тази област. Към февруари 2020 г. в период на инвестиране са „Фонд за ускоряване и начално финансиране“ позиция I и III (с общ бюджет от 64,8 млн. лв.), насочени към стартиращи предприятия и „Фонд за рисков капитал“ (който ще предоставя публични средства за управление в размер на 47,1 млн. лв.), предназначени за дялови и квази-дялови инвестиции във високотехнологични, иновативни малки и средни предприятия (МСП) в ранен етап на развитие. Освен това, избрани са финансови посредници за „Фонд за ускоряване и начално финансиране“ позиция II (35,6 млн. лв.) и за „Фонд Мецанин/Растеж“, който ще подкрепя МСП с потенциал за растеж (75,3 млн. лв.) по ОПИК 2014–2020 г. В ход са процедури по избор на посредник за инструмента „Фонд за технологичен трансфер“ (58,7 млн. лв.), който цели сближаването на наука, иновации и бизнес в страната, както и за гаранционен продукт в сферата на иновациите и енергийната ефективност, насочен към предприятия (137 млн. лв.).

Изпълнението на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014–2020 (ОП НОИР), през 2020 г. продължава да бъде ключов инструмент за постигане на стратегическите цели на България относно образованието и науката. През 2020 г. е осигурена устойчивост на интер-

венциите чрез изпълнението на програмата по темите, касаещи специфичните препоръки и националните цели, като същевременно с това предстои стартиране на нови операции в тази връзка. ●